

ASIA

Maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukainen yhteislupahakemus kalliokiviaineksen ottamiseen, kallion louhintaan ja louheen murskaukseen sekä rakentamisessa syntyneen louheen vastaanottoon ja murskaukseen. Hakemus koskee kiinteistöä "Metsä-Pietilä" 418-439-3-6.

HAKIJA

Destia Oy
Teollisuustie 27, 33961 Pirkkala
Y-tunnus: 2163026-3

Lupa-asian yhteyshenkilö: Maarit Salonoja, maarit.salonoja@destia.fi

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Destia Oy hakee maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaista lupaa seuraaville toiminnoille:

- kalliokiviaineksen ottaminen. Suunnitelma-alueen pinta-ala on n. 13,6 ha ja ottamisalueen pinta-ala n. 11,7 ha. Kaivualueen pinta-ala on n. 7,6 ha ja syvennettävän osan pinta-ala n. 5,1 ha.
- haettava kokonaisottomäärä on 950 000 m³ktr ja syvennyksestä saatavan kiviaineksen määrä 755 000 m³ktr.
- ottoalueella ottotaso haetaan alimmillaan + 115 m (N2000). Ottamisen pohjataso on kaivualueen ulkoreunoilla noin +129...131 ja kaivualueen keskiosassa noin +115 (N2000).
- vastaanotettavan louheen määrä on enintään 10 000 tonnia / vuosi
- keskimääräinen murskeen tuotantomäärä vuodessa on noin 150 000 tonnia ja enintään 300 000 t.

Maa-aines- ja ympäristölupaa haetaan siten, että ne ovat voimassa 31.12.2030 asti. Lisäksi lupaa haetaan toiminnan aloittamiseksi ennen päätöksen lainvoimaa. Yhteislupaa haetaan siten, että se korvaa nykyisin voimassa olevan ympäristö- ja maa-aineslupan.

Lupaa haetaan Lempäälän kunnassa sijaitsevalle kiinteistölle "Metsä-Pietilä" 418-439-3-6. Hervannan kiviainesalue (myös käytetty nimeä Kuurnakorven kiviainesalue) sijaitsee Koipitaipaleentien päässä Iso-Keurujärven eteläpuolella. Lempäälän kuntakeskus sijaitsee noin 11 km suunnittelualueesta lounaaseen, Tampereen kaupunki 2,6 km pohjoiseen ja Kangasalan kaupunki 2,7 km itään.

Hankkeen perustelut ja asetettava vakuus

Destia Oy hakee Hervannan kiviainesalueelle maa-aineslain 21 §:n mukaista lupaa aloittaa maa-aineksen ottotoiminta ennen kuin lupapäätös on saanut lainvoiman ja ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaista lupaa aloittaa lupamääräysten mukainen toiminta muutoksenhausta huolimatta. Alueella on voimassa maa-aineslain mukainen lupa kallion ottamiseen 5.12.2027 saakka ja ympäristönsuojelulain mukainen lupa louhintaan ja murskaukseen 6.3.2030 saakka. Em. maa-aines- ja ympäristölupien myöntämisen edellytykset ja alueen soveltuvuus kiviaineksen ottamiseen on selvitetty edellisen lupaharkinnan yhteydessä. Nyt yhteislupaa haetaan samalle ottamisalueelle sekä lähes samalle lupa-ajalle voimassa olevien lupien kanssa. Oleellisena muutoksena on, että louhinnan pohjataso muuttuu eli laskee 15 metriä nykyisiin lupiin nähden. Hakemuksen mukaan louhintatason lasku vähentää oleellisesti toiminnasta lähiympäristöön aiheutuvaa melua, kun murskaus ja rikotus tehdään ympäröivää maanpintaa alempana. Haettu toiminta ei edellytä uusia metsänhakkuita eikä toiminta laajene luonnontilaisille alueille. Ottaminen voidaan suunnata alaspäin heti, kun hakemuksen mukaiselle toiminnalle myönnetään aloittamislupa eli melua voidaan vähentää jo lyhyellä aikavälillä. Samalla hakemuksessa kyse on siitä, että olemassa oleva, lähellä

kiviaineksen käyttökohteita sijaitseva kiviainesesiintymä hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti (MAL 3 §). Hervannan kiviainesalue sijaitsee lähellä Pohjois-Lempäälän ja Etelä-Tampereen kasvukeskuksia, linnuntietä vain noin kolmen kilometrin etäisyydellä Helsinki–Tampere -moottoritiestä. Osa ympäristöllisesti kestävästä rakentamisesta on kuljetuksista aiheutuvan hiilijalanjäljen vähentäminen ja rakennusmateriaalien tuotantopaikkojen sijainti lyhyiden kuljetusmatkojen päässä niiden käyttökohteista. Hakija on hakemuksessaan esittänyt, että luvan myöntämisen ja toiminnan sijoittamisen edellytykset täyttyvät. Suunnitelma-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Alueella ole erityisiä luonnonolosuhteita eikä kaunistamaisemakuvaa. Toiminnan päätyttyä alue palautuu metsätalousalueeksi ja mahdollisesti virkistyskäyttöön.

Toiminta alueella järjestetään siten, ettei toiminnasta aiheudu terveyshaittaa, haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, luonnonvarojen käyttämisen vaikeutumista tai ympäristön yleisen viihtyvyyden, kulttuuriarvojen tai virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä eikä vedenhankinnan vaikeutumista. Suunnitelma-alueella ei ole suojeltavia luonto- tai kulttuurikohteita. Toiminnasta ei aiheudu naapurustolle kohtuutonta rasitusta, koska toiminta järjestetään lupahakemuksen mukaisesti. Koska koko ottamisalueella on jo kiviainesten ottotoimintaa, hakemuksen mukainen toiminta ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, eikä toiminnan aloittaminen estä tai vaikeuta ympäristön saattamista ennalleen.

Destia Oy:n mukaan Kuurnakorven nykyinen vakuus on ollut pinta-alaperusteinen, 8000 €/ha, ja vakuuden summa 82 400 €. Koska pinta-ala ei oleellisesti muutu, esitetään lupaan samansuuruista vakuutta eli 82 400 €. Destia Oy esittää aloituslupan vakuudeksi 20 000 € perustuen hakemuksessa esitettyyn. Alue on jo olemassa olevaa kiviainesaluetta ja toiminta mahdollisen muutoksenhaun aikana ei aiheuta uusia oleellisia, nykytilaan nähden erilaisia vaikutuksia ympäristöön.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Maa-ainesten ottaminen on luvanvaraista maa-aineslain 4 §:n mukaisesti. Toiminta on ympäristölupavelvollinen ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisesti (liitteen 1 taulukon 2 kohtien 7 c ja e perusteella). Maa-aineslain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

Yhteiskäsittelylupan ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen maa-aineslain 7 §:ään ja ympäristönsuojelulain 34–37 §:iin perustuen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee ympäristölupa-asian, kun se koskee ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n 1 momentin 6 a ja b kohtien mukaan kivenlouhintaa ja murskaamoa.

ASIAN VIREILLETULO

Lupahakemus on tullut vireille 5.6.2023. Lupahakemusta on täydennetty 30.11.2023 ja 16.9.2024.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Lempäälän kunnan ympäristöjaosto on 15.11.2016 § 68 myöntänyt kiinteistölle ”Metsä-Pietilä” 418-439-3-6 ympäristöluvan kallion louhinnalle ja murskaukselle ja viranomaislautakunta on 26.1.2021 § 5 myöntänyt Destia Oy:lle ympäristöluvan muutoksen erillisellä päätöksellä. Ympäristöjaosto on 15.11.2016 § 67 myöntänyt maa-aineslupan kalliokiviaineksen ottamiseen ja viranomaislautakunta on 9.6.2020 § 23 myöntänyt lupaan maa-aineslain 16 §:n mukaisen vähäisen muutoksen. Myönnetty ympäristöluvat ovat voimassa 6.3.2030 saakka ja maa-aineslain mukainen lupa on voimassa 5.12.2027 saakka.

Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 28.6.2019 nro 19/0321/3 hylännyt ympäristöjaoston 15.11.2016 myöntämää ympäristölupapäätöstä koskevat valitukset ja korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 5.3.2020 nro 1064 päättänyt hylätä ympäristölupaa koskevan valituslupahakemuksen. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on päätöksellään 3.11.2017 nro 17/0467/2 hylännyt ympäristöjaoston 15.11.2016 myöntämää maa-aineslupapäätöstä koskevat valitukset.

Destia Oy on toimittanut lupahakemuksen liitteeksi kiinteistön ”Metsä-Pietilä” 418-439-3-6 omistajan kanssa tehdyn sopimuksen ympäristö- ja maa-aineslupien hakemisesta sekä alueen käytöstä hakemuksen mukaiseen toimintaan. Destia Oy:lla on lupahakemuksen mukaan Vanha Hervannantien ja Koipitaipaleentien tiehoitokuntien kanssa toistaiseksi voimassa olevat sopimukset tienkäytöstä.

ALUEEN MAANKÄYTTÖ

Pirkanmaan maakuntakaava 2040

Suunnitelma-alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Pirkanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan 2040 kokouksessaan 27.3.2017 ja maakuntakaava on tullut voimaan kuulutuksella 8.6.2017. Korkein hallinto-oikeus on 24.4.2019 antamallaan päätöksellä pitänyt kaavan voimassa sellaisena kuin maakuntavaltuusto siitä päätti. Maakuntakaava on lainvoimainen.

Suunnitelma-alue sijaitsee maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä (MK). Kaavamääräyksen mukaan merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyn ja ulkoilun järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalousskäyttöä tai käyttöä vakituiseen tai loma-asumiseen.

Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamiseen sekä ulkoilumahdollisuuksia parantavien polku- ja reittiverkostojen ja näihin liittyvien palvelujen järjestämiseen. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista.

Lisäksi alue sijoittuu maakuntakaavassa alueelle, joka on merkitty kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeeksi. Kaavamääräyksen mukaan merkinnällä osoitetaan vyöhyke, jonka maaseutualueet sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ovat maakuntakaavan tavoitevuoden 2040 jälkeisiä potentiaalisia taajama-alueiden, väyläverkoston ja muun yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntia ja joihin kohdistuu hajakentämispainetta. Kasvuvyöhykkeeseen kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Pirkkalan, Pälkäneen, Tampereen, Valkeakosken, Vesilahden ja Ylöjärven ne alueet, joiden saavutettavuus, väestökehitys ja aluerakenne täyttävät kasvuvyöhykkeen kriteerit. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien maaseudun elinkeinojen kehittämistä ja näihin liittyvää rakentamista.

Maakuntakaavan kehittämissuosituksen mukaan:

Alueen maaseutualueet sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet tulee turvata tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen laajentumisalueeksi. Alueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ensisijaisesti ohjattava taajama-alueille ja kyliin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikennejärjestelyihin, erityisesti joukkoliikenteen mahdollistamaan yhdyskuntarakenteeseen, infrastruktuuriin,

palvelujen saavutettavuuteen, toimiviin virkistysalueisiin sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamiseen.

Pirkanmaan maakuntavaltuusto on 7.4.2025 pidetyssä kokouksessa hyväksynyt Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan. Vaihemaakuntakaava ei ole lainvoimainen. Vaihemaakuntakaavassa suunnittelualueen luoteispuolelle Höytämönjärven ja Koipijärven alueelle on merkitty siniviherluonnon monimuotoisuuden ydinalue. Kaavamääräyksen mukaan merkinnällä osoitetaan luontoarvoiltaan maakunnallisesti merkittäviksi tunnistetut alueet vesistöissä, virtavesissä sekä niiden läheisyydessä. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa. Merkintä ei estä alueen maa- ja metsätalouskäyttöä tai vesistöjen käyttöä. Merkintä ei estä alueen käyttöä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen tai loma-asumiseen. Taajamaluonteinen rakentaminen on mahdollista niillä alueilla, jotka todetaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siihen soveltuviksi. Kaavamääräyksen kehittämissuosituksen mukaan maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista. Aluetta koskevista suunnitelmissa ja päätöksissä tulee ottaa huomioon alueen luontoarvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös valtioneuvoston vahvistama vesienhoitosuunnitelma.

Elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavassa on myös merkitty Koipijärven ja Höytämönjärven välille sijoittuvat luonnonsuojelualueet suojelualue -merkinnällä. Kaavamääräyksen mukaan merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltaviksi tarkoitetut alueet, kuten kansallispuistot ja luonnonpuistot sekä soiden-, rantojen-, vanhojen metsien, lehtojen- ja lintuvesiensuojelualueet. Merkinnällä osoitetaan myös ne suojelualueet, jotka voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädännön perusteella, sekä koskien suojelulla rauhoitettua kosket. Kohdemarkintaa käytetään osoittamaan 2–10 hehtaarin kokoisia alueita sekä ne suojelualueet, jotka sijaitsevat Muinaismuistoalueella (SM). Alle 2 hehtaarin kokoisia alueita ei osoiteta maakuntakaavassa. Alueilla, joihin sisältyy pinta-alaltaan merkittäviä vesialueita, käytetään lisäksi alueen ulkorajat osoittavaa merkintää. Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan aluevarauksena myös sellaiset alle 10 hehtaarin alueet, jotka täydentävät kokonaismaakuntakaavassa osoitettuja suojelualuevarauksia. Kaavamääräyksen suojelumääräyksen mukaan alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Luonnonsuojelulain nojalla muodostettuja alueita koskevat suojelupäätöksessä annetut määräykset, ja alueiden toteuttamisesta vastaa ensisijaisesti valtio. Muiden alueiden osalta suojelun toteutus päätetään yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Strateginen yleiskaava

Lempäälän kunnan kattava strateginen osayleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 2.10.2019 ja se on tullut voimaan 18.8.2021. Strategisessa osayleiskaavassa suunnittelualue sijoittuu kaavakartan 1 mukaiselle luonnonrauhan ydinalueelle sekä kaavakartan 2 mukaiselle hiljaiselle alueelle. Luonnonrauhan ydinalueen kaavamääräyksen mukaan luonnon hyvinvointi ja hyvinvointivaikutukset ovat tärkeä osa Lempäälän vetovoimaa. Alueelle luodaan merkittävä virkistys- ja luonnonrauhan kokonaisuus. Luonnon ydinalue pyritään säilyttämään rakentamattomana sekä riittävän laajana ja yhtenäisenä. Alueelle tai sen läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi vaarantavat luontoarvoja tai aiheuttavat häiriöitä luonnolle tai ihmisille.

Hiljaisen alueen kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa huomioidaan pyrkimys säilyttää alue hiljaisena. Alueelle tai sen läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi lisäävät alueen melua. Strategisen osayleiskaavan yleismääräyksen mukaan maankäytön suunnitteluun vaikuttavat myös muut kuin strategisen yleiskaavan kaavakartalla esitetyt seikat, mikä tulee huomioida jatkosuunnittelussa.

Strategisen yleiskaava 2040 kaavaselistuksen mukaan strateginen yleiskaava ei kumoa voimassa olevia osayleiskaavoja vaan toimii näiden yläpuolella ohjaavana ja yleispiirteisenä kehittämistavoitteiden asettajana. Strategisella yleiskaavalla ohjataan yhdyskuntarakenteen tavoitteellista kehittämistä Lempäälässä erityisesti asumisen, liikkumisen, elinkeinojen ja luonnon näkökulmasta. Tulevaa maankäyttöä ohjaavat myös eräät muut suunnitelmat, joita ei strategisella kaavakartalla ole esitetty. Näitä ovat esim. Puolustusvoimien suojavyöhykkeet, maakuntakaavan tietyt merkinnät (maa-aineksen otto, kaupan mitoitus, jne.) sekä arkeologiset kohteet ja tarkemmat kulttuuriympäristön arvoalueet ja -kohteet. Strateginen yleiskaava nimensä mukaan käsittelee vain strategisesti merkittäviä painopistevalintoja.

Kaavaselistuksen mukaan strategisessa yleiskaavassa on osoitettuja luonnonrauhan ydinalueita, joita tulee kehittää luontoarvojen ehdoilla. Merkintä painottaa alueen merkitystä virkistykseen ja luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Pohjoisemman Koipijärven lähelle sijoittuvan alueelle sijoittuu mm. Koipitaipaleen-Kirskanniemen luonnonsuojelualue, joka on pinta-alaltaan selvästi suurin yhtenäinen metsäalue, jonka Lempäälän kunta omistaa ja se on suojeltu METSO-ohjelman puitteissa vuonna 2017. Lisäksi alueelle sijoittuu Salmuksen Natura 2000 -alue. Salmuksen alue muodostaa useiden luontotyyppien kokonaisuuden kahden järviketjun muodostamalla valuma-alueella. Siellä on vanhoja metsiä, luonnontilaisia rantasoi-
puroja ja lehtoja, järvet ovat puolestaan karuja ja kirkasvetisiä. Alueen poikki kulkee myös maakunnallisesti houkuttelevat Birgitan polut, jotka osaltaan nivovat yhteen muitakin viheralueiden kannalta merkityksellisiä alueita. Strategisessa yleiskaavassa osoitetuille hiljaisille alueille tai niiden läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi lisäävät alueen melua.

Kaavaselistuksen vaikutukset luontoon -osion mukaan kaavassa on osoitettu Höytämönjärven itäpuolelle alue, missä tavoitteena on luonnon rauhallisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen. Alue toimii luonnon omina alueina tukien eläinten ja kasvien säilymismahdollisuuksia, mutta myös asukkaiden ja vierailijoiden virkistyskohteina tukien Lempäälän ominaispiirteiden säilymistä myös tuleville sukupolville. Yleisesti merkinnät edistävät alueiden luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja painottavat virkistyskäyttöä. Yleisesti kaavalla ohjataan maankäyttöä soveltuville vyöhykkeille. Maaperää muokkaavia toimintoja, kuten maa-aineksen ottoa, ohjataan pois ekologisesti tai virkistyksellisesti merkittävimmiltä alueilta. Tämä ehkäisee maa-aineksen oton aiheuttamia ongelmia ja tukee luonnon monimuotoisuuden säilymistä, mutta toisaalta rajoittaa toiminnalle soveltuvien alueiden löytämistä.

Strategisen yleiskaavan toteuttaminen voidaan kaavaselistuksen mukaan aloittaa kaavan tultua lainvoimaiseksi. Oikeusvaikutteinen yleiskaava tulee ohjaamaan osayleiskaavoitusta, asemakaavoitusta sekä muuta maankäytön suunnittelua. Muita maankäytön suunnittelua voivat olla esim. tiehankkeiden suunnittelu ja ympäristölupia vaativat toimenpiteet, kuten maa-aineksen otto.

Muu yleiskaavoitus, ranta-asemakaava ja asemakaavoitus

Lempäälän kunnan oikeusvaikutuksettomassa yleiskaavassa (28.9.1981) suunnittelualue sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, joka on tarkoitettu erityisesti ulkoilun ja ympäristönsuojelulain huomioon ottavan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen (MM2). Iso Keurujärven ympäristössä on voimassa rantaosayleiskaava (hyväksytty Hämeen lääninhallituksessa 19.3.1993) ja rantakaava (KHO pysyttänyt 10.6.1987 Hämeen lääninhallituksen 12.12.1986 antaman päätöksen).

Rantaosayleiskaavaan sisältyy kaksi loma-asunnon rakentamispaikkaa (merkintä RA 1) Iso Keurujärven pohjoisrannalle ja yksi Hankajärven kaakkoiskulmassa (RA 5). Rakennuspaikalle

saa rakentaa yhden lomarakennuksen, saunarakennuksen ja niihin liittyviä talousrakennuksia. Iso Keurujärven etelärannalle on merkitty kaksi ohjeellista ulkoilureittiin kuuluvaa levähdyspaikkaa (merkintä lev) ja Hankajärvelle yksi (lev). Iso Keurujärven ympäristössä on merkintä maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja (MU). Hankajärven ympäristössä on merkintä M eli maa- ja metsätalousvaltainen alue. Suunnittelu- ja rakentamismääräykset koskevat rakennusten sijoittelua ja sopeutumista maisemaan. Rantakaavassa Iso-Keurujärven itäpään ranta on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi (M).

Alueella ei ole voimassa asemakaavaa.

TOIMINNAN SIJAINNIN Sijaintipaikka ja sen ympäristö

Yleiskuvaus

Toiminta-alue sijoittuu kiinteistölle ”Metsä-Pietilä” 418-439-3-6, jonka kokonaispinta-ala on 93,70 ha. Suunnitelma-alue ei kata koko kiinteistöä, vaan suunnitelma-alueen pinta-ala on 13,6 ha. Suunnitelma-alueelle sijoittuu ottamisalue, joka on pinta-alaltaan n. 11,7 ha sekä varsinainen kaivualue, joka on pinta-alaltaan n. 7,6 ha. Kaivualueen rajasta on lähimpiin kiinteistörajoihin vähintään noin 30 metrin levyinen suojavyöhyke.

Suunnitelma-alueen ympäristö on metsätalouskäytössä olevaa metsää, johon on kohdistunut avo- ja harvennushakkuita. Alueen lounais- etelä- ja kaakkoispuolella sijaitsee maastokartan perusteella puustoinen soistunut alue. Pohjoispuolelle, noin 500 metrin etäisyydellä, kulkee itä-länsi-suuntainen voimajohto. Alueen ottotoiminta on alkanut keväällä 2020.

Suunnitelma-alue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle haja-asutusalueelle. Suunnitelma-alueella on käynnissä olevaa maa-ainesten ottamistoimintaa sekä kiviaineksen murskausta. Suunnitelma-alueen läheisyydessä ei ole muuta teollista toimintaa. Suunnitelma-alueen eteläosan luonnontilaisen maanpinnan korkeudet vaihtelevat noin tasolla +125...+145 m. Ottamis- ja kaivualueella luonnontilainen maanpinta vaihtelee noin tasolla +130...142 m.

Lähimmät häiriintyvät kohteet ja alueen virkistyskäyttö

Lähin vapaa-ajan rakennus sijaitsee alueen lounaspuolella noin 840 m etäisyydellä, Hankajärven rannalla. Suunnittelualueesta etäisyydellä n. 1 km tai sen alle olevia vapaa-ajanrakennuksia on yhteensä 5, jotka kaikki sijoittuvat Hankajärven rannalle. Lähin vakituisten asumisen rakennus sijaitsee noin 1,1 km etäisyydellä alueen pohjoispuolella, Merunjärven rannalla. Etäisyydet rakennuksilta kaivualueelle ovat hieman suurempia. Murskeen kuljetusreittiä lähimpänä oleva asuinrakennus on Koipitaipaleentiestä noin 30 metrin etäisyydellä.

Suunnittelualueen läheisyydessä ei ole jokaisen oikeuksiin perustuvasta ulkoilu- ja marjastustoiminnasta poikkeavia merkittäviä ulkoilu- ja virkistysarvoja. Suosittu retkeilyreitti Birgitan polku kulkee alueen pohjoispuolella n. 1,1 km etäisyydellä alueesta ja kuljetusreitti suunnittelualueelle risteää Birgitan polun kanssa. Hankkeen kuljetusreitillä varrella Koipitaipaleentiellä, sijaitsee luontomatkailukeskus Vihreä Polku ja Birgitan teatterin kesäteatteri noin 1,6 km etäisyydellä hankealueelle. Lisäksi Koipitaipaleentien varrella sijaitsee Birgitan polun pysäköintipaikkoja.

Vesistöt ja pohjavesi

Suunnitelma-alue sijoittuu Kokemäenjoen päävesistön Vanajaveden-Pyhäjärven vesistöalueeseen ja sen Moisiojoen alaosan valuma-alueen koilliskulmaan. Alueen lähin pintavesiesiintymä, Iso Keurujärvi sijaitsee n. 250 m etäisyydellä suunnittelualueen pohjoispuolella. Alueen läheisyyteen sijoittuu myös muita pintavesiesiintymiä, Pieni Keurujärvi

n. 740 etäisyydellä alueen länsi-luoteispuolella sekä Hankajärvi n. 730 m etäisyydellä alueen lounaispuolella.

Suunnitelma-alueen pintavedet virtaavat nykytilanteessa louhitulla alueella suunnitelma-alueen länsireunassa olevaan selkeytsaltaaseen, josta vedet kulkeutuvat ojastoa pitkin Hankajärveen. Louhinnan jatkuttua hakemuksen mukaisesti ja ulottuessa alle tason +130 m, vedet johtuvat länsiosan sijaan alueen etelä-lounaisosaan. Sieltä ne pumpataan kaivualueen ulkopuolelle rakennettavaan toiseen selkeytsaltaaseen. Selkeytsaltaista vedet johtuvat suunnitelma-alueen lounaispuolelta lähtevän ojan kautta metsä- ja suo-ojiin, josta ne virtaavat kohti lounaassa olevaa Hankajärveä. Hankajärvestä vedet virtaavat Ruotasjärven kautta Moisiojokeen.

KVYV Tutkimus Oy tarkkaili vuonna 2022 suunnitelma-alueen länsiosassa olevasta laskeutusaltaasta poistuvan veden, ojan alajuoksun sekä Hankajärven syvännepisteen vedenlaatua. Näytteet otettiin 2.6.2022 ja 9.9.2022. Kevään näytteenottokierroksella laskeutusaltaan vedessä oli aistinvaraisesti arvioituna selvä haju, syksyllä näyte oli hajuton. Veden kiintoainepitoisuus oli aiempia vuosia matalammalla tasolla. Kokonaistypen pitoisuudet ja sähkönjohtavuus olivat luonnontasoksi katsottavasta tasosta selkeästi koholla. Myös sulfaatin pitoisuudet olivat koholla. Sulfaattipitoisuuksia selittää alueen pääkivilaji, joka sisältää jonkin verran kiisumineraaleja. Vedessä ei todettu öljyhiilivetyjä C10–C40.

Hankajärveen laskevassa ojassa vesi oli lievästi sameaa ja hapahkoa. Sähkönjohtavuus oli syksyllä (28,4 mS/m) hieman kohonnut luonnontasosta, mutta keväällä se oli luonnontasolla (8,1 mS/m). Myös typpi- ja sulfaattipitoisuus olivat koholla luonnonvesiin verrattuna. Veden kemiallinen hapenkulutus (CODMn) oli kohonnut ja pH laskenut laskeutusaltaasta poistuviin vesiin nähden, mikä viittaa yläpuolisten suovesien vaikutukseen. Kiintoaineen määrä oli pienempi kuin laskeutusaltaan pisteessä.

Hankajärven syvännepisteellä vesi oli keväällä pinnan läheisessä kerroksessa lähes kirkasta ja pohjan läheisessä kerroksessa lievästi sameaa. Syksyllä vesi oli molemmissa näytesyvyyksissä lähes kirkasta. Keväällä pintaveden kiintoainepitoisuus oli pienempi kuin ojavedessä vastaavana ajankohtana. Syksyllä pitoisuus oli vastaavasti hieman suurempi. Sähkönjohtavuus oli luonnontasolla ja sulfaattia todettiin vähemmän kuin ojavesipisteellä. Keväällä kokonaistypen pitoisuus oli jonkin verran suurempi kuin syksyllä. Typen pitoisuus vaihtelee vesistössä luontaisesti ollen talvikaudella korkeimmillaan.

Suunnitelma-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue sijaitsee pohjoispuolella hieman yli seitsemän (7) kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueesta. Pohjavesialue (Aakkulanharju, 0483701) on luokkaan 1 kuuluva eli se on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Koillispuolella sijaitsee Kirkkojarju-Keisarinharjun pohjavesialue, joka kuuluu luokkaan 2 eli ”muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue”. Suunnitelma-alueella ei ole havaintoja pohjavedestä. Hankajärven pohjoisrannalla on aiemman lupahakemuksen yhteydessä kartoitettu lähde.

Luonto

Suunnitelma-alueella tai suunnitellun toiminnan vaikutusalueella ei ole luonnonsuojelualueita. Suunnitelma-aluetta lähinnä oleva luonnonsuojelualue on yksityismaiden luonnonsuojelualue (Itkosen metsä, YSA232547) hieman alle kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueen lounaispuolella. Se on suojeltu luontotyyppien tai lajien hoitoalueina. Alue on lahoppuustoista kangasmetsää lukuun ottamatta eteläosan pientä korpisuota. Puusto on pääasiassa hoitamaton erirakenteista kuusimetsää, jossa sekapuuna on lehtipuuta.

Suunnitelma-alueen pohjoispuolella myös hieman alle kilometrin etäisyydellä sijaitsee

luontotyyppin suojelualue (Merunojan jalopuumetsikkö, LTA200899). Alueella on lehmusmetsikkö ja alueen lounaisosassa on valuvesikallio. Puusto on ikärakenteeltaan ja puulajisuhteiltaan melko monipuolista. Alueen luoteispuolelle, lähimmillään 1,2 km etäisyydelle suunnittelualueesta sijoittuu yksityinen luonnonsuojelualue Merunmetsä (YSA271117), joka on suojeltu 15.4.2025 tehdyllä päätöksellä.

Suunnitelma-alueen luoteispuolella noin 1,8 kilometrin etäisyydellä Koipitaipaleentien molemmin puolin sijaitsee yksityismaiden luonnonsuojelualue (Koipitaipale, YSA238609), minkä eteläreunalla sijaitsee luontotyyppin perusteella suojeltu Koipitaipaleen jalopuumetsikkö (LTA040120). Koipitaipale on metsäinen monibiotootoppi, jossa on vanhaa runsaslahopuustoista kangasmetsää, korpisoita, lehtoja ja puronoro. Salmuksen Natura 2000 -alue (FI0316007) sijaitsee suunnitelma-alueen itäpuolella lyhimmillään noin 1,5 kilometrin etäisyydellä.

Suunnitelma-alueen kaakkoispuolella noin [REDACTED] metrin etäisyydellä sijaitsee aiemmin käytössä ollut kalasääsken pesäpuu. Suunnitelma-alueen luoteispuolella noin [REDACTED] kilometrin etäisyydellä sijaitsee myös toinen pesäpuu. Kaakkoispuolella olevassa puussa on käytössä olevien tietojen perusteella ollut pesintää viimeksi vuonna 2017. Voimassa olevassa ympäristöluvassa on määräys tarkastaa pesintätilanne vuosittain viikoilla 11–13 mahdollisen uuden pesinnän varalta. Destia on tarkistanut sääksen pesinnän viimeksi vuonna 2022 ja maaliskuussa vuonna 2023. Kumpanakaan vuonna pesintää ei ole havaittu. Luoteispuolella pesintää on Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta saatujen tietojen mukaan ollut viimeksi vuonna 1983. Sääksen pesäpuu on rauhoitettu luonnonsuojelulain (1096/1996) 39 §:n nojalla. Luonnonsuojelulaki 9/2023 tuli voimaan 1. kesäkuuta 2023. Rauhoitussäännös on 73 §.

Suomen Luontotieto Oy on laatinut suunnitelma-alueelle hakemuksen liiteaineistoksi luontoarvojen perusselvityksen (Tampereen Hervannan kiviainesalueen luontoarvojen perusselvitys 2022). Selvityksen maastokäynti tehtiin 27.6.2023. Faunatica on tehnyt alueelle toiminnan aiemman luvituksen yhteydessä perusteellisen luontoselvityksen. Aiemmin laaditussa selvityksessä suunnitelma-alueen sisältä löydettiin pieni muutaman kasvin valkolehdokkiesiintymä, jonka siirtämiseen alueen ulkopuolelle Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myönsi 24.10.2016 luonnonsuojelulain 48 §:n mukaisen luvan. Siirto tehtiin vuonna 2021 ja se on onnistunut hyvin.

Vuonna 2022 tehdyssä perusselvityksessä suunnitelma-alueelta selvitettiin luonnonsuojelulain tarkoittamat suojeltavat luontotyypit, metsälain tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilain suojelamat pienvesikohteet. Lisäksi selvityksessä tarkasteltiin myös uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyyppejä. Perusselvityksen mukaan suunnitelma-alueen puusto on nykyisin alueen kaakkoisnurkkausta lukuun ottamatta raivattu ja myös osa pintamaista poistettu. Pintamaista kuoritut alueet ovat luonnollisesti kasvittomia, mutta pintamaiden varastoalueilla kasvaa kulttuuri- ja pioneirilajistoa, kuten maitohorsmaa, leskenlehtiä, peltokanankaalia, piharatamoa, hietakastikkaa ja juolavehnnää. Puustosta raivatulla, mutta vielä pintamaista kuorimattomalla alueella on putkilokasvien pioneerilajeja ja alueella kasvaa myös vadelma. Suunnitelma-alueen kaakkoisosassa on kapea kaistale harvapuustoista mänty-kuusimetsää, jonka metsätyyppi on mustikkatyyppin tuore kangas. Alueella kasvaa mustikkaa, metsälauhaa ja metsäkastikkaa. Alueella oli niukasti lahoppuuta.

Luontoarvojen perusselvityksen perusteella alueen luontoarvot ovat niukat. Alueella ei ole luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyyppejä, metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, eikä vesilain mukaan suojeltavia pienvesiä. Alueella ei ole uhanalaisia luontotyyppejä. Alueella oli silmällä pidettävistä lintulajeista västäräkki, mikä kuuluu louhosalueiden peruslinnustoon.

Maisema ja muinaismuistot

Aluetta ei ole luokiteltu ympäristöministeriön vuonna 1984 julkaistussa harjijensuojeluohjelmassa tai Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 aineistossa Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi: Ehdotus maakunnallisiksi maisema-alueiksi 2013.

Suunnitelma-alue sijoittuu metsäiselle alueelle, jonka puusto on pääosin hakattu. Suunnitelma-alue ei näy lähi- eikä kaukomaisemassa. Suunnitelma-alueella ei ole muinaismuisto- tai kulttuuriperintökohteita. Lähin muinaismuisto (Hervannan torppa, historiallinen asuinpaikka) sijaitsee Merunjärven koillispuolella noin 1,8 kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueesta.

Kalliokiviaines ja arseeni

Suunnitelma-alue sijoittuu Etelä-Pirkanmaan–Kanta-Hämeen arseeniprovinssiin. Arseeniprovinssi on geokemiallisen kartoitustiedon perusteella kartalle rajattu alue, jossa moreenimaan luontainen arseenipitoisuus on usein suurempi kuin maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointiin liittyvässä asetuksessa (Pima-asetus, VNa 214/2007) annettu kynnyksarvo 5 mg/kg. Suunnitelma-alueen kiviaineksen arseenipitoisuutta on tutkittu vuonna 2015 aiemman luvitusprosessin yhteydessä. Kiviaineksen arseenipitoisuus on tutkimuksissa todettu olevan alle 10 µg/kg. Arseenipitoisuus alittaa kynnyksarvon, eikä sen vuoksi ole tarvetta erityisille toimenpiteille louhintatoiminnassa.

Suunnitelma-alueen pääkivilaji on gabro. Maaperä louhittavalla alueella on pääosin kalliomaata. Suunnitelma-alueen maaperän kerrostumat ovat osittain myös hiekkamoreenia. KVVY Tutkimus Oy:n tekemän raportin arvio Kuurnakorven kallioalueen vaikutuksista Hankajärven veden laatuun (12.9.2024) mukaan alueen kallioperä on biotiitti paragneissiä.

Talousvesikaivojen kartoittaminen

Suunnitelma-alueen ympäristössä olevat kaivot sijaitsevat kaikki yli 500 metrin etäisyydellä. Kaivot on kartoitettu aiemman lupaprosessin aikana. Lounaispuolella Hankajärven rannalla olevasta rengaskaivosta on otettu vesinäyte vuonna 2020 ennen louhintojen aloittamista. Kaivovesi oli hapekasta, mutta lievästi sameaa. Vesinäyte oli muilta tutkituilta osin, lukuun ottamatta hapettuvuutta, sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (STM:n asetus 401/2001) mukaan hyvää talousvettä.

Ilmanlaatu

Suunnitelma-alueella ja sen läheisyydessä ilmanlaatuun vaikuttavia tekijöitä on pääasiassa kaukokulkeuma. Myös liikenne, maatalous ja puunpolto voivat vaikuttaa ilmanlaatuun suunnitelma-alueen ympäristössä. Ilmanlaadun seurantapiste (Tampere, Epila 2) sijaitsee Tampereen keskustan läheisyydessä noin 15 kilometriä suunnitelma-alueesta luoteeseen. Ilmanlaadun seurantapisteessä hengitettävien hiukkasten (PM10) keskiarvopitoisuus on vuonna 2021 ollut 12 µg/m³. Vuonna 2022 keskiarvopitoisuus on ollut 11 µg/m³.

TOIMINNAN KUVAUS

Ottotoiminta

Otettava kiviaines on kalliota, joka jalostetaan murskaamalla erikokoisiksi murskelajikkeiksi. Kiviaines käytetään tie- ja muuhun infrarakentamiseen. Suunnitelma-alueen pinta-ala on 13,6 hehtaaria, josta ottamisalueen pinta-ala on noin 11,7 hehtaaria. Kaivalueen pinta-ala on noin 7,6 hehtaaria, josta syvennettävän alueen pinta-ala on noin 5,1 hehtaaria. Alueelta saatavan kiviaineksen kokonaismäärä on noin 950 000 m³ltr, josta syvennyksestä saatava osa on noin 755 000 m³ltr. Maa-aineslupaa sekä ympäristölupaa koko suunnitelma-alueelle haetaan siten, että lupa on voimassa 31.12.2030 asti. Keskimääräinen murskeen tuotantomäärä vuodessa on noin 150 000 tonnia ja enintään noin 300 000 t. Vuosittainen murskausmäärä voi kuitenkin vaihdella eri vuosina markkinatilanteen mukaan.

Kallion louhinnan tavoitteena on saada maarakentamiseen tarpeisiin soveltuvaa kiviainesta murskaamalla kiviaines sopivan kokoiseksi murskeeksi. Suunnitelma-alueella oleva ottamisalue, kaivualue ja ottamistasot on esitetty suunnitelmapiirustuksissa. Ottamisalue sisältää kaikki ottamistoimintaan ja louheen vastaanottoon liittyvät toiminnot, kuten louhittavan alueen, louheen murskauspaikan, pintamaiden varastoalueet, tukitoiminta-alueen, hulevesien viivytysaltaat sekä alueen, jossa kiviainesta murskataan ja jossa mursketta varastoidaan.

Suunnitelmapiirustuksiin on esitetty pintamaiden varastointialueet sekä syvennysalue. Kaivualueen ulkoreunalla ottamistaso on noin +131 m. Louhinnan aloitus ja etenemissuunnat on suunniteltu vesien johtamisen ja melulaskennan perusteella. Louhinta jatkuu nykyisen luvan mukaisesta toimintapaikasta ensin kohti etelää. Kun louhinta on edennyt noin tasolla +130 kaivualueen eteläosaan, ottaminen kääntyy kohti pohjoista. Etelästä pohjoiseen mentäessä kallio louhitaan alimmalle ottamistasolle eli +115 m.

Ottamisen edetessä kohti pohjoista toiminnot sijaitsevat louhoksen pohjatasolla siten, että joka suuntaan jää melun ja pölyn leviämistä estävät kallioseinämät. Louhinnan seurauksena alueelle muodostuu allas, joka täyttyy vedellä. Ottamisen pohjataso on kaivualueen ulkoreunoilla noin +129...131 ja kaivualueen keskiosassa noin +115 (N2000). Louhintakorkeus on suurimmillaan noin 27 metriä. Alueen pohja on nykytilanteessa muotoiltu siten, että vedet johtuvat suunnitelma-alueen länsireunassa olevaan viivytysaltaaseen. Ottamisen edettyä noin tasolla +130 m kaivualueen eteläosaan myös vedet johtuvat pohjan muotojen mukaan kaivualueen eteläosaan. Seinämät louhitaan kaivualueen ja syvennysalueen välisellä alueella kaltevuuteen 1:3 ja syvennysalueella kaltevuuteen 5:1. Suunnitelma-alueen ja kaivualueen väliin jää joka puolella vähintään 30 metrin levyinen suojavyöhyke. Pintamaita voidaan läjittää ottamisalueen sisäpuolella alle 30 metrin etäisyydelle suunnitelma-alueen ulkoreunasta. Ottamisalueella on myös tukitoiminta-alue ja viivytysaltaat.

Pintamaat ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Alueelta kuorittu pintamaa luokitellaan pilaantumattomaksi maa-ainekseksi valtioneuvoston asetuksen (190/2013) kaivannaisjätteistä mukaan, koska se on luonnontilaista, eikä se sisällä haitallisia aineita siten, että siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Pintamaan ylempi kerros sisältää orgaanista ainesta, esimerkiksi puiden kantoja ja muuta kasvillisuutta, joka muuttuu biologisesti, eli se luokitellaan "ei pysyväksi" jätteeksi. Pintakerroksen alapuolella oleva sora, hiekka ja muut kiviainekset luokitellaan pysyväksi jätteeksi.

Suunnitelma-alueen pintamaat ovat osittain jo kuorittu ja niitä kuoritaan koko ajan ottamisen edetessä. Kokonaisuudessaan alueella pintamaita on noin 38 500 m³, joista vähän yli puolet on jo kuorittu. Kuorittuja pintamaita on nykyhetkellä varastossa noin 20 000 m³. Kokonaisuudessa kuorittavien pintamaiden määrä on laskennallinen arvio, mutta kuvaa riittävällä tarkkuudella pintamaamäärän suuruusluokkaa. Pintamaita on poistettu ja niitä poistetaan vaihteittain ottamisen edetessä. Pintamaat varastoidaan ottamisalueen sisälle kaivualueen ulkopuolelle. Varastoalue on esitetty suunnitelmapiirustusten nykytilannekartassa. Ottamistoiminnan päätyttyä kaikki alueelta kuoritut pintamaat hyödynnetään jälkihoidossa. Alueelta peräisin oleva tavanomainen metsämaa ei aiheuta haitallisia ympäristövaikutuksia. Toiminnassa ei synny sivukiveä.

Alueen jälkihoito ja tuleva käyttö

Jälkihoidon tavoitteina ovat:

- sopeuttaa alue ympäröivään luontoon ja maisemaan,
- tehdä alueesta turvallinen ja tarkoituksenmukainen,

- metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen sekä
- säilyttää mahdollisuus liittää alue tulevaisuudessa osaksi Pohjois-Lempäälän polku- ja reittiverkostoja tai muita ulkoilu- ja virkistyskäyttöön liittyviä palveluja.

Toiminnan päätyttyä ottamisalue siistitään ja kaikki ottamiseen liittyvät rakenteen puretaan. Louhitun alueen pohjois-, itä- ja eteläreunojen tason +130...131 eli arvioidun tulevan vesipinnan yläpuoliset reunat luiskataan maa-aineksella loiviksi, noin kaltevuuteen 1:3. Arvioidun vesipinnan alapuoliset reunat louhitaan noin kaltevuuteen 5:1. Vedellä täyttyvän osan länsireuna louhitaan loivaksi (noin 1:3) n. 10...15 metrin pituudelta. Rantaluiska verhoillaan virkistyskäyttöön sopivalla hiekalla siten, että ranta soveltuu uimarannaksi.

Muu osa ottamisalueesta niin ikään siistitään ja verhoillaan pintamaalla, ja metsitetään metsänhoitosuositusten mukaisesti. Koska alue ympäristöineen on luontaisesti kallioista, alueelle voidaan soveltuvilta osin jättää näkyviin maisemaa ja luontoa monimuotoistavia kivikasoja ja lohkareikkoja tai paahteisia rinteitä, jotka tarjoavat elinympäristöjä erilaisille eliölajeille. Maaston muotoilussa huomioidaan erityisesti turvallisuus sekä suunnitelma-alueen ja sen ympäristön mahdollinen virkistyskäyttö. Maaston muotoiluun käytetään välivarastossa olevaa, alueen omaa pintamaata sekä tarvittava määrä muualta tuotavaa puhdasta kaivumaata.

Vastaanotettavat maat hyväksytetään tarvittaessa valvontaviranomaisella. Mikäli alueen kaavoitukseen, maankäytön suunnitelmiin tai jälkihoitoa koskeviin viranomaisuusiin tulee muutoksia maa-aines- ja ympäristöluvan voimassaolon aikana, jälkihoitosuunnitelmaa päivitetään tarvittavalta osin yhteistyössä valvontaviranomaisen kanssa.

Toiminnan päätyttyä alueelle muodostuu noin 15 metrin syvyinen metsälampi, jonka ympäristöön kasvaa ajan kuluessa täysikasvuinen kuivan tai tuoreen kankaan havupuuvaltainen sekametsä. Ottamisen aikainen avoin louhosmaisema palautuu ajan kuluessa ympäristönsä tavoin metsäiseksi. Lampea voidaan käyttää uimapaikkana tai muuhun virkistyskäyttöön. Muuta osaa alueesta voidaan käyttää metsäkasvatukseen ja -hoitoon sekä jokamiehenoikeuksilla tapahtuvaan virkistyskäyttöön.

Louhinta ja murskaus

Luvan hakijalla ei ole omaa louhintakalustoa, joten louhintatyöt tilataan louhintaurakoitsijalta. Louhintatyö koostuu kallion porauksesta, panostuksesta, räjäytyksestä sekä ylisuurten lohkareiden rikotuksesta. Porausreikien paikat merkitään maastoon panostussuunnitelman mukaisesti. Porausreikien määrään ja reikäväliin vaikuttavat mm. louhittavan kallion laatu, irrotettava materiaalmäärä, käytettävä räjähdysaine sekä haluttu lohkarekoko.

Porauksessa käytetään hydraulisia, tela-alustaisia poravaunuja, joissa on pölynkeräyslaitteisto. Poravaunu koostuu hydraulisesta porauslaitteistosta ja kompressorista, joiden tarvitsema energia tuotetaan dieselmoottorilla. Poravaunu on alueella vain louhintaurakan aikana. Räjäytyksessä käytettäviä räjähdysaineita ei säilytetä alueella. Räjähdysaineita tuodaan räjäytyspäivän tarpeen mukainen määrä alueelle. Vastaavasti käyttämättömät aineet viedään välittömästi pois alueelta. Käytettävä räjähdysainemäärä on noin 0,5...1 kg irrotettavaa kallion kiintokuutiota kohden.

Luvan hakijalla ei ole omaa murskauskalustoa, joten myös murskaustyö tilataan murskausurakoitsijalta. Murskauksessa murskattavan materiaalin raekokoa pienennetään vaiheittain haluttuun raekokoon. Kiviaines murskataan monivaiheisella murskauslaitoksella. Laitos koostuu esi-, väli- ja jälkimurskaimista, hihnakuljettimista ja seuloista. Käytettävien väli- ja jälkimurskaimien määrä riippuu tuotettavasta lajitteesta.

Alueelle urakan ajaksi tuotava murskauslaitos toimii aggregaatilla tai omalla polttomoottorilla. Laitos sijoitetaan louhinnan pohjatasolle melun leviämisen estämiseksi. Murskauslaitoksen sijaintipaikka siirtyy louhinnan edetessä. Laitos siirtyy louhintarintauksen etenemän mukaan siten, että se sijoitetaan aina mahdollisimman lähelle kalliorintausta sekä melun leviämisen estämiseksi että louheen siirtokuljetusten välttämiseksi. Louhinta ja murskaus aloitetaan kaivualueen keskivaiheilta kohdasta, johon toiminta on edennyt voimassa olevan lupakauden aikana.

Mikäli räjäytyksissä syntyy esimurskaimen syöttösuppiloa suurempia, tilavuudeltaan yli 1 m³:n lohkaraita, ne rikotetaan ennen murskausta hydraulisella, kaivinkoneeseen liitetyllä iskuvasaralla louhoksen pohjatasolla kalliorintausten suojassa melun leviämisen estämiseksi. Louhe syötetään louhintapaikassa pyöräkuormaajalla tai kaivinkoneella murskauslaitoksen esimurskaimeen. Materiaali siirtyy esimurskaimesta kuljettimilla edelleen väli- ja jälkimurskaimeen tai seuralle. Murskausta ja seuralontaa jatketaan, kunnes lopputuote on halutun kokoista. Murskauslaitokselta valmis murske siirretään pyöräkuormaajilla varastokasoihin tai lastataan suoraan kuorma-autoihin lopullisiin käyttökohteisiin kuljettamista varten.

Murske varastoidaan pääasiassa kaivualueella louhitun alueen pohjatasolla mahdollisimman lähellä murskauspaikkaa tarpeettoman liikennöinnin välttämiseksi, mutta tarvittaessa mursketta voidaan varastoida myös kaivualueen ulkopuolella ottamisalueen sisällä. Alueen murskaustoiminta on urakkaluonteista, joten murskauksessa käytettävät työkonet ja -laitteet eivät ole alueella jatkuvasti. Alueella voi olla jatkuvasti pyöräkuormaaja, jolla myytäviä murskekuormia lastataan asiakkaiden kuljetusautoihin.

Muualta tuotava louhe

Suunnitelma-alueelle otetaan vastaan maarakentamisen yhteydessä kalliosta irrotettua ja hyödyntämiskelpoista louhetta. Louhetta otetaan vastaan Destian tai sopimuskumppanien työmailta. Louhe tuodaan alueelle kuorma-autoilla sovittuina ajankohtina. Louhekuormat tarkastetaan silmämääräisesti. Louhekuormien alkuperätiedot ja louheen määrä kirjataan muistiin. Alueelle ei vastaanoteta pilaantunutta louhetta, eikä alueelle siten vastaanoteta louhetta mahdollisesti pilaantuneilta alueilta, kuten teollisuusalueilta, huoltoasemien, ampumaratojen, pesuloiden tai muiden vastaavien läheisyydestä.

Louhe kipataan alueelle ja väliavarastoidaan mahdollisimman lähellä murskauspaikkaa, jotta vältetään louheen siirtoja suunnitelma-alueen sisällä. Louhe murskataan alueelta louhitun louheen kanssa murskausurakan yhteydessä. Kaikki vastaanotettu louhe jalostetaan alueella murskaamalla ja myydään valmiina mursketuotteina eteenpäin.

Raaka-aineet, tuotteet ja tuotantomäärät

Alueella on suunnitelmapiirustusten mukaisesti louhittavaa kalliokiviainesta yhteensä 950 000 m³ ktr. Alueelle tuodaan louhetta muualta vuosittain enintään 10 000 tonnia, joka murskataan alueelta louhitun louheen murskauksen yhteydessä. Mursketta tuotetaan vuosittain keskimäärin 150 000 tonnia ja enimmillään noin 300 000 tonnia.

Taulukko 1. Raaka-aineet, tuotteet ja tuotantomäärät.

Materiaali	Vuosittainen tuotanto-, käyttö- tai käsittelymäärä	
	Keskiarvo	Maksimi
Raaka-aineet		
Kalliokiviaines, paikalta louhittu	~ 95 000 m ³ ktr	
Kalliokiviaines, muualla louhittu louhe		10 000 t
Kevyt polttoöljy	240 000 l	475 000 l

Räjähdeaineet ¹	95 000 kg	
Tuotteet		
Kalliomurskeet	~ 150 000 t	~ 300 000 t

¹ Räjähdeaineen määrä on laskettu perustuen arvioituun käyttömäärään 1 kg/m3 louhittua kalliota

Alueella vettä käytetään tarvittaessa murskaus- ja tiepölyn torjuntaan. Kasteluvettä voidaan ottaa viivytysaltaasta, viereisistä ojista tai muista maaston painanteista. Tarvittaessa kasteluvettä voidaan tuoda alueelle myös säiliöissä. Mahdollisten sosiaalilojen vesi tuodaan alueelle säiliöissä. Alueella ei synny viemäriin johdettavia jätevesiä.

Toiminta-ajat

Suunnitelma-alueella louhitaan kalliokiviainesta vuosittain keskimäärin 95 000 m³ ktr. Mursketta tuotetaan vuosittain yhteensä keskimäärin noin 150 000 tonnia ja enintään noin 300 000 tonnia. Määrä sisältää sekä alueelta louhitun että muualta tuodun louheen. Kiviainesta louhitaan ja murskataan alueella kiviaineksen menekin mukaan. Työpäivän aikana tehtävän murskeen tuotantomäärä vaihtelee 2000–5000 tonnien välillä. Tuotantomäärä vaihtelee alueella olevan laitteiston ja tuotettavan lajitteen sekä päivässä tehtävien työtuntien mukaan.

Toimintaa alueella on jaksoissa, eikä louhinta- ja murskaustoiminta ole ympäri vuoden jatkuvasti käynnissä. Voimassa olevan luvan mukaisiin toiminta-aikoihin ei haeta muutosta, vaan toiminta-ajat pysyvät nykyisellään. Alueella porataan, räjäytetään ja puhdistetaan kalliopintaa 1.9.–31.3. välisenä aikana. Mursketta tuotetaan 15.8.–15.5. ja louhetta rikotetaan 1.9.–15.5. välisenä aikana. Yleensä toimintaa on vuosittain 2–4 jaksossa ja jaksojen määrä riippuu vuodessa tuotettavan murskeen määrästä. Murskeen myyntikuormausta ja kuljetuksia voi olla ympäri vuoden. Alueella toimintaa on vain arkipäivisin maanantaista perjantaihin. Louhinta- tai murskaustoimintaa tai kuljetuksia ei ole lauantaisin eikä arkipyhinä (uudenvuodenpäivä, loppiainen, pitkäperjantai, 2. pääsiäispäivä, vapunpäivä, helatorstai, juhannusaatto, itsenäisyyspäivä ja jouluaatto).

Toiminnan päivittäiset työajat ovat lyhyemmät kuin valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 kivenlouhimien, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamien ympäristönsuojelusta sallitut työajat. Toimintapäivinä alueella porataan arkisin maanantaista perjantaihin klo 7–19. Räjäytyksiä tehdään arkisin maanantaista perjantaihin 8–18. Louheen rikotusta tehdään arkisin maanantaista perjantaihin klo 8–18. Kiviainesta murskataan arkisin maanantaista perjantaihin klo 7–22. Mursketta kuormataan ja kuljetetaan arkisin maanantaista perjantaihin klo 7–18. Louhetta vastaanotetaan arkisin maanantaista perjantaihin klo 7–18.

Taulukko 2. Toiminta-ajat

Toiminto	Toiminta-aika (arkisin ma-pe)
Poraus	7.00–19.00
Louhintaräjäytykset	8.00–18.00
Kiviaineksen murskaus	7.00–22.00
Rikotus	8.00–18.00
Myyntikuljetukset, työmaan sisäinen liikenne, henkilöliikenne ja kaluston logistiikka	7.00–18.00
Louheen vastaanotto	7.00–18.00

KAIKKIA TOIMINTOJA KOSKEVAT TUKITOIMET

Turvallisuus ja merkinnät

Suunnitelma-alueen, ottamisalueen, kaivunalueen sekä syvennysalueen rajat sekä ottamistasot merkitään maastoon. Alueen louhintaseinämät ovat työn aikana jyrkkiä noin kaltevuudessa 5:1. Työn aikana tahaton kulku rintausten reunalle estetään lippusiimoilla, aidalla tai maa- tai

kivivalleilla, Putoamisvaarasta ja louhinta-alueesta varoitetaan maastossa lisäksi varoituskyltein. Suunnitelma-alueen portilla on työmaasta varoittavat kyltit sekä lukittava portti. Alueella on tallentava kameravalvonta. Alue pidetään toiminnan aikana siistinä.

Koneet ja laitteet

Kallion poraamiseen käytetään poravaunua. Kiviaineksen käsittelyyn, siirtämiseen ja autojen kuormaamiseen käytetään tavanomaisia maarakennuskoneita, kuten kaivinkonetta ja pyöräkuormaajia. Kiviaineksen jalostamiseen käytetään siirrettävää, pääsääntöisesti tela-alustaista murskauslaitosta. Tavanomaisesti käytössä on laitos, jossa esimurskaimena on leukamurskain ja väli- ja jälkimurskaimina on kara- tai kartiomurskaimet. Lisäksi laitokseen kuuluu seula. Mursketta kuljetetaan kuorma- ja kasettiautoilla. Alueelle vastaanotettavaa louhetta tuodaan alueelle kuorma-autoilla. Alueelle tuovat ajoneuvot voivat ottaa paluukuormana valmista mursketta.

Tukitoiminta-alue

Alueella voi olla murskausurakan aikana urakoitsijan toimisto- ja taukotilat. Alueella on kiviainesmyynnin henkilöstön siirrettävä taukotila. Näiden mahdolliset jätevedet johdetaan umpisäiliöön ja toimitetaan säännöllisin väliajoin ja viimeistään urakan päätyttyä paikkaan, jolla on ympäristölupa jäteveden vastaanottamiseen. Alueella on myös pieni lukittu, tiivispohjainen varastokontti työkalujen, öljynimeytysmateriaalien, pienten jäte-erien tms. tilapäistä varastointia varten.

Maaperän ja pohjaveden suojelussa noudatetaan valtioneuvoston asetusta 800/2010. Alueella on tiivispohjainen tukitoiminta-alue, joka on viranomaisen hyväksymä. Tukitoiminta-alue on tarkastettu vuosittain. Tukitoiminta-alueen maarakenteet on tiivistetty muovikalvolla ja reunat korotettu siten, että ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Muovikalvon molemmin puolin on kalvon rikkoutumisen estävä maakerros.

Suunnitelma-alueella ei huolleta koneita ja laitteita lukuun ottamatta pieniä päivittäisiä toimenpiteitä koneiden ja laitteiden kunnossapitämiseksi. Tällöin huoltotyöt, joissa on riski öljyvuodolle, tehdään joko tiivistetyllä tukitoiminta-alueella tai käytetään imeytysmattoja tai muuta vastaavaa alustaa. Suunnitelma-alueella ei ole polttoaineiden pysyvää varastointia. Alueella työkoneita varten oleva polttoainesäiliö sijoitetaan tiivistetylle tukitoiminta-alueelle.

Polttoaineet, muut tuotannossa käytettävät aineet, niiden varastointi, säilytys ja kulutus

Työkoneissa ja poravaunussa on normaalit polttomoottorit, jotka toimivat kevyellä polttoöljyllä. Murskauslaitoksen energia voidaan tuottaa joko polttomoottorilla tai energialähteenä voi olla aggregaatilla tuotettava sähkövirta. Alueella ei varastoida mitään öljytuotteita, kun alueella ei ole louhinta-, murskaus- tai myyntitoimintaa. Murskauslaitos tankataan alueella käyvästä säiliöautosta. Työkoneita varten alueella voidaan säilyttää polttoainetta ja työkoneet tankataan tiivistetyllä tukitoiminta-alueella.

Polttoainetta säilytetään 1–3 m³ vetoisessa IBC-säiliössä. Säiliö täyttää asetuksen 800/2010 mukaiset vaatimukset: se on kaksoisvaipallinen tai kiinteästi valuma-altaallinen, lisäksi säiliö on varustettu ylitäytönestimellä ja tankkauslaitteisto lukittavalla sulkuventtiilillä. Säiliö säilytetään joko auton lavalla tai maaperän ja pohjaveden suojaamiseksi tiivistetyllä tukitoiminta-alueella. Työkoneiden ja laitteiden tankkausta valvotaan koko ajan. Tankkauksen yhteydessä maahan mahdollisesti päässeet pienet polttoaineläikät kerätään talteen heti ja likaantunut maa-aines tai imeytysmateriaali kuljetetaan sille tarkoitettuun välivarastoon tai vastaanottopisteeseen. Alueella käytettävät työkoneet ja -laitteet kuluttavat kevyttä polttoöljyä keskimäärin noin 240 000...475 000 l vuodessa. Määrä voivat toiminnan volyymin mukaan vaihdella vuosittain jonkin verran.

Voiteluaineiden ja hydrauliikkaöljyjen kulutus on vuodessa enimmilläänkin alle 500 litraa. Määrä vaihtelee toiminnan volyymin mukaan. Alueella mahdollisesti varastoitavat vähäiset määrät voitelu- ja hydrauliikkaöljyjä, joita tarvitaan koneiden ja laitteiden päivittäisissä kunnossapitotöissä, säilytetään omissa astioissaan varastokontissa. Kontissa on tiivis ja reunoilta korotettu pohja ja se on lukittu. Öljykanisterit voivat olla myös erillisessä valumakaukalossa. Päivittäisessä toiminnassa tarvittavat öljytuotteet voidaan kuljettaa paikalle myös huoltoautossa. Kunnossapitotöistä syntyneet mm. öljyiset jätteet varastoidaan tiiviisti, lukittuna ja niiden alla on valumakaukalo.

Alueella vettä käytetään tarvittaessa murskaus- ja tiepölyn torjuntaan. Kasteluvettä voidaan ottaa viivytysaltaasta, viereisistä ojista tai muista maaston painanteista. Tarvittaessa kasteluvettä voidaan tuoda alueelle myös säiliöissä. Alueella ei synny viemäriin johdettavia jätevesiä. Jos alueella on sosiaalitytöt, joissa syntyy vähäisiä määriä jätevettä, vedet johdetaan umpisäiliöön ja kuljetetaan jätevedenpuhdistamolle. Sosiaalitytöjen vesi tuodaan alueelle säiliöissä. Räjähdysaineita ei säilytetä alueella. Räjähdeiden käsittelyssä ja säilytyksessä toimitaan valtioneuvoston asetuksen räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (644/2011) mukaisesti.

Liikenneyhteydet ja kuljetukset

Liikenne alueelle kulkee Ruskontieltä Vanha Hervannantielle ja siitä edelleen Koipitaipaleentielle. Koipitaipaleentie risteää Birgitan polun kanssa ja tien varrella on ulkoilureitistöä varten pysäköintialueita. Ajoneuvot tiellä pidetään alhaisina. Koipitaipaleentien kuljetusreitti on soratie. Alueen sisäinen kuljetusreitistö on murskepintaista.

Pölyntorjuntaan voidaan käyttää tarvittaessa kastelua tai suolausta. Kuljetuksista aiheutuu raskasta liikennettä keskimäärin noin 40 käyntiä työpäivän aikana. Vilkkaana päivänä kuljetuksia voi olla 70 raskaan ajoneuvon käyntiä päivässä. Arvio perustuu vuonna 2022 toteutuneisiin kuljetusmääriin. Lisäksi alueelle on työntekijöiden henkilöautoliikennettä. Raskaan liikenteen määrässä on huomioitu myös louheen vastaanottotoiminta. Kuljetuksia pyritään järjestämään siten, että alueelle louhekuormia tuovat ajoneuvot kuljettavat murskekuormia käyttökohteisiin alueelta lähtiessään. Kuljetusliikennettä on arkisin klo 7–18 välillä, mutta pääsääntöisesti kuljetuksia ei ajeta enää klo 16 jälkeen.

TOIMINNAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET JA NIIDEN RAJOITTAMINEN

Päästöt ilmaan

Toiminnan päästöt aiheutuvat pölypäästöistä sekä polttomoottorien päästöistä. Pölyä syntyy poraamisesta ja räjäytyksistä sekä louheen käsittelystä, kiviaineksen murskauksesta, varastoinnista, kuormauksesta ja jonkin verran työmaaliikenteestä. Polttoprosessiperäisiä typpi-, rikki-, hiilidioksidi- ja pienhiukkaspäästöjä aiheutuu energian tuotannosta eli koneiden polttomoottoreista tai aggregaateista. Päivittäisenä tuotantomääränä on laskennassa käytetty arvioitua keskimääräistä tuotantomäärää 3500 t/d.

Taulukko 3. Arvio päästöistä ilmaan

Materiaali	Päästö (t/a)
Hiukkaset (sis. pöly)	9
Typen oksidit (NO _x)	5,2
Rikkidioksidi (SO ₂)	0,002
Hiilidioksidi (CO ₂)	630

Edellä esitetty päästöarvio on suuntaa antava, sillä päästöihin vaikuttavat mm. laitteiden ajotapa, valmistettavat tuotteet sekä esimerkiksi kiviaineksen kastelu. Työkoneiden keskimääräiset päästöt on laskettu VTT:n LIPASTO -laskentajärjestelmän perusteella

murskeen keskimääräisen vuosituotannon mukaan.

Päästöjen vähentäminen

Kiviaineksen murskauksessa syntyviä pölypäästöjä vähennetään murskauslaitoksen osien kotelointien lisäksi putoamiskorkeuden säätelyllä ja tarvittaessa myös murskattavan aineksen kastelulla. Murskauslaitoksen sijoittaminen louhitun alueen pohjatasolle kalliioleikkausten suojaan estää pölyn leviämistä ympäristöön. Poravaunuissa on pölynkeräysjärjestelmä. Suunnitelma-alueelta on riittävä suojaetäisyys lähimmille loma- ja asuinrakennuksille.

Polttomoottoripäästöt minimoidaan huoltamalla koneet säännöllisesti ja pitämällä laitteet hyvässä kunnossa. Liikenteen aiheuttamaa ajoreittien pölyämistä estetään pitämällä ajonopeudet suunnitelma-alueella hiljaisina ja kastelemalla tai suolaamalla ajoreitit tarvittaessa. Tarpeen mukaan myös kuljetuskuormia kastellaan. Kasteluvesi otetaan viivytysaltaasta, ojista tai maaston painanteista. Kuivana ajanjaksona materiaalin käsittelyyn kiinnitetään erityistä huomiota pölyämisen estämiseksi.

Melu

Kiviainestuotannossa melua syntyy porauksesta, louhintaräjäytyksistä, ylisuurten louhelohkareiden rikutuksesta, murskauksesta, seulonnasta, varastoinnista, lastauksesta sekä kuljetuksista. Melua syntyy myös alueelle vastaanotettavan louheen kippaamisesta.

Melulähteinä olevien työkoneiden ja -laitteiden tyypilliset äänitehotasot (LWA) ovat seuraavat:

- poravaunu 122 dB(A)
- rikotin 115 dB(A)
- murskauslaitos 121...123 dB(A)
- pyöräkuormaja/työkone 105...110 dB(A).

Toiminnan aiheuttama melu voi olla ominaisuuksiltaan vaihtelevaa:

- poraamisen melu ei ole iskumaista tai kapeakaistaista
- murskauksen ja rikutuksen melu voi olla iskumaista muutamien satojen metrien etäisyydellä, mutta iskumaisuus häviää etäisyyden kasvaessa tai sijoitettaessa melulähde meluesteen taakse
- kiviaineksen käsittely työkoneilla ja louheen kippaus saattaa aiheuttaa ajoittain iskumaista kolinaa

Kiviainestointia säädelään valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta. Kyseisen asetuksen 7 §:ssä on annettu määräykseksi, että toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 annettuja melutason ohjearvoja. Päätöksessä ohjearvo on annettu päiväajan keskiäänitasolle LAeq,7–22, joka on asuinrakennuksilla 55 dB(A) sekä lomarakennuksilla ja luonnonsuojelualueella 45 dB(A). Yöajan keskiäänitaso LAeq,22–7 ohjearvot on vastaavasti asuinrakennuksilla 50 dB(A) ja lomarakennuksilla 40 dB(A).

Lupahakemuksen liitteeksi on toimitettu laskennallinen ympäristömeluselvitys, jossa toiminnan aiheuttamaa melua on tarkasteltu eri ottotilanteissa. Laskennassa on huomioitu louhinta- ja murskaustoiminnot sekä kuljetusliikenteen aiheuttama melu. Laskennat on tehty viidelle eri louhintavaiheelle sekä erikseen Vanha Hervannantien ja Koipitaipleentien kuljetusliikenteelle. Eri louhintavaiheissa on tarkasteltu porauksen, rikutuksen, louheen murskauksen, kuormauksen ja kuljetusten aiheuttamaa melua.

Melutasojen laskennallisen mallinnuksen perusteella kiviaineksen louhinnan ja murskauksen ja liikenteen aiheuttama keskiäänitaso ei ylitä valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 annettuja melutason ohjearvoja asuin- tai lomarakennuksilla. Toimittaessa kaivualueen eteläosassa ja murskauslaitoksen sijaitessa tasolla +130 m (laskentatilanne 2) murskausmelun leviämistä

lounaan suunnassa oleville lomarakennuksille tulee estää kuuden metrin korkuisella meluesteellä.

Koipitaipaleentien molemmin puolin sijaitsee luonnonsuojelualue. Korkeintaan nopeudella 50 km/h ajavan raskaan liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso noin 10 m etäisyydellä tien keskilinjasta mitattuna on 52 dB(A) ohiajojen lukumäärän ollessa 80. Luonnonsuojelualueilla ei automaattisesti sovelleta 45 dB(A):n ulkomelun ohjearvoa luonnonsuojelualueelle. Koipitaipaleen luonnonsuojelualueen suojeluperuste ei ole melulle herkkä. Lisäksi 45 desibeliä ylittyy vain aivan kuljetusreitillä välittömässä läheisyydessä.

Toiminnasta aiheutuva melutaso on suurimmillaan toiminnan alkuvaiheessa, kun louhinta etenee nykyisen maanpinnan tasolla kohti etelää. Tälle toiminnalle on jo myönnetty lupa. Melutaso ympäristössä pienenee merkittävästi, kun toiminta siirtyy ottamisen alimmalle pohjatasolle (+115 m), koska korkeat kallioseinämät estävät aiempaa tehokkaammin toiminnan aiheuttaman melun leviämistä. Louheen vastaanottotoiminnassa melua aiheutuu louheen kippaamisesta. Siitä aiheutuvalla melulla ei ole oleellista vaikutusta asuin- tai lomarakennuksille aiheutuvaan melutasoon.

Melutason mittaukset

Suunnitelma-alueen ympäristössä on mitattu toiminnan aiheuttamaa melutasoa kuluva lupakauden aikana. Melua on mitattu lomarakennuksilla Merunlahden ja Hankajärven etelärannoilla, kalasääsken pesäpuun läheisyydessä sekä luonnonsuojelualueella Merunlahden pohjoispuolella. Mitatut keskiäänitasot ovat eri mittauspisteissä vaihdelleet alle 40 desibelistä suurimmillaan noin 45 desibeliin. Hankajärven rannalla melua on mitattu yhteensä kolme kertaa, joista yhdellä kerralla melu oli iskumaista louheen rikotuksen vuoksi. Ilman iskumaisuuskorjausta melutaso on eri mittauskerroilla vaihdellut noin 41 ja 43 desibelin välillä. Melu oli iskumaista toiminnan aiheuttaman melutason ollessa 43 dB(A). Iskumaisuudesta tehtävä lisäys mittaukselle on viisi (5) desibeliä. Ympäristössä havaittava melun iskumainen luonne saadaan poistettua melusta, kun iskumaista melua aiheuttavaa toimintaa tehdään varastokasan, kallioseinämän tai muun vastaavan meluesteen suojassa. Kun louhinta- ja murskaustoiminta etenee nykyisen luvan mukaisesta edelleen syvemmälle, melutaso ympäristössä pienenee, koska louhintaseinämät toimivat nykyistä paremmin esteenä melun leviämiselle.

Melun vähentäminen

Melun leviämistä estetään sijoittamalla murskauslaitos ja rikotin louhoksen pohjatasolle kalliorintausten suojaan. Toiminnan edettyä aloitustilanteesta kaivun alueen eteläosaan murskauslaitos tulee sijoittaa lähimpien lomarakennusten eli lounaan suunnasta tarkasteltuna matalan kallioseinämän vuoksi meluesteen taakse, jotta raja-arvot lähimmilla lomarakennuksilla alittuvat. Edellä mainitulle tilanteelle on jo voimassa oleva lupa.

Louhinnan eteneminen ja murskaustoiminnan sijoittuminen ottamisen pohjatasolle +115 m vähentävät merkittävästi toiminnasta ympäristöön aiheutuvaa melua. Tällöin ei tarvita erillistä meluntorjuntaa. Melun häiritsevyyttä vähennetään rajoittamalla sekä päivittäistä että vuosittaista työaikaa. Louhinta- ja murskaustoiminnassa on tauko kesäaikana 16.5.–14.8., jolloin ihmiset oleilevat talviaikaa enemmän ulkona. Samalla melua vähennetään kalasääsken pesintä- ja poikaskautena, mikäli sääksellä on pesintää. Tarvittaessa myös varastokasoja voidaan sijoittaa melua aiheuttavan toiminnon ja häiriintyvän kohteen välille melulähteen läheisyyteen estämään melun leviämistä. Murskauslaitoksen melupäästöä voidaan pienentää murskauslaitoksen koteloineilla tai kumituksilla.

Tärinä

Tärintä syntyy louhintaräjäytyksissä. Räjäytysten aiheuttama tärinä leviää hetkellisesti alueen

lähiympäristöön. Tärinän suuruuteen vaikuttavat kallion tärinänjohtavuus, räjäytystapa, etäisyys räjäytyspisteestä havaintopisteeseen sekä räjäytyskentän koko. Tärinän vaikutusalue arvioidaan laskennallisesti louhintatyön suunnittelun yhteydessä. Louheen vastaanottotoiminta ei aiheuta laaja-alaista tärinää. Raskas kuljetusliikenne voi aiheuttaa tärinää, mutta sen aiheuttama haitta suunnitelma-alueen ympäristössä ja kuljetusreitillä on todennäköisesti merkityksetöntä.

Louhintatöissä noudatetaan valtioneuvoston asetusta räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (644/2011). Vuosittaisen louhintamäärään perustuen räjäytyksiä on vuodessa arviolta noin kymmenen. Louhinta jatkuu kaivualueen keskivaiheilta edeten ensin kohti etelää. Kaivualueen eteläosasta louhintasuunta kääntyy pohjoiseen, johon edetään alemmalla ottamistasolla. Louhinta on lähimpänä lounaispuolella olevan Hankajärven rannan lomarakennuksia kaivualueen eteläosassa. Taratest Oy on laatinut suunnitelma-alueelle louhinnan riskianalyysin 19.3.2020.

Tarvittavat rakennukset on katselmoitu ja tärinää mitattu laaditun asiakirjan mukaan. Katselmoinnissa on selvitetty rakennuksen kunto, rakennusmateriaalit sekä maaperä, jolle rakennus on perustettu. Tietojen perusteella on määritetty jokaiselle rakennukselle oma heilahdusnopeuden ohjearvo, johon vaikuttaa myös räjäytyspaikan ja rakennuksen välinen etäisyys. Katselmointi on tehty 30.3.2020. Tärinää on mitattu Hankajärven rannassa olevilla rakennuksilla useita kertoja irtiottoräjäytysten aikana. Mittaustulokset ovat kaikissa mittauksissa olleet alle mittarin havaintokynnyksen 2 mm/s eli tulokset eivät ole ylittäneet rakennuksille määritettyjä heilahdusnopeuden ohjearvoja.

Tärinähaitan vähentäminen

Louhintatärinästä aiheutuvia haittoja pienennetään suunnittelemalla räjäytykset huolellisesti ja käyttämällä oikeansuuruista panostusta. Määritetyt heilahdusnopeuden ohjearvot huomioidaan räjäytysten suunnittelussa. Louhintaräjäytyksistä voidaan ilmoittaa etukäteen tarvittaville kiinteistöille. Destia Oy:llä on käytössään tekstiviestipalvelu asukastiedottamista, mm. louhinnasta ilmoittamista varten. Liikenteestä aiheutuvaa tärinää ehkäistään pitämällä kiviainesalueelle johtava ajoreitti hyvässä kunnossa.

Päästöt pinta- ja pohjaveteen sekä maaperään

Kaivualueella kalliota on jo louhittu ja kalliopintaa puhdistettu pintamaista. Osa kaivualueesta on vielä pintamaan peitossa ja pintaa puhdistetaan edelleen louhinnan edetessä. Kalliopinta on kasvillisuuden ja pintamaan poiston seurauksena paljas, minkä seurauksena alueelta poisjohtuvien sade- ja sulamisvesien määrä ja nopeus hieman kasvavat luonnontilaiseen alueeseen verrattuna. Jo louhitulle alueelle satavat vedet ja sulamisvedet johtuvat louhitulla alueella rikkonaisessa louhoksen pohjassa kallistuksista johtuen suunnitelma-alueen länsireunassa olevaan viivytysaltaaseen. Kun louhinta etenee, vedet kerääntyvät kaivualueen lounais-eteläosaan.

Hakemuksen mukaisesta kiviainestoinnista eli kallion louhinnasta ja paikalla louhitun sekä muualta tuodun louheen murskaamisesta ei synny suoria päästöjä vesiin tai maaperään. Louhintaräjäytyksissä pieni osa räjähdysaineesta voi jäädä palamatta. Sen seurauksena maahan voi jäädä typpiyhdisteitä, jotka vesiliukoisina voivat kulkeutua veden mukana alueelta. Toiminnassa huolehditaan, ettei alueella käytettävistä öljytuotteista aiheudu päästöjä maaperään tai pinta- ja pohjavesiin. Koneita ja laitteita käytetään huolellisesti ja asiantuntevasti. Myös öljytuotteita käsitellään ja säilytetään aiemmin kuvatulla tavalla varovaisuutta noudattaen. Toiminnasta ei synny merkittäviä määriä jätevesiä. Mahdollisen sosiaalitalan käymäläjätevedet ja pesualtaan jätevedet johdetaan umpinaiseen jätevesisäiliöön ja viedään jätevedenpuhdistamolle.

Hakemusta on täydennetty 16.9.2024 selvityksellä, miten Hankajärven sulfaatti- ja typpipitoisuudet kehittyvät ottotoiminnan seurauksena ottotoiminnan loppuun saakka tilanteessa, jossa

- a) toimintaa jatketaan voimassa olevan ympäristö- ja maa-aineslupan mukaisesti ja
- b) toimintaa jatketaan vireillä olevan yhteislupahakemuksen mukaisena

sekä miten pitoisuudet vaikuttavat Hankajärven tilaan. Skenaariot vaihtoehtoihin a) ja b) on laadittu riskinarvio -tyyppisesti eli laskelma sisältää arvion sekä tilanteesta, jossa kuormitus jatkuu nykyisen suuruisena että tilanteista, jossa kuormitus lisääntyisi 10 %, 20 %,...50 %. Ns. worst case on huomioitu myös siten, että laskelmassa ei ole huomioitu lainkaan ottoalueen ja Hankajärven välisissä metsäojissa tapahtuvaa pidättymistä (valumareitin pituus n. 1 km). Tähänastisten vedenlaadun seurantatulosten perusteella sulfaatin määrä laskee ojastossa 78 % ja typen pitoisuus 68 % ennen veden laskua Hankajärveen. Laskennassa ei tehty skenaariota, jossa kuormitus vähenisi, vaikka todellisuudessa kiviaineksen tuotantomäärä ja siten kuormitus vaihtelee.

Selvitys sisältää esityksen pintavesitarkkailun täydentämiseksi sekä arvion uusien vesiensuojelurakenteiden tarpeesta. Selvityksen perusteella uusille vesiensuojelurakenteille ei ole tarvetta. Selvityksessä esitetään pitoisuusrajat, joiden ylittyessä tarkkailua tihennetään ja tarpeen mukaan toiminta-alueelta lähtevän veden käsittelyä tehostetaan.

KVVY Tutkimus Oy:n tekemän raportin arvio Kuurnakorven kallioalueen vaikutuksista Hankajärven veden laatuun (12.9.2024) laskelmien mukaan Hankajärven sulfaattipitoisuus alittaa selvästi SYKE:n ehdottaman ympäristölaatu normin vuosikeskiarvon (AA-EQS 39 mg/l), vaikka kuormitus kasvaisi odotettua enemmän. 50 % kuormituksen kasvu johtaisi laskelman mukaan pitoisuuteen 23,2 mg/l, mikä on selvästi alle ehdotetun ympäristölaatu normin. Tämän perusteella sulfaattilla ei katsota olevan haitallisia vaikutuksia, vaikka kuormitus lisääntyisi. Kuormituksen lisääntymisen yli laskelmassa mainitun 50 % ei ole odotettavissa. Järven vesi vaihtuu verrattain usein ja liukoisena sulfaatin ei odoteta kertyvän matalaan järveen, vaikka kuormitus jatkuu, sillä järven laskennallinen viipymä on vain noin 4 kuukautta. Typpipäästöjen ei arvioida kasvavan vireillä olevan ympäristölupahakemuksen mukaisen toiminnan myötä. Toiminnasta aiheutuu järveen typpikuormitusta, josta osa voi sitoutua järveen perustuotannon myötä. Oravaisen (1999) mukaan järven rehevyyteen vaikuttaa ennen kaikkea sen fosforipitoisuus. Tulosten perusteella toiminta ei aiheuta järveen fosforikuormitusta, joten järven rehevyyden ei odoteta lisääntyvän.

Raportissa on esitetty vesientarkkailua jatkettavaksi aiempaa vastaavalla tavalla. Lisäksi mikäli sulfaatin pitoisuus Hankajärvestä ylittää 35 mg/l, tarkkailua esitetään tihennettäväksi niin, että voidaan varmistua, ettei uusi ehdotettu ympäristölaatu normin vuosikeskiarvo (AA-EQS: 39 mg/l; SYKE 2023) ylity. Hankajärveen esitetään lisättäväksi happi- ja fosforipitoisuuksien tarkkailu aiemman analyysivalikoiman lisäksi. Mikäli jatkossa tarkkailutuloksista havaitaan typpi- tai sulfaattipitoisuuden kohoavan Hankajärvestä selvästi tai tässä selvityksessä arvioitua enemmän, esitetään toiminta-alueelta lähtevän veden käsittelyä.

Päästöjen vähentäminen

Öljytuotteiden käsittely tehdään huolellisesti ja koneet ja laitteet pidetään hyvässä kunnossa vuotojen ehkäisemiseksi. Lisäksi panostuksessa kiinnitetään huomiota siihen, että räjähdelainetta käytetään oikea määrä. Lupahakemuksen liitteeksi on toimitettu toiminnan hulevesien johtamisesta ja vesien selkeyttämisestä on tehty suunnitelma. Virtaaman tasaukselle ei ole tarvetta, koska vedet eivät johdu alueelta ulos luontaisesti, vaan ne pumpataan pois tasaisella nopeudella. Tarkoituksena on, ettei valumavesien määrä ja vedenlaatu alapuolisissa ojissa muutu olennaisesti nykytilanteesta. Vesien selkeyttämiseksi vedet pumpataan altaaseen, jossa on suodatuspato. Allas ja pato tasaavat virtausta ja

suodattavat vedestä kiintoainesta.

Jätteet

Toiminnassa voi syntyä pienten, työn jatkumisen ja turvallisuuden kannalta välttämättömien huoltotoimenpiteiden yhteydessä vaarallisiksi luokiteltuja jätteitä, kuten jäteöljyjä, kiinteitä öljyjätteitä (öljyisiä rättejä, trasseleita, öljynsuodattimia yms.) ja akkuja. Vaarallisia jätteitä välivarastoidaan omissa jättesäiliöissään lukittuna. Vaaralliset jätteet toimitetaan viimeistään murskausjakson päätyttyä asianmukaiseen jatkokäsittelyyn laitokseen, jolla on lupa ko. jätteen käsittelyyn.

Taulukko 4. Tiedot syntyvistä jätteistä ja niiden arvioituista enimmäismääristä

Jätenimike	Määrä / vuosi	Varastointi ja toimituspaikka
Yhdyskuntajäte	500–1000 l	Varastointi jättesäiliössä, toimitetaan paikallisen jätehuoltoyhtiön keräyspisteeseen
WC-jäte ja jätevedet	1–3 m ³	Varastointi umpisäiliössä, toimitetaan jätevedenpuhdistamolle
Metalliromu	~ 5 tn	Varastointi kuormalavalla, toimitetaan keräyspisteeseen
Vaarallinen jäte (sis. akut, öljyiset jätteet yms.)	~ 500 l	Kerätään erilleen suljettuihin, merkittyihin astioihin ja varastoidaan lukittuna. Toimitetaan hyväksytyyn käsittelypisteeseen

Arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) sekä ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen (BEP) soveltamisesta

Kiviainestuotantoon ei sovelleta teollisuuspäästädirektiiviä eikä toimialalle siksi ole toistaiseksi laadittu yleiseurooppalaisia BAT-vertailuasiakirjoja. Yleisesti alan parhaana käyttökelpoisena tekniikkana voidaan pitää kaikkia raaka-aineiden kulutuksen ja ympäristövaikutusten minimointiin tähtääviä toimia ja laitteita, kuten tuotantoprosessin optimointi, pöly-, melu- ja muiden päästöjen vähentämistoimet, säännölliset huollot, ympäristöjärjestelmät ja ammattitaitoisen henkilökunnan käyttö.

Kiviainestuotannon parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta on tehty Suomen ympäristökeskuksen ja eri kiviainestuotannon toiminnanharjoittajien (Infra ry) julkaisu Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa (Suomen ympäristö 25/2010). Julkaisuun on koottu taustatietoa mm. alan parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta ja ympäristön kannalta parhaista käytännöistä. Käytännössä BAT ja BEP eivät ole yksittäisiä toimia, vaan kyseisiä periaatteita on sovellettu toiminnan suunnittelussa läpi koko hakemuksen. Julkaisussa esitettyjä toimintatapoja käytetään soveltuvilta osin suunnitelma-alueen toiminnassa.

ARVIO TOIMINNAN VAIKUTUKSISTA YMPÄRISTÖÖN

Melu

Toiminnan aiheuttamaa melua on selvitetty voimassa olevan luvan aikana mittaamalla sekä laskennallisesti mallintaen. Mittaustulosten perusteella toiminnasta häiriintyviin kohteisiin aiheutunut keskiäänitaso on ollut suurimmillaan noin 45 desibeliä. Laskentatulosten perusteella kiviainestoinnin aiheuttama keskiäänitaso alittaa kiviainestointia säätelevässä valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 asuin- ja lomarakennuksille määritetyn päiväajan klo 7–22 keskiäänitason raja-arvon lähimmissä mahdollisesti häiriintyvissä kohteissa. Alueella ei ole yöaikaista toimintaa. Myös kuljetusliikenteestä aiheutuva päiväajan keskiäänitaso alittaa

Koipitaipaleentien varrella olevilla asuinrakennuksilla raja-arvon.

Murskauslaitos sijoitetaan aina louhitun alueen pohjatasolle kallioleikkausten suojaan lukuun ottamatta tilannetta louhinnan ollessa kaivualueen eteläosassa. Tällöin murskauslaitos sijoitetaan meluesteen taakse suhteessa lounaispuolella oleviin lomarakennuksiin. Melu ei näin ollen pääse leviämään lähimpien lomarakennusten suhteen esteettä. Lännen suuntaan, jonne louhos avautuu, suojaetäisyys lähimpiin lomarakennuksiin on melun leviämisen kannalta riittävän pitkä. Porausmelu leviää murskausmelua esteettömämmin, koska porausta tehdään kaivualueen eteläosassa nykyisen luonnollisen kalliopinnan päällä. Porausmelu kuitenkin eroaa taajuusjakaumaltaan murskausmelusta ja se vaimenee nopeammin, joten sen aiheuttama melu ei leviä yhtä kauas, eikä erillisiä meluesteitä tarvita. Murskauslaitos ja muut työkoneet ja laitteet poravaunua lukuun ottamatta sijoitetaan ottamisen pohjatasolle (+115 m) heti, kun se on louhinnan etenemisen ja tilankäytön kannalta mahdollista. Tällöin kallioseinämät muodostavat hyvän esteen melun leviämislle.

Vaikka toiminnasta aiheutuva melutaso ei ylitä raja-arvoja louhittaessa nykyisen maanpinnankaan tasolla kaivualueen eteläosassa, on todennäköistä, että murskauksen, porauksen ja rikotuksen ääni on sääolosuhteista riippuen kuultavissa lähimmillä asuin- ja lomarakennuksilla. Melutaso ympäristössä tulee merkittävästi pienenemään, kun toiminta etenee louhoksessa syvemmälle ja korkeammat kallioseinämät estävät melun leviämistä aiempaa tehokkaammin. Tämän perusteella voidaan arvioida, että melun aiheuttama haitta rajoittuu terveysvaikutusten sijaan mahdolliseen viihtyvyyshaittaan. Asuin- tai lomarakennuksille aiheutuva melutaso on alle 45 desibeliä.

Kuljetusreitti alueelta on Koipitaipaleentieltä Vanha Hervannantielle ja siitä edelleen Ruskontielle. Ajonopeudet pidetään hitaana Koipitaipaleentillä turvallisuuden vuoksi, koska tie risteää ulkoilureitistön kanssa ja tien varrella on reitistön pysäköintialueita. Koipitaipaleentien varrella on yksi asuinrakennus alle 50 metrin etäisyydellä tien keskilinjasta. Kuljetusliikenteen ääni on kuultavissa asuinrakennuksen piha-alueella. Myös Vanha Hervannantien ja Koipitaipaleentien risteuksen läheisyydessä on taloja, mutta ne sijaitsevat hieman etäämmällä risteyksestä. Etäisyyttä liittymästä asuinrakennuksille on noin 150 metriä. Kuljetusliikenteen ääni on todennäköisesti kuultavissa myös näiden asuinrakennusten piha-alueilla, mutta se ei eroa tavanomaisesta liikenteen äänestä.

Pöly

Louhinnassa ja murskauksessa syntyy pölyä, mutta oikeilla toimintatavoilla, suojaetäisyyksillä ja kalustolla sekä toiminnan sijoittumisella kallioseinämien suojaan toiminnasta ei aiheudu valtioneuvoston asetuksessa (79/2017) ilmanlaadusta annettujen raja-arvojen ylittymistä. Suunnitelma-alueen ja lähiasutuksen väliset etäisyydet ovat riittävän pitkiä estämään murskaus- ja louhintatoiminnan pölyn leviämistä loma- ja asuinrakennuksille. Kiviaineksen murskauksessa syntyvää pölyämistä estetään tarvittaessa murskattavaa ainesta kastelemalla, koteloinneilla ja laitteiston kunnosta huolehtimalla. Toiminnan pölyämisestä ei arvioida aiheutuvan viihtyvyyshaittaa.

Tärinä

Tärinää syntyy väistämättä louhintaräjäytyksissä. Se saattaa olla havaittavissa läheisten loma- ja asuinrakennusten kohdalla. Louhinnat mitoitetaan aina etukäteen siten, että niistä ei voi aiheutua vaurioita rakennuksille tai rakenteille. Räjäytyksistä voi kuitenkin aiheutua hetkellistä viihtyvyyshaittaa.

Ihmisten terveys

Suunnitelma-alueen ympäristössä olevat kaivot on kartoitettu aiemman lupaprosessin yhteydessä. Lähin kaivo sijaitsee Hankajärven rannalla yli 800 metrin etäisyydellä. Toiminta ei

sijaitse pohjavesialueella, eikä toiminnasta aiheudu pohjaveden pilaantumista. Toiminta ei aiheuta talousvesikaivojen pilaantumista, eikä toiminnalla siten ole vaikutusta ihmisten terveyteen. Alueen kiviaines ei sisällä merkittävää määrää arseenia, joten toiminta ei aiheuta riskiä arseenin aiheuttamiin terveysvaikutuksiin.

Vaikutuksen luonnonsuojeluarvoihin ja suojeltaviin kohteisiin

Suunnitelma-alueita lähinnä olevat luonnonsuojelualueet sijaitsevat hieman alle kilometrin etäisyydellä sekä lounais- että pohjoispuolella. Molemmat alueet on suojeltu luontotyyppien perusteella, eikä toiminnalla ole vaikutusta suojelualueisiin. Koipitaipaleentietä kulkevan kuljetusreitillä varrella oleva Koipitaipaleen yksityinen luonnonsuojelualue on myös suojeltu luontotyyppien perusteella. Kuljetusliikenteellä ei arvioida olevan vaikutusta suojeluperusteisiin.

Suunnitelma-alueen luontoarvot ovat niukat. Suunnitelma-alueella on ollut kalliokiviaineksen ottamistoimintaa, eikä alue ole enää luonnontilainen. Alueen puusto on lähes kokonaan raivattu ja suurelta osin myös pintamaat on jo kuorittu. Toiminnalla ei ole vaikutusta suojeltaviin luontotyypeihin, metsälain mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin, eikä vesilain mukaisiin suojeltaviin pienvesiin.

Louhinta- ja murskaustoiminnalla ei ole vaikutusta noin 1,8 kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueesta olevaan muinaismuistokohteeseen.

Suunnitelma-alueen luoteispuolella on aiemmin käytössä ollut kalasääsken pesäpuu. Saatujen tietojen mukaan sääsken pesintää ei puussa ole ollut viime vuosikymmenien aikana. Etelä-kaakkoispuolella sijaitsee toinen pesäpuu, jossa pesintää on tietojen mukaan ollut viimeksi vuonna 2017. Jotta toiminta ei aiheuta luonnonsuojelulaissa kiellettyjä seurauksia, on toiminta-aikoja rajattu pääosin pesimis- ja poikaskauden ulkopuolelle. Lisäksi pesäpuun käyttöä seurataan vuosittain. Voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti vuosittain viikoilla 11–13 pesäpuu käydään tarkistamassa, onko puussa kyseisenä vuonna pesintää tai sen valmistelua. Jos pesintää on, aikavälillä 1.4.–31.8. toiminnasta aiheutuva päiväajan keskiäänitaso ei saa ylittää 45 desibeliä pesäpuun läheisyydessä. Tarvittaessa meluntorjuntaa suunnitelma-alueella voidaan tehostaa.

Vaikutukset luontoon, rakennettuun ympäristöön ja maankäyttöön

Kallion louhinta vaikuttaa paikallisesti maaperän pinnanmuotoihin, kasvillisuuteen ja vesien virtaussuuntiin. Alueella on louhinta jo aloitettu, joten suunniteltu toiminta ei muuta merkittävästi jo käynnissä olevaa luonnonolosuhteiden muutosta, vaan se on joka tapauksessa jo muuttunut luonnontilaisesta. Puusto on pääosin kaadettu ja pintamaat on kuorittu ja myös osa kalliosta jo louhittu. Suunniteltu ensisijainen loppukäyttö on virkistysalueena, kun louhittu allas täyttyy vedellä. Näin ollen alue muuttuu osittain vielä louhimattomasta kallioalueesta metsälammeksi ja mahdollistaa näin alueen virkistyskäytön.

Toiminnalla ei ole vaikutusta suunnitelma-alueen ympäristössä olevaan rakennettuun ympäristöön riittävien suojaetäisyyksien vuoksi. Toiminnan mahdolliset melu-, pöly- ja värinävaikutukset minimoidaan toiminnan hyvällä suunnittelulla ja huolellisella työskentelyllä. Liikenteen aiheuttamia haittoja asuinrakennuksilla minimoidaan hidastamalla ajonopeuksia. Suunniteltu louhinta- ja murskaustoiminta sijoittuu metsäiselle alueelle, jossa maa-aineksen ottamistoiminta on jo käynnissä. Alueen ympäristössä on ulkoilureitistö. Suunnitelma-alueen loppukäyttöä tukee alueen hyödyntämistä ulkoilureitistön kanssa samaan virkistyskäyttöön. Toiminnan aikainen vaikutus on vain suhteellisen lyhytkestoinen, eikä sillä ole pitkällä aikavälillä negatiivista vaikutusta alueen maankäyttöön.

Pintavesi, vesistö ja sen käyttö

Louhinta muuttaa alueen topografiaa siten, että louhinnan edetessä veden valumasuunnat

muuttuvat hieman nykytilanteeseen verrattuna. Tällä hetkellä louhinta-alueelta lännen suuntaan valuvat sade- ja sulamisvedet johtuvat suunnitelman mukaisen louhinnan jälkeen kaivualueen etelä-lounaisosaan. Toiminnan vesistövaikutuksia vähennetään toiminnan hulevesisuunnittelulla. Altailla laskeutetaan alueelta poisjohdettavista sade- ja sulamisvesistä kiintoaines. Suunnitelma-alueen lounaisosaan rakennettavaan altaaseen rakennetaan suodatinpato, jolla saadaan vähennettyä hulevesien kiintoainespitoisuutta. Selkeytysaltaiden vuoksi toiminnalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia ojavesiin, muihin vesistöihin tai niiden käyttöön. Vaikutuksia ei ole myöskään kalastoon tai muihin vesieliöihin.

Maaperä ja pohjavesi

Suunnitelma-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Normaali kiviaineksen murskaustoiminnalla ei ole haitallisia vaikutuksia maaperään tai pohjaveteen. Polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden käsittely tehdään huolellisesti muualla hakemuksessa esitetyllä tavalla, eikä kyseisten aineiden käsittelystä aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Ilmanlaatu

Sijaintipaikka ja toiminta huomioon ottaen toiminnasta aiheutuvilla polttomoottoriperäisillä päästöillä (typpi-, rikki- ja hiilidioksidipäästöt) ei ole oleellisia tai mitattavia vaikutuksia ilmanlaatuun tai ilmastoon. Murskauksessa käytetään tarpeen mukaan kastelua vähentämään pölyämistä ja tarpeen mukaan myös louhosalueen kulkuväyliä sekä kuljetusreittiä kastellaan tai suolataan.

TOIMINTAAN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN EHKÄISEMINEN

Merkittävimmät riskit

Toiminnasta aiheutuva merkittävin ympäristöriski on öljyvahinko esimerkiksi työkonien letkurikkojen, varastosäiliöiden vuodon tai tulipalon yhteydessä.

Riskien ehkäisy

Koko alueelle nimetään vastaava työnjohtaja, joka valvoo, että lupa- ja turvallisuusmääräyksiä noudatetaan. Edellä esitetyn lisäksi toiminnassa noudatetaan mm. seuraavia varotoimenpiteitä:

- Toiminnassa noudatetaan erityistä varovaisuutta, jotta öljyä ei päädy maaperään.
- Vuotojen ehkäisemiseksi koneita ja laitteita huolletaan päivittäin niiden kunnossapitämiseksi. Öljy- tai muita vuotoriskejä sisältävät huollot tehdään alueelle rakennettavalla tiivispohjaisella tukitoiminta-alueella tai vastaavasti suojatulla alueella.
- Mahdolliset voiteluaineet ja hydraulikkaöljyt sekä jäteöljyt säilytetään lukitussa kontissa tiivispohjaisella alueella.
- Murskauskalusto tankataan alueella käyvästä säiliöautosta. Tankkausta valvotaan koko ajan.
- Murskeen myyntikuormia lastaavaa pyöräkonetta varten alueella voidaan myös varastoida polttoainetta. Sitä varastoidaan 1–3 m³ vetoisessa IBC-säiliössä joko auton lavalla tai maaperän ja pohjaveden suojaamiseksi tiivistetyllä tukitoiminta-alueella. Säiliö on kaksoisvaippainen tai valuma-altaallinen. Säiliössä on ylitäytönestin ja tankkauslaitteistossa lukittu sulkuventtiili.
- Öljytuotteiden varastoinnissa noudatetaan luvassa annettavia määräyksiä.
- Alueelle varataan riittävästi imeytysmateriaalia ja öljynkeräysvälineitä öljy- tai polttoainevuotojen varalle.
- Alueella on alkusammutuskalusto.
- Louhinta- ja räjäytystyössä sekä räjähteiden varastoinnissa noudatetaan niistä annettuja turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita. Räjähdysaineita ei säilytetä suunnitelma-alueella.
- Alueen jyrkistä reunoista varoitetaan työnaikaisilla suojauksilla eli lippusiimoilla, maa- tai kivivalleilla tai aidalla siten, ettei jyrkänteen reunalle joudu tahattomasti. Putoamisvaarasta ja louhinta-alueesta varoitetaan lisäksi kylteillä.

Toiminta poikkeustilanteessa

Poikkeustilanteessa koneet ja laitteet pysäytetään ja mahdollinen vika tai häiriö korjataan. Onnettomuuksista tehdään välittömästi ilmoitus Lempäälän kunnan pelastus- ja ympäristöviranomaisille ja lisäksi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään välittömästi mahdollisen vahingon aiheuttamien haittojen leviämisen estämiseksi.

TOIMINNAN TARKKAILU JA RAPORTOINTI

Käyttötarkkailu

Laitoksen toiminnasta pidetään käyttöpäiväkirjaa. Siihen kirjataan päivittäinen työaika, tuotantomäärä, tehdyt tarkastukset, huollot, keskeytykset ja poikkeavat tilanteet. Myös alueella syntyneistä jätteistä ja niiden toimituspaikoista sekä polttoaineen käyttömääristä pidetään kirjaa. Kirjaa pidetään myös muulta tuotavan louheen määrästä ja alkuperästä sekä varastossa olevasta muualta tuodun louheen määrästä.

Ympäristövaikutusten tarkkailu

Pölyn tarkkailua ei ehdoteta tehtäväksi mittauksin, vaan toiminnasta aiheutuvaa pölyä seurataan aistinvaraisesti pääasiassa louhoksella. Ehdotusta perustellaan asetuksen 800/2010 pykälässä 13 esitetyllä etäisyydellä, joka on toiminnasta yli 500 metriä altistuviin kohteisiin. Jos toiminta sijaitsee yli 500 metrin etäisyydellä altistuvista kohteista, hengitettävien hiukkasten tarkkailua ei tarvitse asettaa määräyksiksi. Murskaustoiminta sijaitsee yli 500 metrin etäisyydellä asuin- ja lomarakennuksista koko toiminnan ajan.

Melun tarkkailua ehdotetaan tehtäväksi lupahakemuksen liitteeksi toimitetun melumittaussuunnitelman mukaisesti. Melun tarkkailussa huomioidaan mahdollinen kalasääsken pesintä.

Pohjaveden tarkkailua jatketaan aiemman tarkkailun mukaisesti. Hankajärven rannalla olevan kiinteistön rengaskaivosta on otettu vesinäyte ja mitattu pinnankorkeus 22.4.2020 ennen toiminnan aloittamista. Uusi vesinäyte otetaan ja korkeus mitataan neljän vuoden kuluttua aloittamisesta eli keväällä 2024. Vesinäytteestä analysoidaan lämpötila, haju, sameus, pH, happi, kemiallinen hapenkulutus, sähkönjohtavuus, nitraatti, sulfaatti ja arseeni.

Pintaveden tarkkailua jatketaan aiemman tarkkailun mukaisesti laskeutusaltaasta poistuvista vesistä, Hankajärveen laskevasta ojasta sekä Hankajärvestä. Tarkkailuun lisätään suunnitelma-alueen eteläosaan rakennettavan selkeytysaltaan kautta poistuvan veden tarkkailu. Länsiosassa olevan altaan tarkkailu lopetetaan, kun louhoksen hulevedet eivät enää poistu sitä kautta. Näytepisteiden vedenlaatua tarkkaillaan kaksi kertaa vuodessa, kevään ja syksyn ylivirtaamakauden aikana. Vesinäytteistä tutkitaan sameus, kiintoaine, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi, nitraattityppi, pH, kloridi, sähkönjohtavuus, kemiallinen hapenkulutus (CODMn), rauta, sulfaatti, arseeni sekä mineraaliöljyt C10–C40. Hankajärven vedestä analysoidaan myös happipitoisuus. Näytteenoton yhteydessä mitataan virtaama.

Tärinää tarkkaillaan jatkossakin riskianalyysin mukaisesti ja voimassa olevaa lupapäätöstä noudattaen. Tärinää mitataan aina vähintään kahdessa pisteessä Hankajärven rannalla olevilla lomarakennuksilla. Jos pengerkorkeus ylittää 15 metriä, tärinää mitataan vähintään neljässä pisteessä. Pisteet sijaitsevat lomarakennuksilla Hankajärven rannalla, asuinrakennuksella Merensaaren rannalla sekä asuinrakennuksella Matinlahdentiellä. Tarvittaessa, jos kiviainesalueen läheisyyteen rakennetaan uusia asuinrakennuksia, asiakirjaa päivitetään.

Raportointi

Alueelta otettavan maa-aineksen määrä ja laatu ilmoitetaan maa-aineslupaviranomaiselle

vuosittain maa-ainelain 23 a §:n mukaisesti. Käyttöpäiväkirjan tiedot sekä tehtyjen tarkkailujen tulokset raportoidaan vuosittain lupaa valvovalle viranomaiselle.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Lupahakemus on tullut vireille 5.6.2023. Lupahakemusta on täydennetty 30.11.2023 ja 16.9.2024. Täydennyksien tiedot on esitetty kertoelmaosassa.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireilläolosta on kuulutettu Lempäälän kunnan julkisten kuulutusten ilmoitustaululla 1.11.-8.12.2023 välisenä aikana. Vesistövaikutuksien koskevan täydennyksen vuoksi lupahakemus kuulutettiin uudelleen ajalla 12.11.-19.12.2024. Hakemusasiakirjat ovat olleet yleisesti nähtävillä 1.11.-8.12.2023 ja 12.11.-19.12.2024 välisen ajan sähköisesti Lempäälän kunnan verkkosivuilla: www.lempaala.fi >Asuminen ja ympäristö > Ympäristö ja luonto > Ympäristönsuojelun luvat ja ilmoitukset > Vireillä olevat luvat ja ilmoitukset.

Hakemuksesta on ilmoitettu vaikutusalueella yleisesti leviävässä Lempäälän-Vesilahden Sanomissa 1.11.2023 ja 13.11.2024. Niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, on lisäksi tiedotettu erikseen lupahakemuksesta molempien kuulemisien yhteydessä.

Lausuntopyynnöt

Lupahakemuksesta on pyydetty lausuntoa kunnan terveydensuojeluviranomaiselta, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -yksiköltä, Lempäälän kunnan kaavoitukselta ja Pirkanmaan liitolta.

Uudelleen kuulemisen yhteydessä lausuntoa pyydettiin vesistövaikutuksien selvitystä koskien Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -yksiköltä. Pirkanmaan ELY-keskus ei ole katsonut tarpeelliseksi antaa asiasta lausuntoa.

Lausunnot

Kunnan terveydensuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan (15.11.2023), että terveydelliseltä kannalta on otettava huomioon seuraavaa:

1. Toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää lähimpien asuinkiinteistöjen pihassa klo 07-22 ekvivalenttimelutasoa LAeq 55 dB eikä loma-asuntojen pihassa vastaavaa arvoa 45 dB. Jos louhoksen veden pumppaus (pumppuasema) on toiminnassa yöllä, ei sen aiheuttama melutaso saa ylittää klo 22-07 asuinkiinteistöillä LAeq 50 dB eikä lomakiinteistöillä 40 dB. Toiminnan aikana on tarvittaessa tehtävä melumittauksia lähimmissä häiriintyvissä kiinteistöissä.
2. Pölyn leviämistä on estettävä aktiivisen kastelun lisäksi esim. murskaimen ja sen kuljettimen koteloinnilla tai katoksilla. Myös varastokasoja ja/tai lähteviä kiviaineskuormia tulisi kastella kuljetuksen aiheuttaman pölyn vähentämiseksi. Kuljetuksesta aiheutuva pöly ei saa levitä asuin- tai lomakiinteistöjen pihaan. Kuljetusreitillä pölynsidontaan käytettävistä aineista ei saa aiheutua Koipitaipaleentien varrella olevien kiinteistöjen talousvesikaivojen pilaantumista.
3. Alue on suosittua retkeilymaastoa. Ottamisen aikana syntyvä kallioseinä on jyrkkä ja syvä. Jyrkänne on suojattava putoamistapaturmien ehkäisemiseksi esim. kiinteällä metalliverkkoaidalla varoitusmerkintöjen lisäksi.
4. Toiminnan päätyttyä syntyvä lampi ei tuo alueelle lisäarvoa ja sen merkitys virkistyskäyttöön lienee olematon. Luonnontilaisia uimapaikkoja on alueella riittävästi. Muodostuva lampi on äkkisyvä ja sellaisenaan uimareille vaarallinen luonnontilaisiin lampiin verrattuna. Lammen luiskauksen kohdalle tulisi merkitä pysyvällä tavalla varoitus äkkisyvistä 15 m ja syvästä

vedestä poispääsy tulisi varmistaa. Uimarilla tulisi olla mahdollisuus esim. tarttua länsirannan luiskalle johtavaan pysyvään käsijohteeseen tai vastaavaan. Veden laatuun vaikuttaa oleellisesti veden vaihtuminen (viipymä) josta ei ole tietoa.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue toteaa lausunnossaan (13.12.20223), seuraavaa:

Destia Oy hakee Lempäälän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta maa-aineslain ("MAL", 555/1981) mukaista lupaa kalliokiviaineksen ottamiseen 950 000 k-m³ kokonaisottomäärälle. Lisäksi haetaan ympäristönsuojelulain mukaista lupaa ("YSL" 527/2014) 27 §:n perusteella kallion louhintaan ja louheen murskaukseen. Lupaa haetaan myös rakentamisessa syntyneen pilaantumattoman louheen vastaanottoon ja murskaamiseen. Louhetta vastaanotetaan vuosittain enintään 10 000 tonnia.

Suunnitelma-alueella on voimassa olevat luvat vastaavaan toimintaan siten, että alin ottamistaso on noin +129...131 m. Nyt haetaan lupaa louhinnan syventämiseen alimmalle ottamistasolle +115 m. Suunnitelma-alue ei ole enää luonnontilainen. Suunnitelma-alueen kokonaispinta-ala on 13,6 hehtaaria, josta ottamisalueen pinta-ala on 11,7 hehtaaria ja kaivualueen pinta-ala on 7,6 hehtaaria.

Toiminnan päätyttyä alueelle muodostuu noin 15 metrin syvyinen metsälampi, jonka ympäristöön kasvaa ajan kuluessa täysikasvuinen kuivan tai tuoreen kankaan havupuuvaltainen sekametsä.

Lupia haetaan kiinteistöllä Metsä-Pietilä 418-439-3-6 sijaitsevalle suunnitelma-alueelle. Lupia haetaan yhteiskäsittelynä (MAL 4 a § ja YSL 47 a §) siten, että ne ovat voimassa 31.12.2030 asti.

Kaavoitus

Hakemuksessa kuvataan Pirkanmaan maakuntakaavan kaavamääräyksiä. Kuvauksessa on tulkittu, että kasvutaajaman kehittämisvyöhyke sijoittuu suunnitelma-alueen itäpuolelle. Kyseessä on kuitenkin laajempi koko seututaajaman ja sen välittömän ympäristön kattava aluemarkintä. Suunnitelma-alue sisältyy siis kasvutaajaman kehittämisvyöhykkeelle ja sijoittuu kyseisen vyöhykkeen reunalle. ELY-keskus näkee, että Lempäälän strategisen yleiskaavan luonnonrauhan ydinalue -merkintä täsmentää yleiskaavatasolla alueen roolia seututaajaman osana.

Oikeusvaikutteisessa rantaosayleiskaavassa on rakentamattomia lomarakennuspaikkoja, jotka sijoittuvat lähemmäs suunnitelma-aluetta kuin toteutunut rakentaminen. Nämä ovat tarpeen huomioida toteutuneiden kohteiden rinnalla, kun etäisyyksiä tarkastellaan ja vaikutuksia arvioidaan. Myös lähelle sijoittuva virkistysreitti tulee huomioida.

Toiminnan vaikutuksien arviossa ei ole käsitelty, miten toiminta on sovittavissa yhteen oikeusvaikutteisen yleiskaavan luonnonrauhan alue -määräyksen kanssa. Melukarttojen mukaan toiminta kuuluu äänekäimmässä vaiheessaan varsin suurella osalla luonnonrauhan ydinaluetta.

Luontoarvot

Maa-aineksen ottamisalue on raivattu ja puusto poistettu voimassa olevan luvan mukaisen toiminnan alkaessa. Ottamisaluetta ympäröi eri-ikäiset metsäalueet. Ottamisalueen laajuuteen tai toiminta-aikoihin ei haeta muutoksia voimassa olevaan lupaan nähden. Alueella porataan, räjäytetään ja puhdistetaan kalliopintaa 1.9.–31.3. välisenä aikana. Mursketta tuotetaan 15.8.–15.5. ja louhetta rikotetaan 1.9.–15.5. välisenä aikana. Alueelta on tehty kattava luontoselvitys vuonna 2014 (Lempäälän Kuurnakorven luontoselvitykset ja suunnitellun kiviaineksen oton

vaikutusarviointi 2014, Faunatica Oy) sekä luontoarvojen perusselvitys vuonna 2022 uuden lupahakemuksen yhteydessä (Tampereen Hervannan kiviainesalueen luontoarvojen perusselvitys 2022, Suomen Luontotieto Oy). Vuoden 2023 luontoselvityksen yhteydessä louhosalueelta ei havaittu luonnonsuojelulain, metsälain tai vesilain luontotyyppejä tai uhanalaisia luontoarvoja, johon toiminnalla olisi vaikutuksia.

Suunnitelma-aluetta lähinnä oleva luonnonsuojelualue on yksityismaiden luonnonsuojelualue (Itkosen metsä, YSA232547) hieman alle kilometrin etäisyydellä alueen lounaispuolella. Alueen pohjoispuolella myös hieman alle kilometrin etäisyydellä sijaitsee luontotyyppin suojelualue (Merunojan jalopuumetsikkö, LTA200899). Suunnitelma-alueen luoteispuolella noin 1,8 kilometrin etäisyydellä sijaitsee yksityismaiden luonnonsuojelualue (Koipitaipale, YSA238609), jonka eteläreunalla sijaitsee luontotyyppin perusteella suojeltu Koipitaipaleen jalopuumetsikkö (LTA040120). Lisäksi Salmuksen Natura 2000 -alue (FI0316007) sijaitsee suunnitelma-alueen itäpuolella lyhimmillään noin 1,5 kilometrin etäisyydellä. Lupahakemuksen liitteenä esitetyn melumallinnuksen mukaan suojelualueille kohdistuva melutaso ei keskiäänitasoilla mitattuna ylitä suojelualueita koskevan melutason päiväohjearvoa 45 dB.

Alueen luoteispuolella noin 800 m etäisyydellä on luonnonsuojelulain 73 §:n nojalla suojeltu kalasääsken pesäpuu. Voimassa olevassa ympäristöluvassa on määräys tarkastaa pesintätilanne vuosittain viikoilla 11–13 mahdollisen uuden pesinnän varalta. Toimija on tarkistanut sääksen pesinnän viimeksi vuonna 2022 ja maaliskuussa vuonna 2023. Kumpanakaan vuonna pesintää ei ole havaittu. Tarkistus tulee jatkaa uuden lupahakemuksen mukaisen toiminnan myötä.

Ottamisalueelta havaittiin vuoden 2023 luontoselvityksessä lupiinikasvustoja luoteisnurkkaan läjitetyistä pintamaakasoista. Komealupiini on kansallisesti haitalliseksi säädetty vieraslaji. Sekä kansallisessa että EU:n vieraslajiluettelossa olevien lajien maahantuonti, kasvatus, myynti ja muu hallussapito sekä ympäristöön päästäminen on kielletty. Toimijan tulee toteuttaa torjuntaa lupiinin leviämisen ehkäisemiseksi ja haitallisten vaikutusten minimoimiseksi. Haitalliset vieraskasvilajit leviävät herkästi maansiirtotöiden yhteydessä sekä veden kuljettamina ja voivat nopeasti muodostaa esiintymiä uusille alueille. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei kasvin siemenet pääse leviämään alueelta pintavesien tai maa-aineksen mukana.

Pintavedet

Suunnitelma-alueen pintavedet virtaavat nykytilanteessa louhitulla alueella suunnitelma-alueen länsireunassa olevaan selkeytsaltaaseen. Louhinnan jatkuttua suunnitelman mukaisesti ja ulottuessa alle tason +130 m, vedet johtuvat länsiosan sijaan alueen etelä-/lounaisosaan. Sieltä ne pumpataan kaivualueen ulkopuolelle rakennettavaan toiseen selkeytsaltaaseen. Selkeytsaltaista vedet johtuvat suunnitelma-alueen lounaispuolelta lähtevän ojan kautta metsä- ja suo-ojiin, josta ne virtaavat kohti lounaassa olevaa Hankajärveä. Hankajärvestä vedet virtaavat Ruotasjärven kautta Moisijokeen.

Suunnitelma-alueen koillispuolelle sijoittuu paikallisesti arvokkaaksi luokiteltu suokohde, joka jää pääosin suunnitelma-alueen ulkopuolelle. Hakemuksessa esitettyjen tietojen mukaan pintavedet virtaavat alueen koillispäästä kohti etelää tai pohjoista. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä estämään haitallisten pintavesivaikutusten leviäminen koillispuolella sijaitsevalle suoalueelle.

Hakemuksesta ei käy ilmi, että onko ilmastonmuutos ja rankkasateiden äärevöityminen otettu huomioon laskeutusaltaiden mitoituksessa. Hakemuksessa keskimääräiseksi pumppausmääräksi on ilmoitettu 1–2 l/s. Laskeutusaltaiden tulee kestää suurempiakin pumppausmääriä mahdollisten rankkasateiden myötä ja niiden hoito tulee järjestää siten, ettei

selkeytysteho missään olosuhteissa tarpeettomasti heikkene.

Vuoden 2022 vedenlaadun tutkimuksissa havaittiin laskeutusaltaan vedessä kokonaistypen pitoisuuksien ja sähkönjohtavuuden olevan luonnontasoksi katsottavasta tasosta selkeästi koholla. Myös sulfaatin pitoisuudet olivat koholla. Typpikuormitusta tulee vähentää räjähdysaineiden oikealla valinnalla. Suuret sulfaattipitoisuudet voivat kerrostaa louhokseen syntyvän metsälammen veden niin, ettei täyskiertoa tapahdu, jolloin alusvesi ei osallistu lainkaan lammen joka syksyiseen ja keväiseen täyskiertoon. Suuret sulfaattipitoisuudet voivat myös rajoittaa eliöstöä, joka muuten luontaisesti voisi lammessa esiintyä.

Pohjavedet

Suunnitelma-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue sijaitsee pohjoispuolella hieman yli seitsemän kilometrin etäisyydellä. Suunnitelma-alueella ei ole havaintoja pohjaveden pinnasta. Suunnitelma-alue on paljastettua kalliomaata ja ympäröivillä alueilla maaperä on hiekkamoreenia. Alueesta noin 800 metriä lounaaseen Hankajärven rannalla sijaitsee talousvesikäytössä olevat lähde, rengaskaivo ja kaksi porakaivoa. Hakemuksessa esitettyjen tietojen mukaan laskettu pohjaveden pinnankorkeus rengaskaivossa on huhtikuussa 2020 ollut tasolla +121,34 m. Kalliossa sijaitsevista porakaivoista Hankajärven rannalla ei ole mitattu pohjaveden pinnankorkeutta.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan talousvesikaivot ja lähde eivät sijaitse hankkeen vaikutusalueella. Kalliopohjaveden pinnankorkeudesta ei suunnitelma-alueella ole havaintoja. Louhoksen syvyydeksi on hakemuksessa esitetty alimmillaan +115 m, joka on havaitun maaperän pohjavedenpinnan alapuolella. Kallioalueilla pohjavettä muodostuu, kun vettä suotautuu kallion rakoihin. Kalliossa ei ole vastaavaa yhtenäistä pohjavesivyöhykettä, kuten hiekka- ja sorakerrostumissa, vaan pohjavesi esiintyy paikallisemmin kallion raoissa ja rikkonaisuusvyöhykkeissä. Jos louhokseen purkautuu sen kuivana pidon aikana kallion raoista kalliopohjavettä, voivat virtaussuunnat paikoin muuttua siten, että pohjavesi virtaa ympäröivältä alueelta louhokseen.

YVA-menettely

Lempäälän kunnan viranomaislautakunta on lausuntopyynnössä pyytänyt Pirkanmaan ELY-keskusta tarkastelemaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettelyn) tarvetta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeet, joihin arviointimenettelyä sovelletaan aina, on määritelty YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelossa. Hankeluettelon kohdan 2 b) mukaan kiven, soran ja hiekan ottamistoimintaan sovelletaan YVA-menettelyä, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Lisäksi YVA-menettelyä voidaan soveltaa yksittäistapauksissa sellaiseen hankkeeseen tai toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelon mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia ympäristövaikutuksia.

Hakemusasiakirjojen mukaan alueelta otettavan kiviaineksen kokonaismäärä on 950 000 k-m³ ja vuosittaiseksi ottomääräksi on ilmoitettu 95 000 k-m³. Hakemuksen mukaan lupaa haetaan kuitenkin 6,5 vuodeksi niin, että sen voimassa olo päättyy 31.12.2030. Tämän perusteella vuosittaisen ottomäärän voidaan arvioida olevan 95 000 k-m³ sijaan noin 146 158 k-m³. Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että ottamisalueen pinta-ala sekä vuosittain otettavan maa-aineksen määrä jäävät YVA-lain liitteessä 1 määriteltyjen hankekorajojen alle eikä hankkeeseen sen perusteella sovelleta YVA-menettelyä. Ottamisalueen pinta-ala on 47 % ja vuosittainen otettava aineksen määrä on noin 73 % hankeluettelon mukaisesta hankkeesta. Hakemuksen mukaan lupaa haetaan myös muualta tuotavan louheen vastaanottoon, välivarastointiin ja murskaamiseen mursketuotteiksi. Tätä muualta tuotavan kiviaineksen

määrää ei huomioida otetun aineksen määrän tarkastelussa.

Pirkanmaan ELY-keskus toteaa lisäksi, ettei YVA-menettelyn soveltamistarpeesta ole tarpeen tehdä YVA-lain 3 § 2 momentin mukaista yksittäistapausta koskevaa arviointimenettelyn soveltamista koskevaa päätöstä. Hankkeen mukainen ottamistoiminta sijoittuu alueelle, jolla on voimassa oleva maa-aines- ja ympäristölupa. Louhinta-alue ei laajene nykyisestä vaan kalliokiviaineksen ottaminen tapahtuu samalta alueelta alempaan ottamistasoon. Alue ei ole luonnontilaista vaan se on aiemman ottamistoiminnan muokkaamaa, mistä puusto on pääosin jo poistettu. Hankealueen läheisyydessä ei ole muuta yhteisvaikutuksia aiheuttavaa toimintaa. Voimassa olevaan maa-aineslupaan verrattuna kalliokiviaineksen vuosittainen ottamismäärä kasvaa aiemmasta. Tämä lisää louhinnan ja murskaustoiminnan toimintapäivien määrää alueella. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että toiminnan ympäristövaikutukset tulevat arvioiduksi riittävällä tavalla hankkeen edellyttämässä maa-aines- ja ympäristöluvassa. Hankkeesta aiheutuvien ympäristövaikutusten kuten, melu- ja pölyvaikutusten rajoittamiseksi ja seuraamiseksi voidaan käsittelyssä olevassa maa-aines- ja ympäristöluvassa antaa tarvittavia määräyksiä.

Melu

Toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja. Toiminta tulee toteuttaa siten, että aiheutuvat meluhaitat ovat mahdollisimman vähäiset. Etäisyys lähimpään asuinrakennukseen on hieman yli kilometri ja lähimmät lomarakennukset ovat noin 850 metrin päässä. Oikeusvaikutteisessa rantaosayleiskaavassa on rakentamattomia lomarakennuspaikkoja, jotka sijoittuvat lähemmäs suunnitelma-aluetta kuin toteutunut rakentaminen. Toiminnassa on valtioneuvoston asetuksen 800/2010 6 § 3 momentin mukaan torjuttava melua ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Melumallinnuksessa (Promethor 2023) esitetyt tai vastaavat meluntorjuntatoimenpiteet tulee toteuttaa. Räjätysaikataulu tulee ilmoittaa etukäteen lähimpiin kiinteistöihin.

ELY-keskus katsoo, että mikäli toiminnan aikana kuitenkin ennakoidusta poiketen ilmenee melu tai pölyhaittoja, tulee toiminnanharjoittajan ryhtyä välittömästi tarvittaviin toimiin haittojen ehkäisemiseksi. Lupapäätökseen tulee antaa lupamääräys siitä, että valvontaviranomainen voi edellyttää haittojen selvittämistä mittauksin ja/tai mallinnuksin.

Ottamistoiminta

Turvallisuuskäsitteet tulee ottaa huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkonien huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Jyrkistä seinämistä ei saa aiheutua sortumavaaraa tai muuta riskiä ihmisille tai eläimille. Luonnossa liikkujien turvallisuuden varmistamiseksi kaivuaikojen jyrkät otorintaukset tulee merkitä ja tarvittaessa suojata aidalla jo ottamistoiminnan aikana. Yli 1,5 m korkeat rintaukset merkitään maastoon joko suoja-aidalla tai lippuvaijerilla ja yli 3 m korkeat otorintaukset suojataan kiinteällä aidalla.

Jälkihoito

Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että ottamisalue tulee jälkihoitaa ympäristöministeriön oppaan (Maa-ainesten ottaminen. Opas ainesten kestäväään käyttöön, 2023) mukaisesti. Luvassa tulee yksilöidä jälkihoitotoimenpiteet. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Jälkihoito on tarkemmin käsitelty oppaassa s. 150 alkaen.

Jälkihoitoon alueelle voi tuoda vain puhtaita maita alueella jo olevan aineksen lisäksi. Noin puolen metrin paksuinen maakerros on riittävä metsän kasvulle ja alueen sopeuttamiselle ympäröivään luontoon ja maisemaan. Tätä paksumman kerroksen käyttö voidaan katsoa ylijäämämassojen sijoittamiseksi. Alueelle ei saa muodostua luvatonta maankaatopaikkaa. Maisemointiin ei saa käyttää maa-aineksia, joiden mukana alueelle pääsee vieraslajeja (lupiini, jättipalsami, jättiputki). Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi, kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi.

Alueelle syntyvän metsälammen osalta luiskat tulee muotoilla turvallisuuden kannalta riittävän loiviksi myös vedenpinnan alapuolelle jääviltä osin vähintään 3 m vesisyvyYTEEN asti. Jälkihoitotoimenpiteet lammen lähistöllä tulee suunnitella niin, että lammen vedenlaatu turvataan, esim. maisemoinnin pintakerrokseen käytettävät humukset eivät saa päästä huuhtoutumaan lampeen.

Jälkihoidon tulee sopeuttaa ottamisalue ja metsälampi ympäröivään luontoon ja maisemaan sekä edistää alueen jälkikäyttömahdollisuutta ja turvallisuutta. Alueen jälkikäytössä tulee ottaa huomioon, että metsälampi muuttuu täytyttyään vesistöksi, jolloin siihen sovelletaan vesilakia.

Tarkkailu

ELY-keskus katsoo, että hakemuksessa esitetyt melun- ja vesientarkkailu ovat riittäviä.

Johtopäätökset

Edellä mainitut asiat huomioon ottaen Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen voi alueella olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain, ympäristönsuojelulain, vesilain tai luonnonsuojelulain tarkoittamaa haittaa. ELY-keskus näkee, että hankkeelle ei tarvitse soveltaa YVA-menettelyä eikä hanke edellytä vesilain mukaista lupaa.

Pirkanmaan liitto toteaa lausunnossaan (13.12.2023), seuraavaa:

Päätös

Pirkanmaan liitto on tutustunut Destia Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemukseen ja sen liitteenä oleviin suunnitelma-asiakirjoihin.

Pirkanmaan liitto viittaa aikaisempiin lausuntoihinsa ja toteaa lisäksi voimassa olevien maakuntakaavan ja yleiskaavan perusteella, että alue ei ole soveltuvaa kiviainesten ottamiseen, josta mm. aiheutuu ympäristöhäiriötä (ympäristönsuojelulaki 12 §, maankäyttö- ja rakennuslaki 42 §). Lempäälän strategisen yleiskaavan luonnonrauhan ydinalue -merkinnän määräysten mukaisesti alueelle tulee välttää sijoittamasta toimintoja, jotka merkittävästi vaarantavat luontoarvoja tai aiheuttavat häiriötä luonnolle tai ihmisille. Hiljaisen alueen merkinnän määräyksen mukaisesti alueelle tulee välttää sijoittamasta toimintoja, jotka merkittävästi lisäävät alueen melua. Pirkanmaan liiton näkemyksen mukaan toiminta on ristiriidassa em. yleiskaavan määräysten kanssa, ja siten ottamistoiminta tulee saattaa kohteessa päätökseen ja alue jälkihoitaa voimassa olevien lupien voimassa olon puitteissa. Toiminnan keston pidentyminen lisäisi alueelle aiheutuvaa meluhaittaa ja muuta häiriötä. Tarkempia perusteluita alueen merkityksen ja luonnon arvojen osalta on esitetty aiemmissa Pirkanmaan liiton lausunnoissa.

Haettuun ottamisen syventämiseen Pirkanmaan liitto suhtautuu periaatteessa myönteisesti, mikäli se voidaan toteuttaa voimassa olevien lupien voimassa olon puitteissa, ja siten, että alue on otettavissa toiminnan päätyttyä kaavojen mukaiseen käyttöön. Avatun kohteen kiviainesten hyödyntäminen mahdollisimman kattavasti vähentää välitöntä tarvetta uusien louhosten avaamiselle toisaalla. Toimittaessa aiempaa syvemmillä toiminnan meluhaitta ei ulotu yhtä laajalle kuin muutoin. Lupaharkinnassa tulee varmistua alueen jälkihoidosta siten, että alueelle

ei jää pysyvästi merkittävää estevaikutusta ja vaaraa aiheuttavaa louhoskuoppaa. Veden täyttämästä louhosaltaasta on olennaista pyytää näkemys Lempäälän kunnan kaavoituksesta vastaavalta taholta. Maakuntakaavan näkökulmasta Pirkanmaan liitto ei näe estettä lammen muodostamiselle varsinkaan, jos sitä on mahdollista hyödyntää alueen kehittämisessä maakuntakaavan MK-aluevaraukseen liittyvän suunnittelumääräyksen mukaisesti.

Pirkanmaan liitto ei pidä hyvänä hakemuksen mukaisen toiminnan aloittamista ennen lupapäätöksen voimaan tuloa.

Suunnitelma-asiakirjat vaikuttavat huolellisesti laadituilta, joskin kaavatilanteen osalta on tarpeita tarkennuksille (kuvattu tämän lausunnon selostusosassa).

Selostus

Lempäälän kunnan viranomaislautakunta pyytää Pirkanmaan liiton lausuntoa Destia Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta. Lausunto on pyydetty toimittamaan 8.12.2023. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 15.12. saakka suunnitelmaan liittyvien täydennystarpeiden johdosta.

Destia Oy hakee maa-aineslain mukaista lupaa kalliokiviaineksen ottamiseen 950 000 m³ ktr kokonaisottomäärälle. Lisäksi haetaan ympäristönsuojelulain mukaista lupaa kallion louhintaan ja louheen murskaukseen. Lupaa haetaan myös rakentamisessa syntyneen pilaantumattoman louheen vastaanottoon ja murskaamiseen. Louhetta vastaanotetaan vuosittain enintään 10 000 tonnia. Destia Oy hakee lupaa toiminnan aloittamiseen välittömästi, ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta.

Lupia haetaan yhteiskäsittelynä siten, että ne ovat voimassa 31.12.2030 asti. Alueella on toteutettu jo kiviainesten ottamista, ja suunnitelma-alueella on hakemusasiakirjojen mukaan voimassa maa-aineslupa 5.12.2027 saakka ja ympäristölupa 6.3.2030 saakka. Lupien mukainen alin ottamistaso on noin +129...131 m. Uuden suunnitelman mukaisesti lupa haetaan louhinnan syventämiseen alimmalle ottamistasolle +115 m.

Suunnitelma-alue sijaitsee Lempäälän kunnan (418) Moisio (439) kylässä. Suunnitelma-alue sijaitsee noin 11 kilometriä Lempäälän keskustaaajan koillispuolella. Alueelle on tieyhteys Vanha Hervannantieltä erkanevan Koipitaipaleentien kautta. Suunnitelma-alueen kokonaispinta-ala on 13,6 hehtaaria, josta ottamisalueen pinta-ala on 11,7 hehtaaria ja kaivualueen pinta-ala on 7,6 hehtaaria.

Toiminta on jaksottaista. Lupaa toiminnalle haetaan siten, että alueella porataan, räjäytetään ja puhdistetaan kalliopintaa 1.9.–31.3. välisenä aikana. Mursketta tuotetaan 15.8.–15.5. ja louhetta rikotetaan 1.9.–15.5. välisenä aikana. Murskeen myyntikuormausta ja kuljetuksia voi olla ympäri vuoden. Alueella ei ole toimintaa arkipyhinä, eikä viikonloppuisin.

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Lempäälän strateginen yleiskaava (voimaan 18.8.2021), jossa alue on osoitettu luonnonrauhan ydinalueena ja hiljaisena alueena. Kokonaisuuteen liittyy merkinnät olemassa olevista, tärkeistä ekologisista yhteyksistä, kehitettävistä ekologisista yhteyksistä ja Birgitan polku -ulkoilureitistöstä. Strategisen yleiskaavan lisäksi lähialueen rannoilla on ilmeisesti voimassa 1990-luvulta peräisin oleva rantaosayleiskaava, jossa on osoitettu rantarakentamisaikoja em. järvien rannoilla.

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 (voimaan 8.6.2017) alue on osoitettu merkinnällä: maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä (MK). Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyyn ja ulkoilun

järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä.

Alueella on lisäksi merkintä kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeestä. Tällä hetkellä käynnissä on kokonaismaakuntakaavaa täydentävän, elonkirjo ja energia teemoja koskevan vaihemaakuntakaavan laadinta. Sen yhteydessä kokonaiskaavan MK-aluevarausta täydennetään sinivierherluonnon ydinalue -merkinnällä Höytämön alueella.

Pirkanmaan liitto on antanut alueen kiviainesten ottamissuunnitelmista lausunnon kahteen otteeseen; Lempäälän kunnalle vuonna 2016 ja Vaasan hallinto-oikeudelle vuonna 2017. Lausunnoissa hankkeeseen on suhtauduttu kriittisesti johtuen sen sijainnista keskellä laajaa luonnon- ja virkistysaluekokonaisuutta, jonka merkitys on kasvamassa Tampereen kaupunkiseudun kehittyessä. Tämän jälkeen alueella on tullut voimaan Pirkanmaan maakuntakaava 2040 sekä Lempäälän strateginen yleiskaava.

Lempäälän kunnan kaavoituspäällikkö toteaa lausunnossaan (20.12.2023), seuraavaa: Lempäälän kunnan viranomaislautakunta pyytää Lempäälän kunnan kaavoituksen lausuntoa Destia Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta 8.12.2023 mennessä. Lausunnon antamiseen on pyydetty lisääaikaa.

Yhteislupahakemuksella haetaan maa-aineslupaa kalliokiviaineksen ottamiseen ja ympäristölupaa kallion louhintaan ja murskaukseen sekä ylijäämälouheen vastaanottoon ja murskaukseen. Suunniteltu toimintapaikka sijaitsee Lempäälän kunnassa kiinteistöllä Metsä-Pietilä 418-439-3-6, joka sijaitsee Koipitaipaleentien päässä Iso-Keurujärven eteläpuolella.

Lausunnossa pyydetään tarkastelemaan alueen kaavatilanne ja toiminnan muutosten vaikutuksia alueen käyttämiseen kaavassa varattuun tarkoitukseen / suunniteltuun maankäyttöön.

Aikaisempi tilanne

- maa-aineslupa kalliokiviaineksen ottamiseen (ympäristöjaosto 15.11.2016 § 67, voimassa 5.12.2027 asti)
- ympäristölupa kallion louhintaan ja murskaukseen (ympäristöjaosto 15.11.2016 § 68, voimassa 6.3.2030 asti)
- maa-aineslain 16 §:n mukaisen vähäisen muutoksen maa-ainesten ottamissuunnitelmaan 0,57 hehtaarin suuruisen varastoalueen laajennuksen osalta (viranomaislautakunta 20.6.2020 § 23)
- ympäristöluvan ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaisesta toiminnan olennaisesta muuttamisesta (viranomaislautakunta 26.1.2021 § 5, voimassa 6.3.2030 asti)
- Lupahakemuksen muuttamisesta pidettiin kunnassa palaveri 13.2.2023, jossa käsiteltiin pääosin ko aluetta. Palaveriin osallistuivat kunnasta Tiittala, Laukkanen ja Korttesmaa sekä hakijan puolelta Salonoja, Rasimus ja Järvi.
- Kaavoituspäällikkö antoi aiemmin tänä vuonna 6.3.2023 diaari no: 321/2022 lausunnon Lempäälän kunnan viranomaislautakunnalle ko paikkaan Destia Oy:n ympäristölupahakemuksesta toiminnan olennaiseen muuttamiseen (YSL 29 §). Luvassa ottotoiminta olisi muun muassa nopeutunut, mutta ottoalue ei olisi laajennut eikä syventynyt.
- Destia Oy on 6.9.2023 ilmoittanut peruuttavansa muutoslupahakemuksen. Peruutuksen syynä on 5.6.2023 vireille laitettu samaa aluetta koskeva yhteislupahakemus. Muutosluvan peruuttamisen kuulutus oli 26.9.2023 ja valitusaika päättyi 2.11.2023.

Haettu toiminta

Suunnitelma-alueen kokonaispinta-ala on 13,6 hehtaaria, josta ottamisalueen pinta-ala on 11,7 hehtaaria ja kaivualueen pinta-ala on 7,6 hehtaaria. Suunnitelma-alueella on voimassa olevat

luvut vastaavaan toimintaan siten, että alin ottamistaso on noin +129...131 m. Yhteislupaa haetaan samalle ottamisalueelle sekä lähes samalle lupa-ajalle voimassa olevien lupien kanssa. Oleellisena muutoksena on, että louhinnan pohjataso muuttuu eli laskee 15 metriä nykyisiin lupiin nähden, alimmalle ottotasolle + 115 m (N2000). Hakemuksen mukainen toiminta ei edellytä uusia metsänhakkuita eikä toiminta laajene luonnontilaisille alueille. Lupaa haetaan siten, että se korvaa nykyisin voimassa olevat ympäristö- ja maa-ainesluvut.

Kalliokiviainesta louhitaan vuosittain keskimäärin noin 95 000 m³ ktr. Alueella vastaanotetaan vuodessa louhetta enintään 10 000 tonnia. Mursketta tuotetaan vuosittain yhteensä keskimäärin noin 150 000 tonnia ja enintään noin 300 000 tonnia. Kiviainesta louhitaan ja murskataan kiviaineksen menekin mukaan. Kokonaisottomäärä on 950 000 m³ ktr ja syvennyksestä saatava kiviaineksen määrä 755 000 m³ ktr.

Lopputilanne ottamisen jälkeen: Toiminnan päätyttyä alueelle muodostuu noin 15 metrin syvyinen metsälampi, jonka ympäristöön kasvaa ajan kuluessa täysikasvuinen kuivan tai tuoreen kankaan havupuuvaltainen sekametsä. Ottamisen aikainen avoin louhosmaisema palautuu ajan kuluessa ympäristönsä tavoin metsäiseksi. Louhitun alueen pohjois-, itä- ja eteläreunojen tason +130...131 eli arvioidun tulevan vesipinnan yläpuoliset reunat luiskataan maa-aineksella loiviksi, noin kaltevuuteen 1:3. Arvioidun vesipinnan alapuoliset reunat louhitaan noin kaltevuuteen 5:1. Vedellä täyttyvän osan länsireuna louhitaan loivaksi (noin 1:3) n. 10...15 metrin pituudelta. Rantaluiska verhoillaan virkistyskäyttöön sopivalla hiekalla siten, että ranta soveltuu uimarannaksi.

Maankäytölliset muutokset alueella vuoden 2016 ympäristöluvan jälkeen

Strateginen osayleiskaava on tullut voimaan 18.8.2021. Kaavakartassa 1 ottoalue on merkittynä luonnonrauhan ydinalueelle. Aluetta kehitetään alueen luontoarvojen ehdoilla matkailun kohdealueena. Rakentaminen alueella on suunniteltava paikallista kulttuuri- ja maalaismiljöötä kunnioittaen. Strategisen yleiskaavan kartassa 2 alue kuuluu hiljaiseen alueeseen. Alueen suunnittelussa huomioidaan pyrkimys säilyttää alue hiljaisena. Alueelle tai sen läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi lisäävät alueen melua.

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 tuli voimaan 8.6.2017 ja siitä tehdyt valitukset on käsitelty 24.4.2019. Maakuntakaava ei ollut siis vielä voimassa, kun alkuperäinen lupa vuonna 2016 myönnettiin. Vaihemaakuntakaavan valmistelu on aloitettu 6.9.2021, josta osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä kesällä 2022 ja maakuntakaavaluonnos (elonkirjo ja energia) oli nähtävillä 8.5.2023 alkaen. Merunlahden alueelle on merkattu Siniviherluonnon monimuotoisuuden ydinalue, mikä on lisä alueen luontoarvojen huomioimisessa.

Alueen käyttö (ottoalueesta etelään):

Koipitaipaleentien käyttö on lisääntynyt rakentamisen laajennuttua Lempäälän Anniston ja Tampereen Vuoreksen – Hervannan pohjoisosan alueella. Kirskaanniemen retkeilyalueella on laaja suosio ja se on aktiivisessa käytössä. Alueelle on myönnetty lupa partiolaisten luonnonläheiselle leirialueelle. Alueella on sekä Vihreän Polun ja myös Birgitan teatterin toimintaa (voinee muuttua) sekä mahdollisia luontomatkailun kehittämishankkeita. Merunlahden pohjoispuolen luonnonsuojelualueet voivat laajentua Merunlahden eteläpuolelle. Lisäksi Merunlahden kaakkoispuolella tien takana on pienempi luonnonsuojelualue.

Birgitan polun reitistö alueella sitoo luontovirkistystoiminnat yhteen. Ottoalueen eteläpuolella on Birgitan polun risteys etelästä Tampereen suunnasta tuleville ja lännestä Lempäälän nauhataajamasta tuleville retkeilijöille. Risteyskohdasta (Merunlahden poukama) reitistö suuntautuu itään päin.

Aikaisemmin vuonna 2023 ottamistoiminnan nopeuttamisesta lausuttiin myönteisesti mm.

seuraavasti:

Kiviaineksen suurempi ottamismäärä tarkoittaa samalla nykyisen ja haetun luvan mukaisen ottamisajan vähenemistä, kun myönnetty ottamismäärät saavutetaan nopeammin. Riippuu tietenkin, haetaanko ja myönnetäänkö alueelle uusia ottolupia. Ottamismäärän nopeuttamisella voi olla hyviä ja huonoja vaikutuksia. Mikäli ottamistoiminta loppuu aikaisemmin, niin se voi nopeuttaa strategisen yleiskaavan toteuttamista hiljaisena alueena.

Mikäli luvituksessa päädytään ottamistoiminnan nopeuttamiseen, niin tulee ottaa huomioon, että melu- ja liikennehaitat eivät saisi lisääntyä. Tietä parannettaessa murskeliikenteelle tulisi huomioida myös alueen nykyinen ja tuleva virkistysellinen luonne. Tie alueelle kulkee luonto- ja virkistysalueiden läpi. Tiealueen luonne pitäisi pysyä samalla luonnollisena pienipiirteisenä haluttavana maalaistienä nykyisille ja tuleville virkistysalueille, kun virkistykseen käytettävät alueet ja samalla hiljaiset alueet "laajenevat" etelään päin ottotoiminnan loputtua.

Nykyinen lupahakemus

Retkeilyyn liittyvien ulkoilu- ja hiljaisiksi alueiksi soveltuvien alueiden määrään on syytä suhtautua entistä tarkemmin. Yhdyskuntarakenteen tiivistyessä ja laajetessa tulee jättää riittävät vapaat alueet suunnitteluvaraksi. Alueen tarkempi suunnittelu tulee ratkaista kaavoituksella yhteistyössä (kaavoitusprosessi).

Yleispiirteisempien kaavojen ohjauksen mukaan alueen kehittämistä tulee jatkossa suunnitella yleiskaavoituksen keinoin strategisen yleiskaavan ja maakuntakaavan ohjauksen mukaisesti (katso kaavamääräykset yllä). Hiljaisen luonnonrauhan ydinalue tulee olla riittävän suuri. Alueelle tulee mahtua yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyyn, ulkoilun ja luontomatkailun järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä.

Ottaen huomioon alueelle luvan jälkeen vahvistuneet kaavojen merkinnät ja määräykset sekä edellä alueiden käyttö -otsikon alla todetut asiat, ei uuden luvan myöntämiselle ole edellytyksiä. Luvan myöntäminen olisi kaavojen vastaista.

Todetaan lisäksi, että uimapaikan / lammen muodostuminen alueelle vaatisi tarkempaa suunnittelua. Alueen jäädessä yksityiseen käyttöön ei vesialtaan käyttöä voida ohjata jatkossa. Alueella on jo järviä. Lampi katkaisee merkittävällä tavalla kytkeytyvyyttä. Ei liene realistista, että alueelta saataisiin otettua 6,5 vuodessa esitetty ottomäärä. Se lisäisi myös paljon maanajoa ja melua Koipitaipaleentiellä. 6,5 vuotta on lyhyt aika nykyisenkin luvan mukaisen ottomäärän saavuttamiseen.

Koipitaipaleentie ottoalueelle kulkee luonto- ja virkistysalueiden läpi. Tiealueen luonteen pitäisi pysyä samalla luonnollisena pienipiirteisenä maalaistienä nykyisille ja tuleville virkistysalueille. Jälkihoito alueella tulee tehdä kunnolla niin, että ottotoiminnasta jää maastoon mahdollisimman vähän jälkiä ja alueesta tulee luonnonmukaisesti sopivasti polveilevaa metsäistä aluetta. Meluvalli ym. esteitä ei saa jäädä. Hakemuksen kuvaan 11 ei ole merkitty etäisyyksiä olemassa oleviin suoraan rakennusluvalla myönnettäviin lomarakennuspaikkoihin.

Muistutukset ja mielipiteet

[REDACTED]
[REDACTED] muistutus (17.12.2024)

Tiivistelmä

Destia Oy hakee oikeutta laajentaa murskaamo- ja louhintatoimintaansa Kuurnakorvessa. Tämän oikeuden myöntäminen ei palvele Lempäälän kunnan asukkaiden etua. Se myös haittaa merkittävästi alueella tapahtuvaa virkistys- ja ulkoilutoimintaa ja vähentää asukkaiden ja

lomamökkiläisten viihtyvyyttä. Alueella on nykyään voimassa strateginen yleiskaava, jossa alue määritellään luonnonrauhan ydinalueeksi. Strategisen yleiskaavan selostuksessa mainitaan:

“Luonnon hyvinvointi ja hyvinvointivaikutukset ovat tärkeä osa Lempäälän vetovoimaa. Alueelle luodaan merkittävä virkistykseen ja luonnonrauhan kokonaisuus. Luonnon ydinalue pyritään säilyttämään rakentamattomana sekä riittävän laajana ja yhtenäisenä. Alueelle tai läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi vaarantavat luontoarvoja tai aiheuttavat häiriötä luonnolle tai ihmisille.”

Haluaisin tietää miten luonnonrauhan ydinalueen keskellä voi olla jättimäinen louhinta ja rikotuskeskus? Strategisen yleiskaavan voimassa ollessa on tekopyhää myöntää lisää lupia selkeästi negatiivisia ympäristövaikutuksia aiheuttavaan toimintaan. Mikäli jatkossa vastaavia lupia joku hakee, niin voidaanko vedota tähän tapaukseen ja vaatia tasavertaista kohtelua strategisesta yleiskaavasta poikkeavaan toimintaan?

Alueella on merkittävää ekosysteemipalveluita hyödyntävää virkistystoimintaa sekä ainakin kaksi sääksen päsäpuuta. Sääksen pesäpuut ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulain mukaan. Lupahakemuksen mukaan pesintää ei ole havaittu pitkään aikaan. Olisiko tämä merkki siitä että Sääksiä on jo häiritty liiksi eikä sen vuoksi pesintää ole havaittu? Mielestämme Destia Oy:lle ei tule myöntää lupaa toiminnan laajentamiseen.

Hakemuksen tiedot: “Lupia haetaan kiinteistöllä Metsä-Pietilä 418-439-3-6 sijaitsevalle suunnitelma-alueelle. Lupia haetaan yhteiskäsittelynä (MAL 4 a § ja YSL 47 a §) siten, että ne ovat voimassa 31.12.2030 asti. Suunnitelma-alueella on voimassa olevat luvat vastaavaan toimintaan siten, että alin ottamistaso on noin +129...131 m. Nyt haetaan lupaa louhinnan syventämiseen alimmalle ottamistasolle +115 m. Suunnitelma-alue ei ole enää luonnontilainen.”

Luvan myöntämisen vaikutukset alueen asukkaisiin ja luontoon

Uuden luonnonsuojelun suunnitelma

Lempäälän kunnanhallitus on päättänyt (9.12.2024 § 289) tarjota kunnan omistaman kiinteistön Merunmetsä (418-424-3-119) liittämistä METSO-ohjelmaan. Suojeltavaksi esitetty noin 30 hehtaarin suuruinen metsäalue sijaitsee Höytämönjärven itäpuolella, Merunlahden rannalla. Merunmetsä on monimuotoinen metsäalue, josta löytyy mm. vanhaa sekametsää, vehreitä lehtoja, monipuolista rantametsää sekä tervaleppäluhtaa (erittäin uhanalainen luontotyyppi). Tämä alue on erittäin lähellä Destian hakemuksen suunnitelma-alueita. Louhimistoiminnan laajentamisesta on hyvin todennäköisesti haittaa tämän alueen luonnon monimuotoisuudelle. Pääasiallisena huolenani ovat esimerkiksi tervaleppäluhdassa mahdollisesti viihtyvät harvinaiset linnut ja lepakkolajit ja niihin kohdistuva meluhaitta.

Birgitan polku ja kirskaanniemi

Birgitan polku on noin 50 km pituinen retkeilyreitti, jonka tärkeimpiä kohteita on Kirskaanniemen alue. Se on voittanut vuonna 2006 vuoden retkeilykohde- palkinnon ja on sellaisenaan merkittävä jopa Suomen mittakaavassa. Muina vuosina palkinnon on voittanut mm. 2013 Kolin kansallispuisto ja 2014 Karhunkierros. Birgitan polun kävijämäärä on arvioitu olevan polttopuiden kulutuksen mukaan noin 120 000 kävijää vuodessa. Pelkästään Kirskaanniemen kävijämäärä on arvioitu yli 100 000:een vuodessa. Tästä suurin osa on kesällä ja keväällä. Päiväkeskiarvo olisi tällä määrällä koko vuodelle jaettuna yli 270 kävijää vuorokaudessa. Kirskaanniemi on erityisen viihtyisä ja kaunis kohde maaliskuisessa auringonpaisteessa. Lempäälän kunnan yhdyskuntalautakunnan suunnitelmassa on päätetty Kirskaanniemen kunnostuksesta 30 000 eurolla.

Destian Oy:n louhintatoiminnan äänisaaste kuuluu varsin selvästi Höytämönjärven yli

Kirskaanniemeen. Birgitan polku kiertää Soukonlahdentieltä Merunlahden ympäri ja koko tälle alueelle aiheutuu merkittävää äänihaittaa louhintatoiminnasta. Louhintatoiminnan laajentamisluvan myöntäminen on ristiriidassa Kirskaanniemen investointien kanssa.

Vihreä polku ja Birgitan teatteri

Pohjolan Vihreä Polku Oy:n luontokeskus sijaitsee Merunperässä Höytämönjärven rannalla vain noin 15 minuuttia Tampereen keskustasta. Kohteeseen kuuluu juhla- ja kokoustilat, rantasauna, telttasauna, palju järven rannassa ja grillikota. Vihreä polku järjestää monimuotoista virkistystoimintaa mukaan lukien kanoottiretket Höytämönjärvellä. Rikottamistoiminta ja louhinta haittaavat näitä luonnosta nauttimisen rauhallisia toimintoja, joita nimenomaan olisi syytä edistää strategisen yleiskaavan nimessä.

Kalasääksen pesintä

Sääksi on silmälläpidettäväksi luokiteltu petolintu joka pesii Suomen runsasjärvisellä alueella. Sääksiä on Suomessa noin 1100 paria. WWF toteaa internet sivuillaan Sääkseä uhkaavan edelleen pulan pesäpuista, sillä metsätalouden myötä vanhojen metsien määrä on huvennut. Destia Oy on ottanut hakemuksessaan kantaa Sääksen pesäpuun sijaintiin ja louhimistoiminnan vaikutuksien minimoimiseen. Hakemuksessa todetaan Sääksen pesäpuiden olevan rauhoitettuja luonnonsuojelulain nojalla ympärivuotisesti, ja häiriöitä pesäpaikan läheisyydessä tulee välttää etenkin pesimäaikana. Hakemuksessa puhutaan pesäpuusta yksikössä, mutta alueella on ainakin kaksi Sääksen pesäpuuta joista toinen todetaan hakemuksessa sijaitsevana louhinta-alueesta koilliseen ja toinen on louhinta-alueesta luoteeseen. Louhintatoiminnan vaikutuksista jälkimmäiseen pesäpuuhun ei ole tehty selvitystä. Tarvittavat selvitykset on tehtävä myös toisen pesäpuun suhteen.

Melun terveysvaikutukset

Destia Oy:n toiminnan aiheuttama merkittävin haitta on melusaaste. Melu aiheuttaa ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille merkittäviä haittoja jotka eivät rajoitu pelkästään viihtyvyyteen. Terveys- ja hyvinvoinninlaitos THL toteaa internet sivuillaan melun aiheuttavan unen häiriintymistä, lisäävän stressireaktiota ja vähentävän henkistä hyvinvointia. Tutkimuksissa on todettu myös yhteys lisääntyneeseen sydäninfarktiriskiin ja kohonneeseen verenpaineeseen. Kohonnut verenpaine on merkittävä riskitekijä useille sairauksille kuten aivoverenvuodoille ja sydämen vajaatoiminnalle.

Hakemuksen mukaan melusaaste vähenee, mikäli lupa syvemmältä louhimiseen myönnetään. Kallioaineksen tuotantomäärä kuitenkin nousee tällöin merkittävästi ja toiminta-aikaa pitenee. Tämä lisää ajanjaksoja jolloin melua syntyy ja kumulatiivista melun määrää, vaikka desibelimääräisesti melu olisikin vähäisempää.

Nyt kun strateginen yleiskaava on voimassa, olisi syytä pidättäytyä kaikkien jatkolupien myöntämisestä. Destia Oy:n hakemuksessa mainitaan: "Suunnitelma-alue ei ole enää luonnontilainen" On syytä palauttaa luonnontilaisuus ja kehittää aluetta virkistystoimintaan, luonnosta nauttiminen ja biodiversiteetti mielessä pitäen.

muistutus (18.12.2024)

Vaatus: Maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukainen yhteislupahakemus (MAL 4 a § ja YSL 47 a §. Hakemuksen mukaista lupaa ei tule myöntää.

Perustelut: Suunnitelma-alue sijaitsee maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä (MK). MK merkintä osoittaa maakunnallisesti merkittävät laajat ja yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luontoympäristön kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilylle ja ulkoilulle. Nämä alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa ja ne tukevat luontoympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja

virkestyskäyttöä. Mikäli Puskiatentien oikaisu Lempäälän kunnan luoteisosassa toteutuu, se tuhoaa valtavat alueet virkestysmetsää, jolloin kunnan koillisosan luontoarvot ja tärkeys korostuvat. Kunnan koillisosan metsäalueita tulisi vaalia ja murskaamon alue ennallistaa metsäksi välittömästi nykyisen luvan umpeuduttua.

Hakemuksessa vedotaan jo olemassa olevaan maa-aineksen ottoon ja kiven murskaamiseen. Destia Oy on saanut ympäristöluvan ennen maakuntakaavan lainvoimaisuutta, joten tilanne on olennaisesti muuttunut alkuperäisen luvan myöntämisestä. Nykyisen kaavan mukaan kallioaineksen otto ja murskaaminen sijoittuu luonnon ydinalueelle ja hiljaiselle alueelle. Tämän vuoksi Destia Oy:n toimintaa ei tule laajentaa. Lupahakemuksen hylkäämistä puoltaa myös alueen suunnittelumääräys, jossa tulee huomioida ja turvata ulkoilumahdollisuuksia parantavien polku- ja reittiverkostojen ja näihin liittyvien palvelujen järjestäminen. Kaava-alueella tulee huomioida luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutuminen. Kalliolouheen otto, murskaamotoiminta sekä merkittävä kuorma-autoliikenne pirstoo ja häiritsee hiljaisen alueen luonnonympäristöä. Nykyinen murskaamon alue aitoineen estää vapaan kulun alueella ja toiminnasta aiheutuva melu ja pöly häiritsevät luonnosta nauttimista. Murskaamon toiminnan laajentaminen ja jatkaminen sotii merkittävästi kaavamääräyksiä vastaan. Huomio: Yhteislupahakemuksen kuvassa 11 sivulla 21 on virhe. Höytämöjärven Merunlahden etelärannalta puuttuu kaksi ympärivuotista asutusta. Toinen sijaitsee Birgitan polun pohjoispuolella ja on merkitty vapaa-ajan asunnoksi [REDACTED] ja toinen, joka sijaitsee em. rakennuksen itäpuolella puuttuu kokonaan kartasta.

[REDACTED] muistutus (18.12.2024)

Vaadin, että Destia Oy:lle ei myönnetä minkäänlaisia lisä- tai jatkolupia, eikä muutoksia lupaehtoihin koskien kiviainesten ottamista kyseessä olevalta kiinteistöltä. Kunnan päättäjät ovat ilmaisseet selkeän tavoitteen alueen kehittämisen suunnasta Lempäälän kunnan strategisessa yleiskaavassa (tullut voimaan 18.8.2021). Kaava on oikeusvaikutteinen. Yhtiön toiminta osoittaa todella heikkoa yhteiskuntavastuuta ja halua ymmärtää kuntalaisten intressejä. Kyseessä oleva kiinteistö sijaitsee keskellä strategisen yleiskaavan kaava-alueella "Luonnonrauhan ydinalue". Kaikenlaisten kiviaineslupien myöntäminen nyt olisi ristiriidassa kaavan antamaan ohjeistukseen. Jos yhdelle kiinteistölle myönnetään lupia, niin miksei jatkossa toisillekin; tämä antaisi perusteen jatkossa hakea uusia lupia tasavertaisuuden nimissä.

Destian murskaamon metelöintiä lukuun ottamatta strategisen yleiskaavan ohjeistuksen mukainen kehitys Lempäälän kunnan koillis- ja itäosassa on edennyt askel askeleelta suotuisasti. Viherkäytävin, suojelupäätöksiin, kaavoituksella jne. on muodostunut ja kehittymässä luonnon monimuotoisuutta ylläpitävä aluekokonaisuus. Monipuolisen luonnon säilymisen lisäksi alue tarjoaa kuntalaisille tärkeän luontovirkistysalueen. Viimeisimpänä päätöksenä tässä kehityksessä on kunnanhallituksen hakemus (joulukuu 2024) kunnan omistaman 30 ha:n metsäpalstan liittämiseksi METSO-suojeluohjelmaan. Palsta sijaistaa ko. kiviaineksen ottoalueen ja sen kuljetusreitit läheisyydessä.

Lempäälän kunnan koillisosaan on pitkäjänteisellä työllä kehitetty kunnan laajinta ja monipuolisinta luontoaluetta ja samalla luontovirkistysaluetta. Biodiversiteetin säilyminen on kohtalonkysymys koko ihmiskunnalle. Jokainen kuukausi merkitsee luontotuhon hillinnässä, jokainen lupakuukausikin. Toistuvasti uudet tutkimukset painottavat luontoympäristön positiivista vaikutusta terveyteen. Lempäälän kunnan vetovoimaisuuteen vaikuttaa suuresti se, että kunnassa on monipuolista, RAUHALLISTA lähiluontoa. Tätä kehitystä ei pidä vaarantaa tässä päätöksenteossa.

Hakijan kuuleminen; vastine

Hakijalle varattiin tilaisuus tulla kuulluksi annetuista lausunnoista, muistutuksista ja mielipiteistä. Hakija toimitti kirjallisen vastineen lausuntoihin 9.2.2024 ja uudelleen kuulemisen yhteydessä jätettyihin muistutuksiin ja mielipiteisiin 15.1.2025.

Vastineessaan 9.2.2024 hakija toteaa:

Lempäälän kunnan ympäristöviranomainen on varannut Destia Oy:lle (jäljempänä "Destia" tai "hakija") tilaisuuden antaa kirjallinen vastine Destian yhteislupahakemuksesta (jäljempänä "hakemus" tai "lupahakemus") annettujen viranomaislausuntojen johdosta. Destia on hakenut yhteislupaa, joka koskee maa-ainesten otto-oikeutta sekä kallion louhintaa ja murskausta kiinteistöllä Metsä-Pietilä (kiinteistötunnus 418-439-3-6).

Lupahakemus koskee aluetta, jolla Destialla on jo voimassa oleva lupa maa-ainesten ottamiseen sekä kallion louhintaan ja murskaukseen. Nyt voimassa olevaan lupaan nähden eroavaisuutena on, että ottamisen päätyttyä louhitulle alueelle muodostuu talousmetsän sijaan metsälampi reunametsineen. Lupaa haetaan voimassa olevaksi 31.12.2030 saakka eli toiminnan kesto ei oleellisesti pitene nyt voimassa olevaan lupaan nähden. Hakemuksen mukainen toiminta ei myöskään lisää toiminnan ympäristövaikutuksia, vaan vähentää niitä.

Destian hakemuksesta ei ole jätetty yhtään muistutusta tai mielipidettä. Lausunnon ovat antaneet Pirkanmaan liitto, Ympäristöterveys Pirteva, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä Lempäälän kunnan kaavoituspäällikkö.

Hakija esittää vastineenaan saatuihin lausuntoihin seuraavaa:

Vastaus ympäristöterveys Pirtevan lausuntoon (15.11.2023)

Pirtevan lausunto:

Lausunnon kohdissa 1 ja 2 on esitetty alueen melua koskevat raja-arvot ja määräyksiä pölyn hallintaan terveydensuojelun kannalta sekä huoli veden pumppauksen/pumppuaseman meluhaitasta. Lisäksi lausunnossa on mainittu, että Koipitaipaleentien käytöstä ei saa aiheutua Koipitaipaleentien varrella olevien kiinteistöjen talousvesikaivojen pilaantumista.

Hakijan vastaus:

Lausunnossa esitetyt melun raja-arvot ja melun- ja pölynhallinnan periaatteet sisältyvät Hervannan kiviainesalueen voimassa oleviin viranomaislupiin ja hakija toimii niiden mukaisesti tälläkin hetkellä. Hakija toteaa, että vesipumpun tarkoitus on pitää louhos kuivana toiminnan aikana. Pumppu ei ole päällä jatkuvasti, vaan ainoastaan silloin, kun louhokseen kertyy vettä esimerkiksi sateen jälkeen. Hakija korostaa, että vesipumpun ääniteho on pieni ja sen ääni ei kuulu muutamaa metriä kauemmaksi. Näin ollen pumppauksesta ei aiheudu alueella äänihaittaa. Koipitaipaleentien hoidosta ml. pölynsidonnasta päättää Koipitaipaleentien yksityistien tiekunta ja tien hoitoa tehdään kaikkia tienkäyttäjiä varten. Hakijan toiminnan takia Koipitaipaleentien käytöstä ei aiheudu talousvesikaivojen pilaantumista.

Pirtevan lausunto:

Lausunnon kohtien 3 ja 4 mukaan: Alue on suosittua retkeilymaastoa. Ottamisen aikana syntyvä kallioseinä on jyrkkä ja syvä. Jyrkänne on suojattava putoamistapaturmien ehkäisemiseksi esim. kiinteällä metalliverkkoaidalla varoitusmerkintöjen lisäksi. Toiminnan päätyttyä syntyvä lampi ei tuo alueelle lisäarvoa ja sen merkitys virkistyskäyttöön lienee olematon. Luonnontilaisia uimapaikkoja on alueella riittävästi. Muodostuva lampi on äkkisyvä ja sellaisenaan uimareille vaarallinen luonnontilaisiin lampiin verrattuna. Lammen luiskauksen kohdalle tulisi merkitä pysyvällä tavalla varoitus äkkisyydestä 15 m ja syvästä vedestä poispääsy tulisi varmistaa. Uimarilla tulisi olla mahdollisuus esim. tarttua länsirannan luiskalle johtavaan pysyvään käsijohteeseen tai vastaavaan. Veden laatuun vaikuttaa oleellisesti veden vaihtuminen (viipymä) josta ei ole tietoa."

Hakijan vastaus:

Lausunnossa esitetään, että toiminnassa alueelle syntyvä metsälampi ei toisi alueelle lisäarvoa ja että sen virkistyskäyttö olisi olematon. Muodostuva lampi olisi lausunnon mukaan äkkisyvä ja sellaisenaan uimareille vaarallinen luonnontilaisiin lampiin verrattuna. Hakija katsoo, että esitetty näkemys ei perustu asian objektiiviseen arviointiin eikä sen tueksi ole esitetty asianmukaisia ja riittäviä perusteita. Hakija huomauttaa, että kaikki luonnontilaiset rannat eivät ole yksiselitteisesti vaarattomia, loivarantaisia tai edes uimiseen soveltuvia. Myös yleisillä uimarannoilla on nopeasti syveneviä kohtia. Esimerkiksi Pirkkalan Loukonlahden yleisellä uimarannalla sijaitseva aallonmurtaja on kesäisin suosittu uimapaikka, jossa veteen mennään teräväreunaisten lohkareiden päältä ja jossa vesi syvenee lohkareikon vieressä välittömästi.

Hakemuksessa esitetyn jälkihoitosuunnitelman mukaisesti ottotoiminnassa syntyvää metsälampea voidaan turvallisesti käyttää uimiseen. Alueelle ei kuitenkaan olla perustamassa ylläpidettyä uimapaikkaa. Länsirannan luiskalle voidaan laittaa tarvittavat varoitusmerkinnät. Luiska tehdään suunnitelmapiirustusten mukaisesti eli niin pitkäksi, että vedensyvyys sen loppupäässä on yli kaksi metriä. Luiskaa voi turvallisesti kahlata ilman, että kahlatessa syntyy äkkisyvää. Toiminnan päätyttyä alueelle ei jää lainkaan korkeita kalliorintauksia. Ottamisen aikana kalliorintaukset merkitään asianmukaisilla varoitusmerkinnöillä ja suojataan aidalla, joka voi olla riista-aita tai vastaava tahattoman kulkemisen estävä suoja-aita.

Vastaus Pirkanmaan liiton lausuntoon (13.12.2023)

Pirkanmaan liiton lausunto:

Pirkanmaan liiton lausunto koskee lupa-alueen sijaintia suhteessa Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040 sekä lupa-alueen pohjatason syventämistä. Pirkanmaan liitto viittaa lausunnossaan aikaisempiin lausuntoihinsa ja toteaa lisäksi voimassa olevien maakuntakaavan ja Lempäälän strategisen yleiskaavan perusteella, että alue ei ole soveltuvaa kiviainesten ottamiseen, josta mm. aiheutuu ympäristöhäiriötä.

Lausunnon mukaan: ”Haettuun ottamisen syventämiseen Pirkanmaan liitto suhtautuu periaatteessa myönteisesti, mikäli se voidaan toteuttaa voimassa olevien lupien voimassaolon puitteissa, ja siten, että alue on otettavissa toiminnan päätyttyä kaavojen mukaiseen käyttöön. Avatun kohteen kiviainesten hyödyntäminen mahdollisimman kattavasti vähentää välitöntä tarvetta uusien louhosten avaamiselle toisaalla.”

Lisäksi lausunnon mukaan: ”Maakuntakaavan näkökulmasta Pirkanmaan liitto ei lausunnossaan näe estettä lammen muodostamiselle varsinkaan, jos sitä on mahdollista hyödyntää alueen kehittämisessä maakuntakaavan MK-aluevaraukseen liittyvän suunnittelumääräyksen mukaisesti.”

Hakijan vastaus:

Destia on tietoinen Hervannan kiviainesalueen sijainnista ja aluetta koskevista merkinnöistä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040. Destian alueella tällä hetkellä voimassa oleva lupa on myönnetty, kun alueella olivat voimassa Pirkanmaan 1. maakuntakaava sekä Pirkanmaan 1. ja 2. vaihemaakuntakaava. Tällöin lupa-alueita koski kaavamerkintä MU: maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja.

Tällä hetkellä lupa-alueella voimassa sisällöltään samankaltainen maakuntakaavamerkintä MK: maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyyn ja ulkoilun järjestämiseen. Kaiken kaikkiaan Lempäälän ja Kangasalan rajalle sijoittuva MK-alue on

laajuudeltaan yli 60 km². Vastaavia laajoja MK-alueita sijoittuu Tampereen ympäristössä mm. Tampereen itäpuolelle valtatie 9 varteen tien pohjoispuolelle. MK-alueilla sijaitsee myös kiviainesten ottoalueita.

Hakija toteaa, että kummankin merkinnän (aiempi MU, nykyinen MK) pohjamerkintänä on maa- ja metsätalousvaltainen alue eikä kumpikaan merkinnöistä kiellä maa-ainesten ottamista. Ottaen huomioon, että maa-ainesten ottaminen Hervannan kiviainesalueella on ajoittaista, määräaikaista, arkipäiviin sekä kokonaan kesäkauden ulkopuolelle ajoittuvaa toimintaa, ei hakijan kiviainesalueen sijainti MK-alueella sulje pois ympäröivän alueen ulkoiluja retkeilykäyttöä tai alueen kehittämistä. Hakijalla on jo voimassa oleva lupa alueella kiviainesten ottamiseen, joka ajoittuu samalle ajanjaksolle nyt haettavan luvan kanssa, eikä nyt haettava lupa näin ollen vaikuta alueen käyttämiseen maakuntakaavassa varattuun tarkoitukseen.

Hakijan (Hervannan) kiviainesalue sijoittuu Pirkanmaan maakuntakaavassa lisäksi kasvutaajaman kehittämisvyöhykkeelle. Merkintä ympäröi Tampereen ja sen naapurikuntien kaupunkiseutua, ja sillä osoitetaan vyöhyke, jonka maaseutualueet sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ovat maakuntakaavan tavoitevuoden 2040 jälkeisiä potentiaalisia taajama-alueiden, väyläverkoston ja muun yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntia ja joihin kohdistuu hajarakentamispainetta.

Jo tällä hetkellä hakijan kiviainesalue sijaitsee lähellä rakennettuja tai rakennettavaksi suunniteltuja alueita, mikä vaikuttaa alueen luonteeseen. Pohjoisen suunnassa hakijan kiviainesalue sijaitsee vain noin 2 km etäisyydellä maakuntakaavan taajamatoimintojen alueesta ja lännessä niin ikään noin 2 km etäisyydellä taajamatoiminnoille varatusta uudesta alueesta. Noin 3,7 km etäisyydellä lännessä kulkee vilkasliikenteinen Helsinki-Tampere-moottoritie (valtatie 3) ja noin 3 km etäisyydellä pohjoiseen on maakuntakaavan merkintä ”2-kehän kehittämisvyöhyke”, jolla osoitetaan aluevaraus Tampereen ydinkaupunkiseudun 2-kehään tukeutuvalle yritys- ja tutkimustoiminnan sekä asumisen vyöhykkeelle. Hakija huomauttaa, että rakennetun sekä rakennettavien alueiden vaikutukset ulottuvat myös Hervannan kiviainesalueelle eikä alue siten sijaitse erityisen hiljaisella alueella.

Kuten Pirkanmaan liitto on katsonut lausunnossaan, myös Destia pitää jo olemassa olevien kiviainesalueiden hyödyntämistä järkevänä kestäväen kehityksen ja kestäväen luonnonvarojen käytön kannalta. Ympäristöministeriön julkaiseman Maa-ainesten ottaminen, opas ainesten kestäväen käyttöön -julkaisun (ympäristöministeriön julkaisu 2020:24) mukaan maa-ainesten kestäväen käytön keskeisenä periaatteena on olemassa olevien varantojen suunnitelmallinen hyödyntäminen. Kasvukeskusten eli kiviainesten suurimpien käyttökohteiden läheisyydessä oleellinen osa vastuullista toimintaa ovat kiviainestuotteiden kuljetusmatkojen minimointi ja ottamispaikkojen sijoittaminen lähelle käyttökohteita.

Kestävä luonnonvarojen käyttäminen puoltaisi Destian hakemusta, jolla voidaan varmistaa, että hakijan jo olemassa olevan kiviainesalueen varat hyödynnetään suunnitelmallisesti ja sovitetaan ottamisalue hyvällä jälkihoidolla yhteen ympäröivän maankäytön kanssa. Jo avatun kohteen, jolle on tehty asianmukaiset ympäristönsuojeluinvestoinnit, kiviainesten hyödyntäminen mahdollisimman kattavasti vähentää tarvetta uusien louhosten avaamiselle toisaalla. Nykyisen toiminnan eli Hervannan kiviainesalueen ympäristöasioiden hyvästä hallinnasta kertoo se, että hakemuksesta ei jätetty yhtään muistutusta. Alueen pohjatason laskiessa hakemuksen mukaisesti ajoittainen meluhaitta vähenee minimaaliseksi. Toiminnasta ei ylipäätään aiheudu merkittävää ympäristöhaittaa.

Edellä esitettyyn perustuen hakija katsoo, että maakuntakaavoituksen näkökulmasta luvanmyöntämisen edellytykset ovat olemassa. Kaiken kaikkiaan Destia on erittäin kiinnostunut olemaan mukana oman toimintansa osalta MK-alueen kehittämisessä. Hyvin jälkihoidettu

kiviainesalue on osa Destian yritys- ja yhteiskuntavastuuta.

Vastaus Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoon (13.12.2023)

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että ELY-keskuksen lausunnossa esitetty huomioon ottaen maa-ainesten ottaminen, voi alueella olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain, ympäristönsuojelulain, vesilain tai luonnonsuojelulain tarkoittamaa haittaa. ELY-keskus myös näkee, että hankkeelle ei tarvitse soveltaa YVA-menettelyä eikä hanke edellytä vesilain mukaista lupaa.

Koska lausunto on hakemusta puoltava, seuraavassa hakija vastaa lausunnon alaotsikoissa esitettyihin teemoihin vain tarvittavilta osin.

Hakijan vastaus

Kaavoitus ja melu

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaan: ”Toiminnan vaikutuksien arviossa ei ole käsitelty, miten toiminta on sovittavissa yhteen oikeusvaikutteisen yleiskaavan luonnonrauhan alue -määräyksen kanssa. Melukarttojen mukaan toiminta kuuluu äänekkäimmässä vaiheessaan varsin suurella osalla luonnonrauhan ydinaluetta.”

ELY-keskus viittaa melukartoilla ilmeisimmin meluselvityksen 26.3.2023 (lupahakemuksen liitteeksi toimitettu) liitekarttoihin 1 ja 2, joissa esitetään melun leviäminen nykyisten, jo voimassa olevien lupien mukaisessa lopputilanteessa, kun lähes kaikki kallio on jo louhittu ja kenttä on avoin, ks. meluselvityksen luku 4.5. Varsinaisen uuden toiminnan eli louhoksen syventämisen merkitys melun leviämiseen on esitetty meluselvityksen liitekartoissa 3–5. Liitekarttojen 3-5 perusteella voidaan todeta, että kun murskaus päästään sijoittamaan ympäröivän maanpinnan alapuolelle, loma-asutuksen päiväajan keskiäänitason ohjearvo 45 dB(A) alittuu jo louhoksen läheisyydessä eli meluvaikutus ympäristöön on erittäin pieni. Meluvaikutus myös vähenee nykytilanteeseen nähden.

Tavanomainen toimintatilanne Hervannan kiviainesalueella on, että käynnissä on yhtäaikaaisesti vain joko poraus tai murskaus. Vastineen liitteenä on esitetty tilanteet melun leviämisestä ja päiväajan keskiäänitasoista silloin, kun käynnissä on ainoastaan poraus tai ainoastaan murskaus sekä siihen liittyvä rikotus louhoksen pohjatasolla. Viitaten toimitettuun liitteeseen sekä edellä esitettyyn hakija toteaa, että toiminnan meluvaikutus ympäristöön on erittäin pieni.

Hakijalla on joka tapauksessa voimassa oleva lupa alueella vuoteen 2030 asti. Destia myös huomauttaa, että mahdollistamalla kiviaineksen ottaminen ja ottamisen aloittaminen heti luvan myöntämisen jälkeen alemmalla pohjatasolla, on luvanmyöntäjällä mahdollisuus vähentää välittömästi toiminnan meluvaikutusta.

Kuten edellä hakija on vastineessa todennut, Destian hakemuksesta ei jätetty yhtään muistutusta. Nykyisen toiminnan aikana Destialle ei ole myöskään tullut lähialueen asukailta tai muilta tahoilta melua tai muitakaan ympäristövaikutuksia koskevia valituksia. Destia katsoo, että luvanmyöntämisen edellytykset ovat olemassa.

Pintavedet

ELY-keskuksen lausunnon mukaan hankkeen jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä estämään haitallisten pintavesivaikutusten leviäminen koillispuolella sijaitsevalle suoalueelle. Hakija toteaa, että lupa-alueelta ei kulje vesiä lausunnossa mainitulle koillispuoliselle soistumalle. Toiminnan ja soistuman väliin jää kalliokynnys, joka toimii vedenjakajana, eikä toiminta näin ollen vaikuta soistuman vesitalouteen.

ELY-keskuksen lausunnon mukaan hakemuksesta ei käy ilmi, onko ilmastomuutos ja

rankkasateiden äärevöityminen otettu huomioon laskeutusaltaiden mitoituksessa.

Destian hakemuksen mukaisesti, louhoksen kuivatus ja valumavesien käsittely toteutetaan

- seuraavasti (ks. Hakemukseen toimitettu liite 13): Sade- ja sulamisvettä kertyy louhosaltaaseen pikkuhiljaa sääolosuhteiden mukaisesti. Vesi ei pääse luonnostaan pois altaasta, vaan kertyy louhitun kentän pohjalle, murske- /louhepatjan rakoihin (ks. hakemukseen toimitettu liite 13, kuva 4).
- Koska louhosaltaassa ei ole luontaista ulosvirtaamaa ja vesi ns. seisoo louhoksen pohjalla, louhos itsessään toimii suurena tasaus- ja selkeytysaltaana.
- Jotta louhos ei toiminnan aikana vähitellen täyty vedellä, vettä pumpataan ulos pienellä virtaamalla. Pumppu asetetaan siten, että se pumppaa aina, kun vesipinta nousee valitun korkeustason yläpuolelle. Kun vesipinta pumppauksen seurauksena laskee, myös pumppu sammuu.
- Pumpattu vesi johdetaan pienellä virtaamalla erilliseen selkeytysaltaaseen (rakennepiirros esitetty lupahakemuksessa), josta se suotautuu hitaasti suodatuspadon läpi edelleen ojastoon. Allas on mitoitettu ko. virtaamalle.
- Varautuminen rankkasateisiin tapahtuu edellä kuvatuksi louhosaltaan avulla, joka itsessään toimii suurena tasaus- ja selkeytysaltaana. Louhos ei ole herkkä tulvimiselle. Pumppauksen korkeustaso asetetaan siten, että se sallii vesipinnan tilapäisen vaihtelun esim. rankkasateiden seurauksena ilman, että vesi nousee liian korkealle tai että pumppaustehoa tarvitsee muuttaa.

Hakemuksessa esitetyn ja mitoitetun (hakemukseen toimitettu liite 13) selkeytysaltaan tarkoituksena on pidättää louhoksesta pienellä vakioidulla virtauksella pumpattavaa vettä, tasata virtaama ja laskeuttaa mahdollinen kiintoaines viipymän ja suodatuspadon avulla. Kuten edellä ja hakemuksen liitteessä on kuvattu, sadevesien laajempi pidättäminen ja virtaaman tasaus tehdään louhosaltaan avulla. Ilmastomuutos ja rankkasateet on huomioitu suunnitelmissa.

ELY-keskus mainitsee lausunnossaan, että nykyisestä laskeutusaltaasta lähtevän veden kokonaistypen, sähkönsäilytyksen ja sulfaatin pitoisuudet ovat vuoden 2022 tarkkailussa olleet koholla luonnontilaisiin vesiin nähden.

Hakija toteaa, että kohonneet typen pitoisuudet ja sähkönsäilytysarvot ovat tyypillisiä louhosalueiden valumavesille, samoin kuten ylipäättään kaikille louhimalla rakennettavien alueiden valumavesille. Sulfaatin esiintymistä louhoksen valumavedessä selittää alueen pääkivilaji gabro. Tummiin syväkiville, kuten gabro, on tyypillistä, että ne sisältävät jonkin verran kiisumineraaleja. Kun kiviaines pääsee tekemisiin ilmankosteuden, sateen ja hapen kanssa, kiisumineraalien rikkiyhdisteet alkavat hapettua, jolloin myös sulfaattia saattaa vapautua pintavesiin.

Tähänastisessa pintavesien tarkkailussa havaitut sulfaatin pitoisuudet ovat pääosin alle talousveden laatusuosituksen (150 mg/l). Loppukesän näytteiden suurempia SO₄-pitoisuuksia selittää virtaama: Keväällä virtaama on suurempi ja haihdunta vähäisempää, kun taas loppukesällä virtaamaa ei tyypillisesti juurikaan ole ja haihdunta on kesällä suurempaa. Tästä syystä vesi on loppukesällä usein konsentroitunut ja mitatut pitoisuudet sen johdosta suurempia. Laskennallisesti, virtaama huomioiden, keväällä mitatut SO₄-pitoisuudet ovat samaa suuruusluokkaa loppukesän/syksyn pitoisuuksien kanssa. Suomen ympäristökeskus (SYKE) on tehnyt Destialle Hervannan nykyisestä selkeytysaltaasta piilevä- ja pohjaeläintutkimuksia kahtena edeltävänä vuonna (2022 ja 2023). SYKE:n tutkimusten perusteella laskeutusaltaan eliölajisto on erittäin runsas ja monipuolinen, eikä veden laadulla, kuten SO₄-pitoisuudella, ole ollut eliöstöön vähentävää tai haitallista vaikutusta.

Hakija korostaa, että Hervannan kiviainesalueella syntyy ja johtuu tällä hetkellä painovoimaisesti maastoon yhtä paljon tai enemmän hule- eli sade- ja sulamisvesiä kuin hakemuksen mukaisen toiminnan aikana johtuisi, sillä vettä sataa alueelle sama määrä hakijan toiminnasta riippumatta. Myös ympäristö- ja virtausolosuhteet louhosalueella ja siten hulevesien laatu nykyisessä ja hakemuksen mukaisessa tilanteessa ovat samankaltaiset. Näin ollen hulevesien määrä tai laatu eivät oleellisesti muutu nykytilanteeseen nähden.

Pohjavedet

Kuten ELY-keskus on lausunnossaan todennut, louhosalueen kalliossa ei ole vastaavaa yhtenäistä pohjavesivyöhykettä, kuten hiekka- ja sorakerrostumissa, vaan pohjavesi esiintyy paikallisemmin kallion raoissa ja rikkonaisuusvyöhykkeissä. Tähänastisen toiminnan aikana kallion ei ole havaittu olevan erityisen rikkonaista eikä nykyisissä kallioseinämissä ole havaittu rakoilua, josta virtaisi esim. Sulamiskaudella vettä louhoksen puolelle.

Jälkihoito

Jälkihoito toteutetaan ELY-keskuksen lausunnossa sekä lupahakemuksessa esitetyllä tavalla. Kuten hakemuksessa on esitetty, jälkihoidon tavoitteina ovat sopeuttaa alue Ympäriivään luontoon ja maisemaan, tehdä alueesta turvallinen ja tarkoituksenmukainen, turvata metsätalouden toimintaedellytykset sekä säilyttää mahdollisuus liittää alue tulevaisuudessa osaksi Pohjois-Lempäälän polku- ja reittiverkostoja tai muita ulkoilu- ja virkistyskäyttöön liittyviä palveluja. Jälkihoidolla varmistetaan lupa-alueen kehittyminen kaavoituksen ja muiden maankäytön suunnitelmien mukaiseen käyttöön.

Vastaus Lempäälän kunnan kaavoituspäällikön lausuntoon (20.12.2023)

Hakija vastaa seuraavassa kaavoittajan lausuntoon kohta kohdalta. Kursivoidut kohdat ovat suoria sitaatteja kaavoittajan lausunnon sivulta 2, luvusta 'Nykyinen lupahakemus'.

Kaavoittajan lausunto:

"Retkeilyyn liittyvien ulkoilu- ja hiljaisiksi alueiksi soveltuvien alueiden määrään on syytä suhtautua entistä tarkemmin. Yhdyskuntarakenteen tiivistyessä ja laajetessa tulee jättää riittävät vapaat alueet suunnitteluvaraksi. Alueen tarkempi suunnittelu tulee ratkaista kaavoituksella yhteistyössä (kaavoitusprosessi)."

Hakijan vastaus:

Hakija toteaa, että hakemuksen mukainen toiminta ei tuo alueelle uutta toimintaa eikä haettu toiminta aiheuta lupa-alueella maankäyttömuodon muutosta eikä vaikuta retkeilyyn ja ulkoiluun soveltuvien alueiden määrään. Haettu toiminta sijoittuisi alueelle, jolla on jo kiviainestento-alue, jonka ympäristölupa lupamääräyksineen on joka tapauksessa voimassa vuoteen 2030 asti. Ympäristölupa on voimassa likimain saman ajan, jolle lupaa nyt haetaan. Näin ollen alueidenkäytön suunnitteluvara säilyy alueella ennallaan eikä alueen tulevan maankäytön suunnittelu vaikeudu hakemuksen mukaisen toiminnan seurauksena.

Kuten hakemuksesta ilmenee, lupa-alue ei pinta-alallisesti laajene ja ajoittaisen melun vaikutusalue pienenee merkittävästi. Alue, jolle toiminnan meluvaikutus ei kohdistu lainkaan, laajenee. Luvan myöntäminen hakemuksessa esitetyllä tavalla ei edellytä uusia maankäytön suunnitelmia.

Lempäälässä ei ole vireillä mitään maankäytön suunnitteluprosessia Tampereen Hervannan eteläpuoliselle maa-alueelle, jolla lupahakemuksen mukainen ja toiminnassa oleva Hervannan kiviainesalue sijaitsee. Hervannan eteläpuolen maa-alueiden yleiskaavoitus ei sisällä Lempäälän kunnan kaavoitusohjelman 2024 ryhmiin A eikä B (ryhmä A = vuoden 2024 aikana kaikissa tilanteissa eteenpäin vietävät kaavat, ryhmä B = resurssien salliessa eteenpäin

vietävät kaavat). Lempäälän kunnalla ei myöskään ole käynnissä muita maankäytön suunnitteluprosesseja Hervannan eteläpuolisille maa-alueille. (Lempäälän kaavoitustilanne: <https://www.lempaala.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus-ja-maankaytto/kaavoitus/>)

Kuten edellä on esitetty, hakijan luvan myöntäminen nykyiselle kiviaines- eli lupa-alueelle, jo alueella voimassa olevan lupa-ajan puitteissa, ei vaikeuta alueen maankäytön suunnittelua eikä edellytä uusia maankäytön suunnitelmia. Hakemuksen mukainen toiminta ei myöskään vaikeuta alueen käyttämistä yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen.

Kaavoittajan lausunto:

"Yleispiirteisempien kaavojen ohjauksen mukaan alueen kehittämistä tulee jatkossa suunnitella yleiskaavoituksen keinoin strategisen yleiskaavan ja maakuntakaavan ohjauksen mukaisesti (katso kaavamääräykset yllä). Hiljaisen luonnonrauhan ydinalue tulee olla riittävän suuri. Alueelle tulee mahtua yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyyn, ulkoilun ja luontomatkailun järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä."

Hakijan vastaus:

Hakija toistaa edellä esittämänsä: Lupaa haetaan olemassa olevalle kiviainesalueelle eikä haettu toiminta siten aiheuta lupa-alueella maankäyttömuodon muutosta. Hakemuksen mukainen toiminta olisi alueella määräaikaista eikä toiminnan kesto oleellisesti pitene nykytilanteeseen nähden. Toiminta ei näin ollen vaikeuta alueen tulevaa maankäyttöä. Alueella ei ole tällä hetkellä vireillä uusia maankäytön suunnitelmia eikä niitä Lempäälän kaavoituskatsaukseen 2024 perustuen ole myöskään suunnitteilla.

Hakija katsoo, että lupa tulee myöntää alueen tämänhetkisen maankäytön ja tämänhetkisten maankäytön suunnitelmien perusteella. Virkistyskäytön osalta tällä hetkellä lähin retkeilyreitti hakemuksen kohteena olevaan alueeseen nähden on Birgitanpolku, joka kulkee lähimmillään noin 800 metrin etäisyydellä lupa-alueesta, ks. kuva 3 alla (hakemuksen kuva 17). Lupa-alue sijaitsee näin ollen etäällä lähimmistä retkeilyreiteistä. Yleiseltä tai yksityiseltä tieltä, kuten Koipitaipaleentielle virallisille retkeilyreiteille kulkevia epävirallisia lyhyitä yhdyspolkuja ei voida pitää varsinaisena retkeilyreitinä.

Kuten aiemmin tässä vastineessa on todettu, pohjatasoa syvennettäessä toiminnan meluvaikutus vähenee alueen tämänhetkiseen tilanteeseen nähden. Hakemukseen sisältyvästä meluselvityksestä voidaan todeta, että meluvaikutus ei ulotu lainkaan olemassa oleville retkeilyreiteille. Näin ollen voidaan todeta, että hakemuksen mukainen toiminta ei vaikuta alueen retkeilyyn tai virkistyskäyttöön. Toiminnan aiheuttama äänitaso laskee nyt voimassa olevaan lupaan nähden ja alittaa loma-asutukselle asetetun päiväajan keskiäänitason 45 dB(A) jo lupa-alueen läheisyydessä. Kaiken kaikkiaan hakemuksen mukaisen toiminnan meluvaikutus ympäristöön on erittäin pieni eikä toiminta siten vaikuta retkeilyyn edellytyksiin. Louhinnan ja murskauksen toiminta-aika on jo tällä hetkellä rajattu sekä kesäkauden että viikonloppujen ja arkipyhien eli yleisimpien retkeily- ja virkistyskäyttöaikojen ulkopuolelle. Nyt vireillä olevassa hakemuksessa on sitouduttu samoihin toiminta-aikoihin nykyisten maa-aines- ja ympäristölupien kanssa.

Lempäälän strategisen yleiskaavan tavoitevuodeksi on kirjattu vuosi 2040 eli hakemuksen mukaisen toiminnan päättymisen ja yleiskaavan tavoitevuoden välille jää kymmenen vuotta aikaa kehittää aluetta yleiskaavan mukaisesti. Hakija kiistää väitteen siitä, että haettu toiminta vaikeuttaisi yleiskaavan toteuttamista. Kaavoittaja on esittänyt lausunnossaan pohdintoja aiheesta, mutta hakijan näkemyksen mukaan pohdintoissa ei ole objektiivisesti arvioiden esitetty riittäviä perusteita, joiden nojalla voitaisiin katsoa, että luvan myöntäminen vaikeuttaisi

yleiskaavan toteuttamista.

Kaavoittajan lausunto:

"Ottaen huomioon alueelle luvan jälkeen vahvistuneet kaavojen merkinnät ja määräykset sekä edellä alueiden käyttö -otsikon alla todetut asiat, ei uuden luvan myöntämiselle ole edellytyksiä. Luvan myöntäminen olisi kaavojen vastaista."

Hakijan vastaus:

Lempäälän strateginen yleiskaava 2040, johon kaavoittaja viittaa, on laadittu tilanteessa, jossa Hervannan kiviainesalueella oli jo voimassa maa-aines- ja ympäristölupa, ja luvan mukainen toiminta oli aloitettu ennen kaavan lainvoimaistumista. Lupien voimassaolo sekä erityisesti voimassaoloaika ovat olleet kaavoittajan tiedossa strategista yleiskaavaa laadittaessa. Toiminnan kesto ei nyt vireillä olevan hakemuksen johdosta oleellisesti muutu.

Lempäälän strategisen yleiskaavan 2040 hiljaisen alueen kaavamerkinnän mukaan:

"Alueen suunnittelussa huomioidaan pyrkimys säilyttää alue hiljaisena. Alueelle tai sen läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi lisäävät alueen melua." Viitaten edellä kuvattuun kaavamerkintään, tavoitteena on siis pyrkiä tilanteeseen, jossa nykytilanteeseen nähden merkittävästi lisää melua aiheuttavien toimintojen sijoittaminen vältettäisiin. Yleiskaavaa laadittaessa on näin ollen hyväksytty, että alueella on melua aiheuttavia toimintoja, myös muuta kuin hakijan toimintaa. Kaavamerkinnän sanamuoto ei ole ehdoton kielto meluvaikutusten lisäämiselle vaan tavoite välttää melun lisääntymistä. Kuten hakija on aikaisemmin vastineessaan esittänyt, hakemuksen mukainen toiminta vähentää melua nykytilanteeseen nähden. Hakija myös edelleen huomauttaa, että yleiskaavan tavoitevuodeksi on kirjattu 2040 ja hakijan toiminta päättyisi luvan myöntämisestä huolimatta alueella 2030 vuoden loppuun mennessä. Näin ollen hakija kiistää kaavoittajan väitteen, jonka mukaan hakemuksen mukainen toiminta olisi vastoin alueen kaavoituksen merkintöjä tai tavoitteita. Hakija katsoo, että luvanmyöntämisen edellytykset ovat olemassa, sillä haettu toiminta vastaa täysin strategisen yleiskaavan tavoitteita eikä haettu toiminta ole mitään osin myöskään kaavojen vastaista.

Lempäälän strategisen yleiskaavan 2040 luonnon ydinalueen merkinnän mukaan:

"Luonnon hyvinvointi ja hyvinvointivaikutukset ovat tärkeä osa Lempäälän vetovoimaa. Alueelle luodaan merkittävä virkistys- ja luonnonrauhan kokonaisuus. Luonnon ydinalue pyritään säilyttämään rakentamattomana sekä riittävän laajana ja yhtenäisenä. Alueelle tai läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi vaarantavat luontoarvoja tai aiheuttavat häiriötä luonnolle tai ihmisille."

Näin ollen luonnonrauhan ydinalueen kaavamerkinnän tavoitteena on pyrkimys tilanteeseen, jossa alue pyritään säilyttämään nykytilanteeseen nähden riittävän laajana ja yhtenäisenä. Kaavamerkinnän sanamuoto ei ole näin ollen ehdoton, vaan merkinnän mukaan pyrkimyksenä on säilyttää alue riittävän laajana ja yhtenäisenä. Destian hakemuksessa ei ole kyse uudesta toiminnasta alueella eikä toiminnan pinta-alallisesta laajentumisesta eikä myöskään toiminnan keston pidentymisestä. Hakija toistaa, että hakemuksen mukainen toiminta ei lisää melua, vaan päin vastoin vähentää melua nyt voimassa oleviin lupiin nähden. Hanke ei vaaranna alueen luontoarvoja, vaan hankkeen päätyttyä luontoarvoja lisätään jälkihoitotöiden ansiosta.

Yleiskaavan tavoitevuosi on 2040 eli kymmenen vuotta sen jälkeen, kun hakijan toiminta alueella päättyisi joko nykyisen voimassa olevan luvan taikka hakemuksen perusteella myönnetyn luvan nojalla. Näin ollen ja kaavoittajan lausunnosta huolimatta, haettu toiminta ei olisi nykyisten lainvoimaisten kaavojen vastaista, jolloin hakemuksen mukainen maa-aines ja ympäristölupa tulee myöntää hakemuksen mukaisena.

Kaavoittajan lausunto:

"Todetaan lisäksi, että uimapaikan / lammen muodostuminen alueelle vaatisi tarkempaa suunnittelua. Alueen jäädessä yksityiseen käyttöön ei vesialtaan käyttöä voida ohjata jatkossa. Alueella on jo järviä. Lampi katkaisee merkittäväällä tavalla kytkeytyvyyttä."

Hakijan vastaus:

Hakija toteaa, että Suomessa on kymmeniä entisille kiviainestenottoalueille, yksityisten maanomistajien maille syntyneitä metsälampia. Kuten hakemuksessa on esitetty, jälkihoidettua lupa-aluetta voidaan käyttää esim. jokamiehenoikeudella tapahtuvaan virkistyskäyttöön. Kuten muitakin metsälampia, jälkihoidettua lupa-aluetta voidaan turvallisesti käyttää myös uimiseen. Alueelle ei kuitenkaan olla perustamassa ylläpidettyä uimapaikkaa. Hakemuksen mukaisesti jälkihoidettu alue lampineen antaa erinomaisia mahdollisuuksia monipuoliselle ulkoilulle ja luontomatkailulle. Toiminnan päätyttyä alue on mahdollista yhdistää osaksi muuta virallisten retkeilyreittien polkuverkostoa.

Hakija esittävää eriävän näkemyksensä kaavoittajan lausumasta, jonka mukaan lampi katkaisisi merkittäväällä tavalla kytkeytyvyyttä. Lupa-alueen pinta-ala on kokonaisuudessaan vain 13,6 hehtaaria eli vain pieni osa strategisen yleiskaavan ja maakuntakaavan aluemerkitöiden laajuudesta, jotka ovat yhteensä useita kymmeniä neliökilometrejä. Lisäksi kaavoittajan viittaus alueen järvisyyteen on merkityksetön, koska kaavamerkinnot eivät ota kantaa alueen järvisyyteen eikä 'alueen järvisyys' ole luvan myöntämiseen vaikuttava reunaehto maa-aines- ja ympäristölupia myönnettäessä.

Kaavoittajan lausunto:

"Ei liene realistista, että alueelta saataisiin otettua 6,5 vuodessa esitetty ottomäärä. Se lisäisi myös paljon maanajoa ja melua Koipitaipaleentiellä. 6,5 vuotta on lyhyt aika nykyisenkin luvan mukaisen ottomäärän saavuttamiseen."

Hakijan vastaus:

Hakija toteaa, että kaavoittajan väitteellä ei ole merkitystä maa-aines- ja ympäristölupaharkinnassa.

Kaavoittajan lausunto:

"Koipitaipaleentie ottoalueelle kulkee luonto- ja virkistysalueiden läpi. Tiealueen luonteen pitäisi pysyä samalla luonnollisena pienipiirteisenä maalaistienä nykyisille ja tuleville virkistysalueille."

Hakijan vastaus:

Kuten hakemuksesta ilmenee, Koipitaipaleentien luonne ei hakemuksen mukaisen toiminnan johdosta muutu eikä liikenne lisäännä nykytilaan nähden. Hakija korostaa, että Koipitaipaleentie on yksityistie, jonka käytöstä päättää Koipitaipaleentien yksityistien tiekunta. Destialla on tienkäyttö- ja kunnossapitosopimus Koipitaipaleen tiekunnan kanssa. Tien hoito ja kunnossapito palvelee kaikkea tienkäyttöä, myös retkeilyä ja virkistyskäyttöä.

Hakija toteaa, ettei hakemuksella ole haettu muutosta lupa-alueen toiminta-aikoihin, vaan toiminta jatkuisi alueella uuden luvan puitteissa samoina ajankohtina kuten tähänkin asti. Kiviaineksen myyntipiste on avoinna arkisin klo 7–16 välisenä aikana, jolloin kiviainesta pääasiassa noudetaan. Murskaus ja louhinta sekä kiviaineskuljetukset ovat viikonloppuisin lupamääräyksen kielletty, minkä lisäksi toukokuun puolivälistä (louhinnan osalta jo maaliskuun lopusta) syyskuuhun toimintaa koskee lupamääräysten mukainen tuotannon ns. kevät-/kesäkielto.

Hervannan kiviainesalue sijaitsee Koipitaipaleentien loppupäässä, kun taas retkeilyalueet,

kuten Kirskaanniemi ja sen pysäköintialueet, sijaitsevat Koipitaipaleentien alkupäässä. Retkeilyä sekä muuta virkistyskäyttöä on pääsääntöisesti kesäkaudella ja viikonloppuisin sekä valoisaan vuodenaikaan jonkin verran myös arki-iltaisinkin. Valtaosa virkistyskäytöstä tapahtuu pääsääntöisesti eri aikaan kiviaineksen kuljetusliikenteen kanssa. Hakijan toiminnasta aiheutuva liikennemäärä säilyy hakemuksen mukaisen luvan nojalla ennallaan ja liikennettä aiheutuisi vain lupa-ajan ja lupamääräysten mukaisten aikojen puitteissa. Edellä esitetysti kiviainesalueen ja retkeilyn tienkäyttötarpeet eivät ole alueella ristiriidassa, vaan kiviaineskuljetuksia sekä retkeilyyn liittyvää virkistyskäyttöä voidaan edelleen toteuttaa alueella rinnakkain. Hakija myös korostaa, että tienkäyttö alueella ei ole aiheuttanut ongelmia.

Voimassa olevassa Tampereen-Lempäälän Vuoreksen osayleiskaavassa (ympäristöministeriön vahvistus 28.1.2005) Koipitaipaleentien alkupäähän, Kirskaanniemen polkujen pohjoispuolelle, on osoitettu Koipitaipaleentien molemmille puolille pientalovaltainen asuinalue (kuva 4). Osayleiskaavan kaavamerkinnän AP-7 mukaan: "Alue varataan pientaloille. Alueelle voidaan rakentaa myös asuinympäristöön soveltuvia työtiloja. Alue on tarkoitettu rakennettavaksi pääasiassa erillispientaloin". Hakijan näkemyksen mukaan Koipitaipaleentielle Vuoreksen osayleiskaavassa osoitetut asunorakentamisen aluevaraukset huomioiden Koipitaipaleentietä ja sen ympäristöä ei voida pitää erityisen maaseutumaisena, joten hakija kiistää kaavoittajan väitteen, jonka mukaan tiealueen tulisi säilyä pienipiirteisenä maalaistienä.

Kaavoittajan lausunto:

"Jälkihoito alueella tulee tehdä kunnolla niin, että ottotoiminnasta jää maastoon mahdollisimman vähän jälkiä ja alueesta tulee luonnonmukaisesti sopivasti polveilevaa metsäistä aluetta. Meluvalli ym. esteitä ei saa jäädä."

Hakijan vastaus:

Luvan myöntämisen edellytykset on määritetty maa-aines- ja ympäristönsuojelulaeissa. Maa-aines- ja ympäristölupapäätöksiin tulee sisällyttää lupamääräykset alueen jälkihoidosta sekä muista toimenpiteistä toiminnan päätyttyä. Sekä hakijan esittämä lupahakemus että annetut lupamääräykset ovat toiminnanharjoittajaa sitovia.

Hakija korostaa, että hakemukseen sisältyy asianmukainen, maakunta- ja yleiskaavoituksen mukaista käyttöä tukeva jälkihoitosuunnitelma suunnitelmapiirustuksineen. Jälkihoitosuunnitelmaan ei sisälly kaavoittajan mainitsemaa meluvallia, ks. hakemus.

Destia on lupahakemuksessaan sitoutunut jälkihoitamaan lupa-alueensa retkeily- ja ulkoilukäyttöä tukevaksi alueeksi, ja näkee kiviainesalueiden jälkihoidossa useita mahdollisuuksia suunnitella ja hoitaa alueet ulkoilu- ja virkistyskäyttöä ja luonnon monimuotoisuutta edistävällä tavalla. Em. kaltaisesta jälkihoidosta on sekä Suomessa että maailmalla useita esimerkkejä. Uudenlaisia toimintamalleja syntyy vain siten, että niille annetaan mahdollisuus.

Kaavoittajan lausunto:

"Hakemuksen kuvaan 11 ei ole merkitty etäisyyksiä olemassa oleviin suoraan rakennusluvalla myönnettäviin lomarakennuspaikkoihin."

Hakijan vastaus:

Vastineessa on esitetty kartta, johon on merkitty etäisyydet Lempäälän rantaosayleiskaavan (Hämeen läänin hallituksen vahvistama 19.3.1993) rakennuspaikkoihin.

Yhteenveto hakijan vastineesta yhteislupahakemuksesta annettuihin lausuntoihin

Hakija toteaa asiassa annettujen viranomaislausuntojen osalta yhteenvetona, että Ympäristöterveys Pirteva, Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskus ovat lausunnoissaan suhtautuneet myönteisesti hakijan hakeman yhteislupahakemuksen myöntämiseen. Hakemuksen hyväksymistä puoltaneet viranomaiset ovat esittäneet, että haettu ottamisen syventäminen hakijalla jo olemassa olevien lupien voimassaoloaikojen puitteissa on kannatettavaa, sillä avatun kohteen kiviainesten hyödyntäminen mahdollisimman kattavasti vähentää välitöntä tarvetta uusien louhosten avaamiselle toisaalla. Lausuntojen mukaan aiempaa syvemmällä tapahtuva ottamistoiminta ei lisää melu- eikä muitakaan ympäristövaikutuksia nykyistä tilannetta laajemmalle. Tosiasiassa erityisesti meluvaikutus vähenee. Hakemusta puoltavissa lausunnoissa on lisäksi esitetty, että hakijan yhteislupahakemuksen kohteena olevasta maa-ainesten ottamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu ympäristölle maa-aineslain, ympäristönsuojelulain, vesilain tai luonnonsuojelulain tarkoittamaa haittaa. Hakija yhtyy hakemuksen hyväksymistä puoltavissa lausunnoissa esitettyihin viranomaisnäkemysihin ja esittää siten yhteisluvan myöntämistä hakijan hakemuksen mukaisesti.

Hakijan hakemusta puoltavien viranomaislausuntojen lisäksi Lempäälän kunnan kaavoituspäällikkö on antanut lausunnon, jonka mukaan hakemuksen kohteena olevan yhteisluvan myöntämiselle ei olisi edellytyksiä. Kaavoituspäällikkö on perustellut näkemystään hakijan voimassa olevien maa-aines- ja ympäristölupien myöntämisen jälkeen alueelle hyväksytyillä yleiskaava- ja maakuntakaavaratkaisuilla, joiden perusteella kaavoituspäällikkö on lausunnossaan tulkinnut, että yhteisluvan myöntäminen olisi alueella voimassa olevien kaavojen vastaista.

Kuten hakija on edellä tässä vastineessa esittänyt, Lempäälän kaavoituspäällikön lausunnossa esitetyt näkemykset hakemuksen kaavan vastaisuudesta ovat virheellisiä. Tältä osin asiassa tulee ottaa erityisesti huomioon, että hakijan lupahakemus koskee aluetta, johon hakijalla on voimassa oleva lupa maa-ainesten ottoon sekä kallion louhintaan ja murskaukseen vuoteen 2030 asti ja alue on tällä hetkellä mainittujen lupien mukaisessa käytössä. Nyt puheena olevan hakijan yhteislupahakemuksen kohteena olevaa toimintaa on tarkoitus harjoittaa ajallisesti rajoitettuna olemassa olevien maa-aines- ja ympäristölupien mukaisin määräajoin, mistä johtuen yhteisluvan myöntäminen ei merkitsisi muutosta alueella nykyisin harjoitetun toiminnan päättymisajankohtaan. Yhteislupahakemuksen mukainen toiminta ei siten vaikeuttaisi alueen käyttämistä voimassa olevissa kaavoissa varattuihin tarkoituksiin nykytilanteeseen verrattuna. Yhteislupahakemuksen laatimisen yhteydessä tehtyjen selvitysten mukaan hakemuksessa tarkoitettu toiminta ei myöskään lisäisi toiminnasta ympäristöön aiheutuvia meluvaikutuksia, mistä johtuen luvan myöntäminen ei lisäisi Lempäälän strategisen yleiskaavan vastaisesti merkittävällä tavalla alueen melua. Edellä mainituin tavoin Lempäälän kunnan kaavoittajan lausuntoa lukuun ottamatta muut viranomaiset eivät ole vastustaneet yhteisluvan myöntämistä hakemuksessa tarkoitettulle toiminnalle. Hakemuksesta ei ole myöskään jätetty yhtään muistutusta.

Maa-aines- ja ympäristölupien myöntämisharkinnan osalta hakija toteaa myös, että maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava maa-aineslain 6 §:n mukaan huomioon myös lupamääräysten vaikutus. Kaavoituksen osalta merkittävää on myös, että maa-aineslain 3 §:n mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Vastaavalla tavalla ympäristönsuojelulain 48 §:n mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain sekä sen nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Maa-aineslaissa ja ympäristönsuojelulaissa säädettyjen luvan myöntämisedellytysten harkinnan osalta asiassa on hakijan näkemyksen mukaan syytä korostaa, että luvan

myöntämisharkinta on soveltuvan lainsäädännön mukaan oikeusharkintainen päätös. Oikeuskirjallisuuden mukaan päätöksenteon oikeusharkintaisuus tarkoittaa, että luvan myöntämisedellytysten täytyessä viranomaisen on myönnettävä lupa ja hakijalla on vastaavasti oikeudellisesti suojattu oikeus luvan saamiseen. Viranomaisella ei tällöin ole mahdollisuutta ottaa huomioon viranomaisen näkemyksen mukaan hakemuksen mukaiseen toimintaan mahdollisesti liittyviä tarkoituksenmukaisuusseikkoja tai suorittaa asiassa intressipunnintaa erilaisten suunnitellun toiminnan toteuttamisvaihtoehtojen välillä. Oikeuskirjallisuuden mukaan viimeksi mainittujen argumenttien esiintuominen päätöksenteossa voisi olla osoitus siitä, että lupaharkinta on perustunut lainvastaisiin kriteereihin, jolloin mahdollinen muutoksenhaku voi johtaa viranomaisen päätöksen kumoamiseen hallintotuomioistuimessa lainvastaisena.

Hakija toteaa edellä mainituin perustein yhteenvetona, että hakijan yhteislupahakemus täyttää maa-aineslaissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetyt luvan myöntämisen edellytykset eikä annetuissa viranomaislausunnoissa ole esitetty seikkoja, joiden perusteella hakijan hakemus tulisi hylätä. Hakija pyytää siten, että hakijan hakemus hyväksytään hakemuksen mukaisesti.

Hakemukseen sisältyvän aloittamisoikeuden osalta hakija toteaa, että maa-aineslain 21 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Vastaava aloittamisoikeuden myöntämismahdollisuus sisältyy myös ympäristönsuojelulain 199 §:ään. Ottaen huomioon, että hakijalla on voimassa oleviin maa-aines- ja ympäristölupapäätöksiin perustuen oikeus harjoittaa ottamistoimintaa yhteislupahakemuksen kohteena olevalla alueella, hakemuksen mukainen toiminta ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Lupahakemuksessa tarkoitetun toiminnan aloittaminen (tai oikeammin olemassa olevan toiminnan jatkaminen) ei myöskään estä tai vaikeuta ympäristön saattamista ennalleen. Hakija pyytää siten, että hakijan hakemus hyväksytään myös aloittamisoikeuden osalta.

Vastineen liitteenä on toimitettu täydennys hakemukseen toimitettuun meluselvitykseen.

Vastineessaan 15.1.2025 hakija toteaa:

Lempäälän kunnan ympäristöviranomainen on varannut Destia Oy:lle (jäljempänä "Destia" tai "hakija") tilaisuuden antaa kirjallinen vastine Destian yhteislupahakemuksesta (jäljempänä "hakemus" tai "lupahakemus") annettuihin muistutuksiin (3 kpl). Hakemus asetettiin uudelleen nähtäville loppuvuodesta 2024 ja vastinepyyntö koskee näitä muistutuksia. Ensimmäisellä nähtävillä olokerralla hakemuksesta ei jätetty yhtään muistutusta tai mielipidettä eli kahdella kuulemiskerralla muistutuksia on jätetty yhteensä 3 kpl. Lausuntoa pyydettiin toisella kuulemiskerralla Pirkanmaan ELY-keskukselta, joka ei katsonut uuden lausunnon antamista tarpeelliseksi.

Kahden muistuttajan kiinteistöt sijaitsevat naapurikiinteistöillä Merunlahden etelärannalla, linnuntietä noin 1,7 kilometrin etäisyydellä Hervannan kiviainesalueesta. Kolmannen muistutuksen osoite on Sääksjärvelle. Hakija vastaa kaikkiin muistutuksiin yhteisesti.

Haettu toiminta

Muistutuksissa puhutaan toiminnan laajentamisesta ja "jättimäisestä louhinta- ja rikotuskeskuksesta". Tosiasiassa toiminta ei kuitenkaan laajene eikä toiminnan kesto pitene nyt voimassa oleviin lupiin nähden. Lupahakemus koskee aluetta, jolla Destialla on jo voimassa oleva lupa maa-ainesten ottamiseen sekä kallion louhintaan ja murskaukseen. Nyt voimassa olevaan lupaan nähden eroavaisuutena on, että ottamisen päätyttyä louhitulle alueelle

muodostuu talousmetsän sijaan metsälampi reunametsineen. Lupaa haetaan voimassa olevaksi 31.12.2030 saakka eli toiminnan kesto ei oleellisesti pitene nyt voimassa olevaan lupaan nähden. Hakemuksen mukainen toiminta ei myöskään lisää toiminnan ympäristövaikutuksia, vaan ottotason alentamisen ansiosta vähentää niitä.

Melu ja virkistysarvot

Muistutuksissa esitetyt väitteet kiviainestoiminnan aiheuttaman ajoittaisen melun terveysvaikutuksista tai merkittävästä äänihaitasta eivät pidä paikkaansa. Etäisyys lähimpään asutukseen on kaikissa ilmansuunnissa suurehko, yli 1 km. Hakemuksen mukaisen toiminnan aiheuttama ääni tulee louhintatason syventämisen myötä rajoittumaan lupa-alueen välittömään läheisyyteen ja todennäköisesti murskauksen ääni ei kuulu etäämmälle lupa-alueesta lainkaan. Meluvaikutus ei ulotu olemassa oleville virallisille retkeilyreiteille eikä vaikuta retkeilyn edellytyksiin. Lupa-alueen läheisyydessä ei kulje merkittyjä polkuja, vaan kulkureitit ovat puuhuoltoa varten tehtyjä ajouria. Lisäksi vuosittain on pitkiä ajanjaksoja, jolloin tuotantoa ei ole eikä melua aiheudu.

Kaiken kaikkiaan Birgitanpolun noin 50 kilometrin pituinen reitistö kulkee monin paikoin taajamissa ja liikenneväylien varrella tai niiden läheisyydessä. Lupa-alue sijaitsee Tampereen laajenevalla kaupunkiseudulla, ei erityisen hiljaisella alueella. Lempäälän kunnan liikennemeluselvityksen (<https://www.lempaala.fi/asuminen-jaymparisto/ymparisto-ja-luonto/ymparistomelu/>) perusteella mm. Helsingin moottoritien (Vt 3) ja Ruskontien liikennemelu ulottuu laajoille alueille Höytämönjärven ja Koipijärven ympäristöissä. Laajoilla asuinalueilla yleisen liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso on 40–45 dB(A) tai sitä suurempi.

Karttatarkasteluna voidaan todeta, että Kirskaanniemen laavun etäisyys moottoritiehen (Vt 3) on lyhyempi kuin etäisyys lupa-alueeseen. Ruskontiehen Kirskaanniemestä on 1,5 kilometrin esteetön etäisyys Höytämönjärven lahtea pitkin.

Yleisesti voidaan todeta, että liikennemelu Ruskontien eteläpuolella tulee tulevaisuudessa lisääntymään. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 Ruskontien ympäristö kuuluu Pirkkalan lentokentän-Sääksjärven-Hervannan-Tarastenjärven yhdistävään 2-kehän kehittämisvyöhykkeeseen, jota kaavamerkinnän mukaan kehitetään tiivistyvän taajamarakenteen ja monipuolisen yritys- ja tutkimustoiminnan vyöhykkeenä sekä varaudutaan 2-kehän yhteystarpeen toteuttamiseen Tarastenjärvelle. Rakentamisen myötä liikenne ja melu tulevat tulevaisuudessa lisääntymään.

Haettu toiminta ei vaikuta kiinteistön Merunmetsä (418-424-3-119) luontotyyppeihin, rakennepiirteisiin tai muihinkaan kriteereihin, jotka ovat METSO-metsiensuojeluohjelman valintakriteereinä. Etäisyys lupa-alueelta kiinteistölle Merunmetsä on yli 1 km.

Kalasääsken pesäpuut

Kahdessa muistutuksessa otetaan kantaa kalasääsken pesäpuiden sijaintiin ja esitetään, että myös toisen, lupa-alueesta koilliseen sijaitsevan pesäpuun pesintä tulisi tarkistaa. Toisessa muistutuksista esitetään, että kiviainestoiminnan vuoksi pesintää ei enää olisi. Pirkanmaan ELY-keskus on tammikuussa 2021 ottanut kantaa kummankin pesäpuun tarkkailutarpeeseen. Lausunnon ja ELY-keskuksen tietojen mukaan Merunlahden eteläpuolella sijaitsevassa sääksen pesäpuun viimeisin pesintä on vuodelta 1983. ELY-keskuksen lausunnon mukaan pesäpuu on niin kaukana lupa-alueesta, että se voidaan jättää tarkkailun ulkopuolelle.

ELY-keskuksen lausunnon mukaan lupa-alueesta [REDACTED] etelään sijaitsevassa pesäpuussa on ollut pesintä viimeksi vuonna 2017 ja puussa ei lausunnonantohetkellä ollut pesää. ELY-keskuksen tiedossa ei ollut, onko puu edelleen pesintään sopiva.

Ottamistoiminta alkoi vuonna 2020. Hakijan käsityksen mukaan ei voida vetää johtopäätöstä, että pesintä olisi kiviainestoiminnasta riippuvaista. Pesintätilanne on tarkistettu vuosittain lupamääräysten mukaisesti. Tarvittaessa lupa- tai valvontaviranomainen voi antaa tarkkailusta lisämääräyksiä.

Kaavoitus

Kaavoituksen osalta hakija on esittänyt vastauksensa vastineessaan 9.2.2024. Yhteenvedona voidaan todeta, että hakemuksen mukainen toiminta ei tuo alueelle uutta toimintaa eikä haettu toiminta aiheuta lupa-alueella maankäyttömuodon muutosta eikä vaikuta retkeilyyn ja ulkoiluun soveltuvien alueiden määrään. Haettu toiminta sijoittuisi alueelle, jolla on jo kiviainestentoiminta-alue, jonka ympäristölupa lupamääräyksineen on joka tapauksessa voimassa vuoteen 2030 asti. Ympäristölupa on voimassa likimain saman ajan, jolle lupaa nyt haetaan. Näin ollen alueidenkäytön suunnitteluvara säilyy alueella ennallaan, eikä alueen tulevan maankäytön suunnittelu vaikeudu hakemuksen mukaisen toiminnan seurauksena. Lempäälässä ei ole vireillä mitään maankäytön suunnitteluprosessia Tampereen Hervannan eteläpuoliselle maa-alueelle, jolla lupahakemuksen mukainen ja toiminnassa oleva lupa-alue sijaitsee. Hervannan eteläpuolen maa-alueiden yleiskaavoitus ei sisälly Lempäälän kunnan kaavoitusohjelmaan 2025.

Kiinteistötiedot

Hakemuksen kiinteistötiedot perustuvat Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmään. Uusien rakennusten päivittyminen kartalle voi joskus olla hidasta. Peruskartta-aineistossa näkyvän luokituksen asuin- ja lomarakennuksiin tekee Maanmittauslaitos.

Yhteenvedo

Hakijan yhteislupahakemus täyttää maa-aineslaissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetyt luvan myöntämisen edellytykset. Annetuissa viranomaislausunnoissa ei ole esitetty seikkoja, joiden perusteella hakijan hakemus tulisi hylätä. Ympäristöterveys Pirteva, Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan ELY-keskus ovat lausunnoissaan suhtautuneet myönteisesti yhteisluvan myöntämiseen. Hakemuksen hyväksymistä puoltaneet viranomaiset ovat esittäneet, että haettu ottamisen syventäminen hakijalla jo olemassa olevien lupien voimassaoloaikojen puitteissa on kannatettavaa, sillä avatun kohteen kiviainesten hyödyntäminen mahdollisimman kattavasti vähentää välitöntä tarvetta uusien louhosten avaamiselle toisaalla. Lausuntojen mukaan aiempaa syvemmällä tapahtuva ottamistoiminta ei lisää melu- eikä muitakaan ympäristövaikutuksia nykyistä tilannetta laajemmalle. Hakemusta puoltavissa lausunnoissa on lisäksi esitetty, että hakijan yhteislupahakemuksen kohteena olevasta maa-ainesten ottamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu ympäristölle maa-aineslain, ympäristönsuojelulain, vesilain tai luonnonsuojelulain tarkoittamaa haittaa.

Hakija pyytää siten, että hakijan hakemus sekä maa-aineslain 21 § ja ympäristönsuojelulain 199 § mukainen aloittamisoikeus hyväksytään hakemuksen mukaisesti.

VIRANOMAISLAUTAKUNNAN RATKAISU

Viranomaislautakunta hylkää hakemuksen.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 § ja MAL 21 §)

Maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen tullessa kaikilta osin tällä päätöksellä hylätyksi, on toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta koskeva määräys tarpeeton.

RATKAISUN PERUSTELUT

Olemassa olevat luvat ja kaavatilanteen muuttuminen

Kyseessä on olemassa oleva toiminta, jolle Lempäälän kunnan ympäristöjaosto on 15.11.2016

§ 68 myöntänyt ympäristöluvan kallion louhinnalle ja murskaukselle ja viranomaislautakunta on 26.1.2021 § 5 myöntänyt ympäristöluvan muutoksen erillisellä päätöksellä. Ympäristöjaosto on 15.11.2016 § 67 myöntänyt maa-aineslupan kalliokiviaineksen ottamiseen ja viranomaislautakunta on 9.6.2020 § 23 myöntänyt lupaan maa-aineslain 16 §:n mukaisen vähäisen muutoksen. Myönnetty ympäristöluvat ovat voimassa 6.3.2030 saakka ja maa-aineslain mukainen lupa on voimassa 5.12.2027 saakka.

Sekä maa-aineslupapäätöksestä (YMPJAOS 15.11.2016 § 67) että ympäristölupapäätöksestä (YMPJAOS 15.11.2016 § 68) valitettiin hallinto-oikeuteen. Maa-aines- ja ympäristölupapäätöksissä luvan voimassaoloajaksi määrättiin 10 vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta. Tämän ja valitusten käsittelyyn hallinto-oikeudessa kuluneen ajan vuoksi maa-aines- ja ympäristölupapäätöksille tuli eri voimassa oloajat.

Vuonna 2016 toiminnalle haettiin toistaiseksi voimassa olevaa ympäristölupaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen kuitenkin myönsi luvan hakemuksesta poiketen määräaikaisena ottaen huomioon toiminnan luonne ja vaikutusalue. Tällöin päätöksessä todettiin, että kalliokiviainesten ottamiseen tarvittava maa-aineslain mukainen lupa voidaan myöntää vain määräaikaisena. Ympäristöluvan mukainen suunnitelma-alue vastaa maa-aineslupahakemuksessa esitettyä suunnitelma-aluetta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen katsoi, että lupahakemuksen mukainen louhinta on mahdollista toteuttaa lupapäätöksessä tarkoitettussa määräajassa. Lupahakemuksessa ei katsottu esitetyn mitään sellaisia erityisiä perusteita, joiden perusteella lupa olisi tarpeellista myöntää toistaiseksi voimassa olevaksi. Toiminnan vaikutusalueella on sekä vakituista asutusta että loma-asutusta sekä ranta-osayleiskaavan lomarakennuspaikkoja, jotka mahdollistavat lomarakentamisen suoraan rakennusluvalla. Ympäristön yleisen viihtyisyyden vuoksi luvan myöntäminen on katsottu olevan mahdollista vain määräaikaisena. Alueella on maakuntakaavan varauksen mukaan myös tarvetta laatia ulkoilukäytön suunnitelma. Siten ei katsota perustelluksi mahdollistaa toistaiseksi voimassa olevaa kiviaineksen käsittelyaluetta.

Ympäristöjaoston vuonna 2016 toiminnalle käsittelemien maa-aines- ja ympäristölupahakemusten aikana toiminnan sijaintipaikkaa koskeva kaavatilanne oli erilainen verrattuna nykyisin voimassa olevaan kaavatilanteeseen. Vuoden 2016 lupakäsittelyjen aikana suunnitelma-alueella oli voimassa Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaava, joka vahvistui 29.3.2007 sekä 2. vaihemaakuntakaava (vahvistui 25.11.2013). Nyt hakemuksen mukaisella toiminta-alueella on 8.6.2017 voimaan tullut Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Lisäksi aluetta koskien on vuonna 2016 myönnettyjen maa-aines ja ympäristölupapäätösten jälkeen tullut voimaan 18.8.2021 Lempäälän strateginen oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Lainsäädännölliset perusteet sijoittamispaikan soveltuvuuden arvioinnissa ja lupaharkinnassa
Ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n lupaharkinnan perusteiden mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään. Ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Toiminnan olennaista muuttamista koskeva lupahakemus on ratkaistava siten, että harkinta kattaa ne toiminnan osat, joihin olennainen muutos voi vaikuttaa ja ne ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ja riskit, joita muutos voi aiheuttaa. Ympäristönsuojelulain 49 §:ssä on määrätty mm., että ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa mm. terveyshaittaa.

Maa-aineslain 3 §:n mukaan Tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuva. (5.2.1999/134). Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten. (26.5.2000/495)

Edelleen maa-aineslain 3 §:n mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

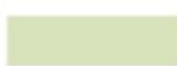
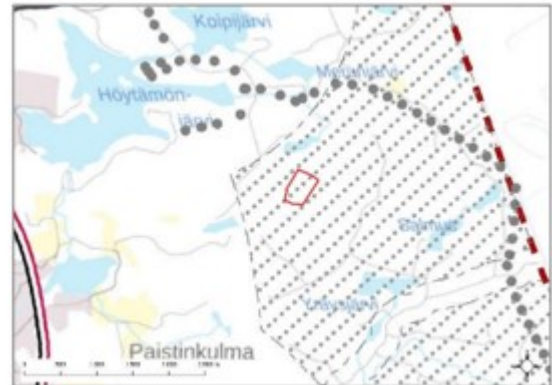
Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

Sijoituspaikan soveltuvuuden arviointi

Viranomaislautakunta katsoo haetun toiminnan olevan ristiriidassa alueella voimassa olevaan kaavatilanteeseen nähden, ottaen huomioon toiminnan sijoittumisen oikeusvaikutteisen strategisen yleiskaavan luonnonrauhan ydinalueelle sekä hiljaiselle alueelle. Lempäälän strateginen yleiskaava on laadittu maakuntakaavaan perustuen ja strateginen yleiskaava täsmentää maakuntakaavaa. Haetun toiminnan vaikutusalueen maankäytöllä katsotaan olevan merkitystä arvioitaessa toiminnan sijoittumispaikan maankäytön hyväksyttävyyttä.

Vaikutusalueen katsotaan olevan herkkä ympäristön pilaantumiselle johtuen sen merkityksestä luonnonrauhan ydinalueena ja hiljaisena alueena. Hakemuksen mukaisesti alueella tulisi

toiminta jatkumaan nykyisen maa-ainesten ottoluvan voimassa oloa pidemmän aikaa ja esitettyjen ottomäärien sekä vuosittaisen tuotantomäärän perusteella arvioituna myös nykyisen ympäristöluvan voimassa oloa pidemmän aikaa. Strategisessa yleiskaavassa osoitetuille hiljaisille alueille tai niiden läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi lisäävät alueen melua. Alla esitetyissä kuvissa on esitetty suunnitelma-alueen likimääräinen sijainti punaisella, jossa vasemmanpuoleisessa kuvassa on esitetty toiminnan sijoittuminen strategisen yleiskaavan luonnonrauhan ydinalueelle ja oikeanpuoleisessa kuvassa sijoittuminen kaavan osoittamalle hiljaiselle alueelle. Lisäksi on esitetty luonnonrauhan ydinalueen ja hiljaisen alueen kaavamääräykset.

Luonnonrauhan ydinalue (kartta 1)

Luonnon hyvinvointi ja hyvinvointivaikutukset ovat tärkeä osa Lempäälän vetovoimaa. Alueelle luodaan merkittävä virkistys- ja luonnonrauhan kokonaisuus. Luonnon ydinalue pyritään säilyttämään rakentamattomana sekä riittävän laajana ja yhtenäisenä.

Alueelle tai läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi vaarantavat luontoarvoja tai aiheuttavat häiriötä luonnolle tai ihmisille.

Hiljainen alue (kartta 2)

Alueen suunnittelussa huomioidaan pyrkimys säilyttää alue hiljaisena. Alueelle tai sen läheisyyteen tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi lisäävät alueen melua.

Edellä esitettyjen kuvien perusteella toiminta sijoittuu keskelle strategisessa yleiskaavassa luonnon ydinrauhaksi ja hiljaiseksi alueeksi osoitettuja alueita. Siten toiminnalla katsotaan olevan merkitystä yleiskaavan toteutumiselle, vaikka otetaan huomioon yleiskaavan esitystavan yleispiirteisyys. Ottotoiminnasta katsotaan aiheutuvan ympäristöhäiriöitä erityisesti melun osalta ja toimintaa ei siten ole sovitettavissa alueen kaavamääräyksiin nähden. Lupahakemuksessa esitetyistä meluntorjuntatoimenpiteistä huolimatta toiminnasta aiheutuu väistämättä merkittävää melua, joka melumallinnuksen perusteella leviää toimintapaikan ympäristöön, strategisen yleiskaavan mukaisille luonnon ydinrauhan alueelle ja hiljaiselle alueelle. Toiminnan ympäristössä ei ole muita meluavia toimintoja, joten ottotoimintaa koskevan lupahakemuksen hylkäämisen katsotaan toteuttavan strategisen yleiskaavan osoittamaa käyttötarkoitusta alueella. Lisäksi strategisessa yleiskaavassa on kaavaselostuksen mukaan nimenomaan haluttu ohjata maa-aineksen ottoa pois ekologisesti tai virkistyksellisesti merkittävimmiltä alueilta. Strategisen yleiskaavan toteuttaminen voidaan kaavaselostuksen mukaan aloittaa kaavan tultua lainvoimaiseksi. Kaavan tultua lainvoimaiseksi on pyrkimyksenä koko ajan edistää pääsyä yleiskaavan tavoitteeseen, jossa alue toteuttaa kaavamääräyksiä vuonna 2040.

Haettu toiminta sijoittuu nykyisessä maakuntakaavassa alueelle, jolle on osoitettu maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyn ja ulkoilun järjestämiseen. Merkinnällä ei ole rajoitettu alueen maa- ja metsätalouskäyttöä tai käyttöä vakituiseen tai loma-asumiseen. Haetun kalliokiviaineksen ottotoiminnan ei katsota olevan maa- ja metsätalouskäyttöä, joten haetun toiminnan katsotaan olevan ristiriidassa maakuntakaavan kaavamääräykseen ja suunnittelumääräykseen nähden. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 on erikseen osoitettu EOk-merkinnällä alueet, joilla sijaitsee maakunnan kiviaineshuollon kannalta merkittäviä, tutkittuja maaperän tai kallioperän kiviainesvaroja, jonka suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kiviainesten ottamisedellytyksien säilymiseen. Haetun toiminnan sijaintipaikalle tai sen läheisyyteen ei ole maakuntakaavassa osoitettu EOk-merkinnällä osoitettuja alueita. Maakuntakaava ei siten ole katsonut alueen olevan merkittävä kallioperän varojen kannalta, vaan nimenomaan merkittävä alueen luontoarvojen kannalta. Pirkanmaan liiton maakuntavaltuustossa on 7.4.2025 hyväksytty vielä lainvoimaa vailla oleva vaihemaakuntakaava elonkirjo ja energia, jossa suunnittelualueen luoteispuolelle Höytämönjärven ja Koipijärven alueelle on merkitty sinivierluonnon monimuotoisuuden ydinalue. Tämä vahvistaa edelleen maakuntakaavan mukaista alueen merkitystä luonnon ydinalueena.

Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa, joka oli voimassa nykyisten lupien myöntöhetkellä, suunnitelma-alue oli Hervanta-Taivalpirtti-Valkeakosken maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jolla oli erityistä ulkoilunohjaamistarvetta (MU 006). Alue oli tunnistettuja ulkoilun ja retkeilyn painealueita ja siksi merkinnän suunnittelusuositus kehottaa alueen kuntia tai valtiota laatimaan alueille ulkoilukäytön yleissuunnitelman.

Alla on esitetty aiemman maakuntakaavan kaavamerkintä.

MU

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilunohjaamistarvetta.

Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden pääkäyttömuoto on metsätalous ja joille suuntautuu tai on odotettavissa ulkoilukäyttöä.

Suunnittelusuositus:

Alueelle tulisi kunnan, kuntien tai valtion toimesta laatia ulkoilukäytön yleissuunnitelma, jossa osoitetaan mm. ulkoilureitit ja niihin liittyvät palvelurakenteet. Ulkoilukäytön yleissuunnitelman puuttuminen ei rajoita alueen metsätalouskäyttöä.

Nykyisessä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 aluetta koskee merkintä MK, jonka kaavamääräys on esitetty alla.

MK

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä.

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyyn ja ulkoilun järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä tai käyttöä vakituiseen tai loma-asumiseen.

Suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamiseen sekä ulkoilumahdollisuuksia parantavien polku- ja reittiverkostojen ja näihin liittyvien palvelujen järjestämiseen.

Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista.

Kehittämissuositus:

Helvetinjärven ja Seitsemisen kansallispuistoihin, Riuttaskorven virkistysmetsään ja Haukkamaan ympäristöarvometsään kytkeytyvällä alueella tulee kehittää luontomatkailun palveluita ja edistää toimia, jotka ylläpitävät alueen ominaislaatua sekä edesauttavat luontomatkailun toimintaedellytysten syntymistä ja säilymistä. Alueella tulee edistää virkistysreittien toteuttamista ja ylläpitoa. Alue tulee suunnitella ja toteuttaa yhtenäisenä luontomatkailukokonaisuutena.

Kaavamääräysten sisällöissä on todettavissa eroja. Aiemmassa maakuntakaavassa todetaan, että alueelle suuntautuu tai on odotettavissa ulkoilukäyttöä. Lisäksi on annettu suunnitteluosuus. Nykyisessä voimassa olevassa maakuntakaavassa alue on tunnistettu maakunnallisesti merkittäväksi laajaksi yhtenäiseksi luonnon ydinalueeksi tai luonnon ja kulttuuriympäristön kokonaisuudeksi, joilla on tarvetta retkeilyyn ja ulkoilun järjestämiseen. Alue on osa maakunnan ekologista verkostoa ja tukee luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä. Lisäksi on annettu erikseen suositusta vahvempi suunnittelumääräys.

Nyt käsittelyssä olevaan maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaiseen yhteislupahakemukseen liittyvässä lausunnossa Pirkanmaan liitto viittaa myös aiempiin lausuntoihinsa, joita on antanut toiminnan lupahakemuksiin liittyen. Voimassa olevaa ympäristölupaa koskeneeseen hallinto-oikeuskäsittelyyn liittyvässä lausunnossa Pirkanmaan liitto toi esille seikkoja, jotka kuvaavat nykyisen maakuntakaavan merkityseroja suhteessa aiempaan maakuntakaavaan. Hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa Pirkanmaan liitto toi esille, että silloisessa Pirkanmaan maakuntakaavaehdotuksessa 2040 (nykyisin vahvistunut Pirkanmaan maakuntakaava 2040) Tampereen ja Valkeakosken välinen virkistys- ja ulkoilukokonaisuus on osoitettu voimassa olevaa maakuntakaavaa laajempaan. Pirkkalan alueen virkistyskäyttöpainetta on maakuntakaavassa suunnattu muun muassa valtatie 3 itäpuolelle Tampereen eteläosiin aluekokonaisuudelle, johon on haettu ympäristölupaa (Destia Oy). Tämä aluekokonaisuus tulee tulevaisuudessa palvelemaan myös lähiympäristön kasvavaa asutusta. Louhinta-alueen ympäristöön on suunniteltu merkittävässä määrin uutta asumista. Viiden kilometrin säteelle louhinta-alueesta voi maakuntakaavan puitteissa sijoittua arviolta 15 000-20 000 uutta asukasta. Näin ollen Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 V-, VR-, MK- ja ulkoilureittimerkinnöillä osoitetun aluekokonaisuuden merkitys tulee entisestään kasvamaan. Alueella on merkitystä myös ekologisten yhteyksien kannalta. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetaan merkittävä määrä ottamistoimintaan soveltuvaksi arvioituja kiviainesvarantoja

perustuen Pirkanmaan POSKI-hankkeissa (Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen) vuosina 1997—2001 ja 2012—2015 tehtyihin tutkimuksiin. Kaavassa kiviaineshuollon kannalta tärkeinä alueina (EOk) on osoitettu teknis-taloudellisesti potentiaalisia kiviainesten ottamisalueita, joissa toiminnasta ei ole arvioitu syntyvän merkittäviä vaikutuksia ympäristöön. Nyt kysymyksessä olevan kohteen ei ole katsottu täyttävän niitä kriteereitä, joita on edellytetty POSKI-hankkeen tutkimuskohteilta muun muassa ympäristövaikutusten osalta. Toiminta ei edistä maakuntakaavan toteuttamista alueella. Maakuntakaavan tavoitteena on kehittää aluekokonaisuutta asumiseen sekä seudulliseen virkistyskäyttöön ja ulkoiluun. On mahdollista, että toiminnasta aiheutuisi ympäristösuojelulaissa tarkoitettua merkittävää ympäristön yleisen viihtyisyyden vähenemistä tai sen vaaraa ja merkittävää ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä tai sen vaaraa. Riskinä on myös, että louhintatoiminnan kesto pitenee suunnitellusta ja että toimintaa halutaan tulevaisuudessa laajentaa lähiympäristöön.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että edellä esitettyjen maakuntakaavoja koskevien seikkojen perusteella nykyisen ympäristöluvan myöntöhetkellä voimassa olleen maakuntakaavan ja nykyisen maakuntakaavan kaavamerkinnot eroavat toisistaan merkityksiltään. Toiminnan sijoittamisen katsotaan vaikeuttavan alueen käyttämistä voimassa olevassa maakuntakaavassa varattuun tarkoitukseen.

Lempäälän kunnan kaavoituksen lupahakemukseen antaman lausunnon mukaan luvan myöntäminen olisi kaavojen vastaista ottaen huomioon mm. alueelle myönnettyjen lupien jälkeen vahvistuneet kaavojen merkinnät ja määräykset. Pirkanmaan liitto viittaa toiminnan lupahakemuksiin aiemmin antamiinsa lausuntoihin ja toteaa, että voimassa olevien maakuntakaavan ja yleiskaavan perusteella, että alue ei ole soveltuvaa kiviainesten ottamiseen, josta mm. aiheutuu ympäristöhäiriötä (ympäristönsuojelulaki 12 §, maankäyttö- ja rakennuslaki 42 §). Lempäälän strategisen yleiskaavan luonnonrauhan ydinalue -merkinnän määräysten mukaisesti alueelle tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi vaarantavat luontoarvoja tai aiheuttavat häiriötä luonnolle tai ihmisille. Hiljaisen alueen merkinnän määräyksen mukaisesti alueelle tulee välttää sijoittamista toimintoja, jotka merkittävästi lisäävät alueen melua. Pirkanmaan liiton näkemyksen mukaan toiminta on ristiriidassa em. yleiskaavan määräysten kanssa, ja siten ottamistoiminta tulee saattaa kohteessa päätökseen ja alue jälkihoitaa voimassa olevien lupien voimassa olon puitteissa. Toiminnan keston pidentyminen lisäisi alueelle aiheutuvaa meluhaittaa ja muuta häiriötä.

Pirkanmaan liitto on lausunnossaan suhtautunut periaatteessa myönteisesti ottoalueen syventämiseen ja alueen kalliokiviaineksen kattavaa hyödyntämiseen, mikäli toteutus voidaan tehdä voimassa olevien lupien voimassaoloaikana. Nykyinen maa-aineslupa on voimassa 5.12.2027. Ottoalueella on maa-aineslupien tietojärjestelmän NOTTO mukaan jäljellä luvan mukaisesta ottomäärästä 176 770 k-m³ vuoden 2024 tilanteeseen perustuen. Keskimääräisellä kohteessa toteutuneella ottomäärällä (74 646 k-m³/vuodessa) jäljellä oleva kalliokiviaines saataisiin hyödynnettyä maa-ainesluvan voimassaoloaikana. Ympäristöluvan pidempi voimassaoloaika johtuu aiempaan lupakäsittelyyn liittyvien valitusten käsittelystä hallinto-oikeudessa. Ympäristöluvanvarainen kalliokiviaineksen louhinta käytännössä päättyy, kun maa-aineslakiin perustuva ottomäärä saadaan otettua. Hakijan ei katsota esittäneen sellaista ottosuunnitelmaa, jonka perusteella toiminta saataisiin toteutettua nykyisen maa-ainesluvan tai ympäristöluvan voimassaoloaikana. Hakija on arvioinut, että keskimääräinen alueelta otettava kalliokiviaines määrä on 95 000 k-m³. Hakemuksessa haettu kalliomurskeen maksimituotantomäärä on 300 000 tonnia vuodessa, mikä vastaa ympäristöhallinnon

muuntokertoimien (Ilmoituslomake maa-ainesten otto) perusteella 107 143 k-m³ kalliokiviainesta. Hakemuksen mukaan syvennyksestä saatava kalliokiviaineksen määrä on noin 755 000 k-m³. Maksimivuosituotannolla syvennyksestä saatavan kiviaineksen hyödyntäminen kestäisi noin 7 vuotta. Lisäksi olemassa olevan luvan mukaisesta ottomäärästä on jäljellä arviolta noin 100 000 k-m³ vuoden 2025 jälkeen olettaen, että vuonna 2025 toteutuu kohteen keskimääräinen vuosittainen ottomäärä.

Pirkanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus on lupahakemukseen toimitetussa lausunnossa kaavoituksen osalta todennut, että lupahakemuksen toiminnan arviossa ei ole käsitelty, miten toiminta on sovitettaessa yhteen oikeusvaikutteisen yleiskaavan luonnonrauhan alue -määräyksen kanssa. Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto on valmisteltu Ympäristö- ja luonnonvarat- vastuualueella eikä lausunnon valmisteluun ole nimettynä maankäyttöyksikön edustajia.

Kun otetaan huomioon lupahakemuksen sijaintipaikkaa ja sen vaikutusalueita koskeva kaavatilanne sekä lupahakemukseen saadut lausunnot, on hakemuksen mukainen toiminta ristiriidassa sijoituspaikan voimassa olevan oikeusvaikutteisen yleiskaavan sekä Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 kanssa. Haetun toiminnan katsotaan vaikeuttavan alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen (MAL 3 § ja YSL 12 §). Sijoituspaikan soveltuvuuden arvioinnissa on huomioitu myös toiminnan luonne, kesto ja vaikutusalueen herkkyyys ympäristön pilaantumiselle. Viranomaislautakunta katsoo, että maa-aineslaissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetyt luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty eikä lupaa voida myöntää.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN, MUISTUTUKSIIN JA MIELIPITEISIIN

Lausunnoissa ja muistutuksissa esiin tuodut asiat on otettu huomioon päätöksen perusteluista ilmenevällä tavalla. Lupahakemuksesta on tehty hylkäävä päätös, jonka vuoksi ei ole katsottu tarpeelliseksi antaa vastausta muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla.

Tällä päätöksellä ei kumota voimassa olevia maa-aines- ja ympäristölupapäätöksiä vaan ne jäävät voimaan.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014): 6-8, 11, 12, 14-17, 19, 20, 27, 34, 39-44, 47a §, 48, 49, 83-85 §, 190 §

Maa-aineslaki (555/1981): 3, 4, 4 a, 5, 5 a, 6, 7, 13, 19, 20, 20 a §

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (252/2017): 13 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu 9687,5 € määräytyy Lempäälän kunnan 1.1.2023 voimaan tulleen maa-ainestaksan kohdan 2.5 perusteella $525 \text{ €} + (500\,000 * 0,026 \text{ €}) + ((450\,000 * 0,026 \text{ €}) : 2)$, josta peritään 50 %.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Ote päätöksestä

Hakijalle (maarit.salonoja@destia.fi)

Lempäälän kunnanhallitus (sanna.kurikka@lempaala.fi)

Lempäälän kunnan kaavoituspäällikkö (teija.makela@lempaala.fi)

Pirkanmaan ELY-keskus (kirjaamo.pirkanmaan@ely-keskus.fi)

Kunnan terveydensuojeluviranomainen (ymparistoterveys@pirkkala.fi)
Pirkanmaan liitto (pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi)

Ilmoitus päätöksestä

Tieto päätöksen antamisesta ilmoitetaan erikseen niille, joille on annettu tieto hakemuksen jättämisestä sekä niille, jotka ovat esittäneet hakemuksen johdosta muistutuksia tai vaatimuksia.

Ilmoittaminen kunnan ilmoitustaululla ja lehdissä

Päätöksestä kuulutetaan Lempäälän kunnan julkisten kuulutusten ilmoitustaululla. Tieto päätöksestä julkaistaan Lempäälän-Vesilahden Sanomissa.

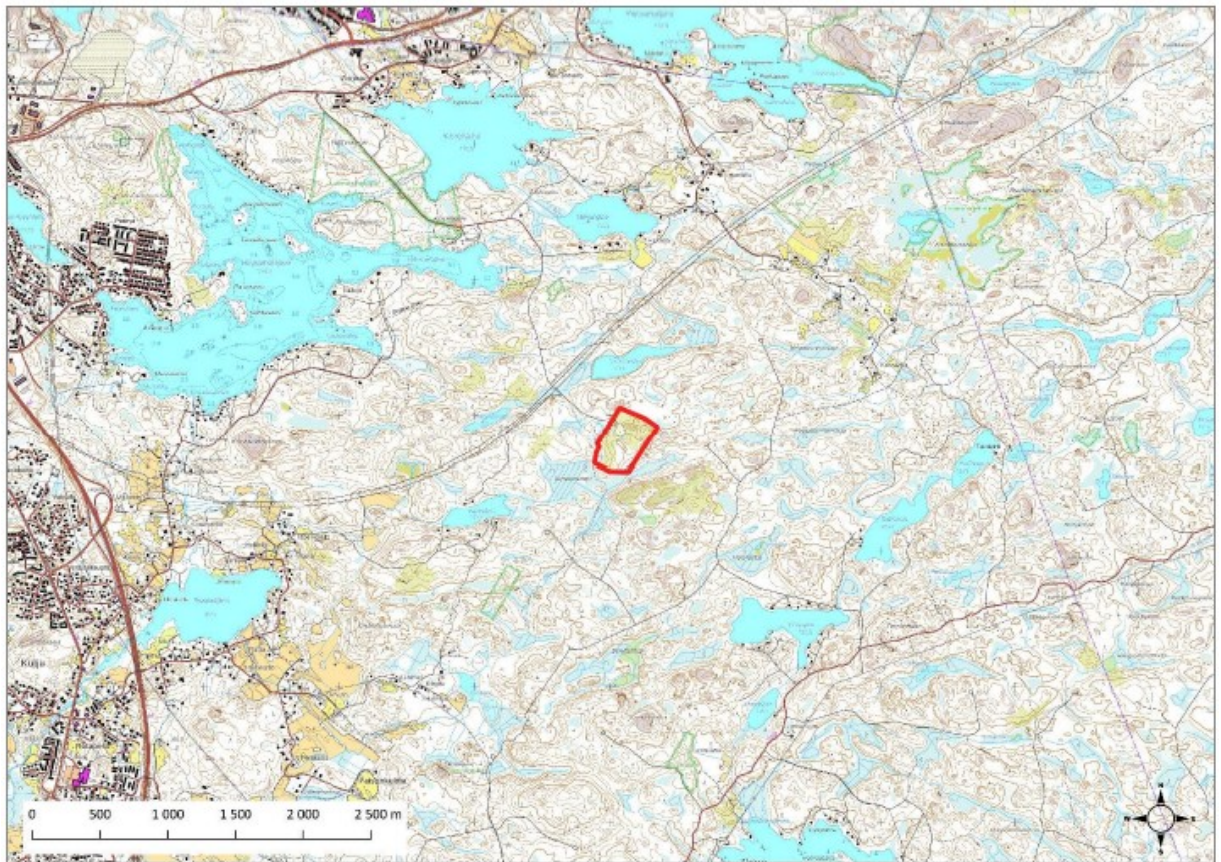
MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Päätös annetaan julkipanon 29.4.2025 jälkeen. Päätöksen antopäivä on 30.4.2025. Muutoksenhakuaikaa varten valitusaika päättyy 5.6.2025.

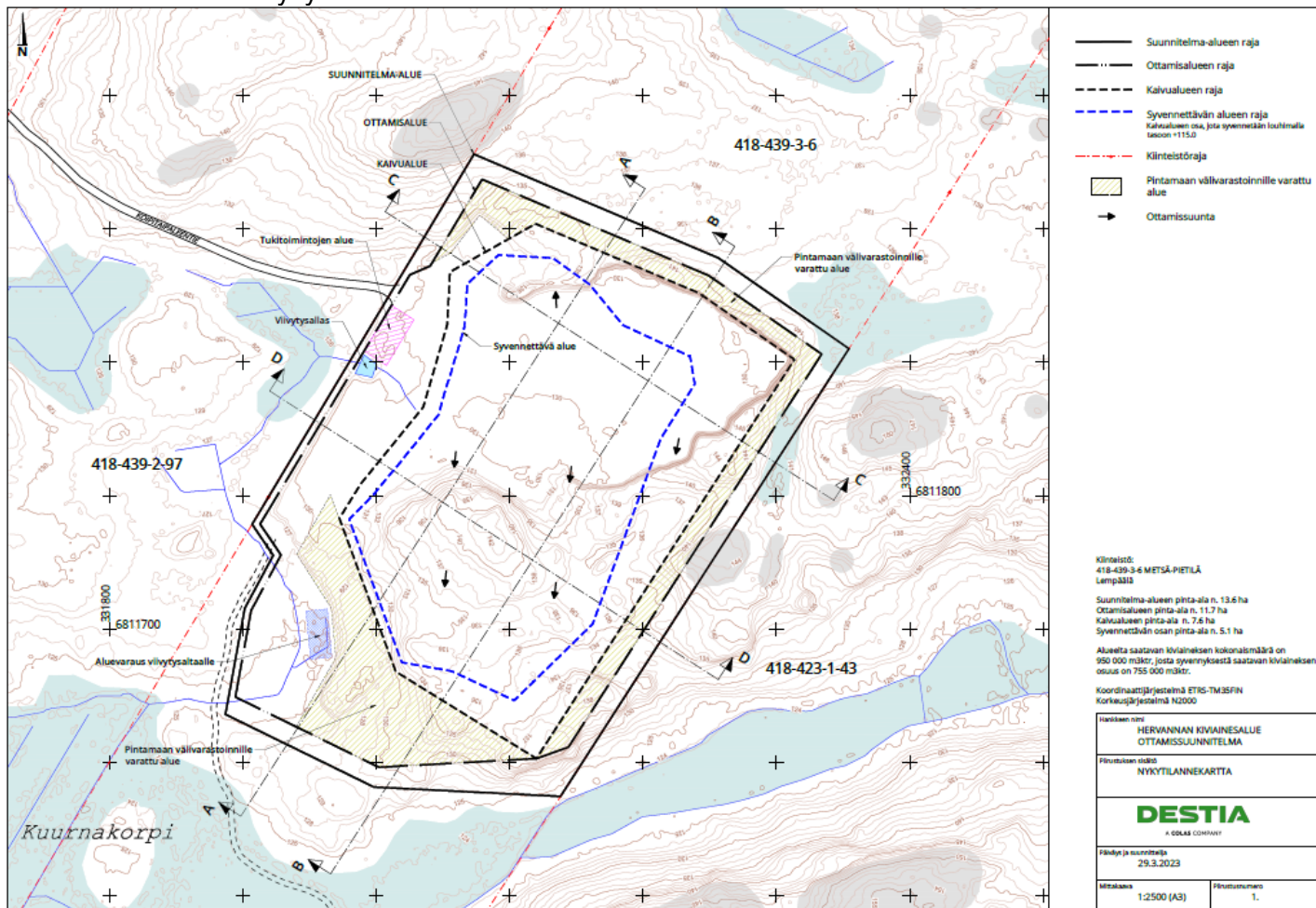
LIITTEET

- Liite 1. Hakemuksen sijaintia osoittava kartta
- Liite 2. Nykytilannekartta
- Liite 3. Lopputilannekartta

Liite 1. Hakemuksen sijaintia osoittava kartta

Liite 2. Nykytilannekartta

Liite 3. Lopputilannekartta

